

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΣΙΜΟΥ ΜΠΑΛΑΝΟΥ

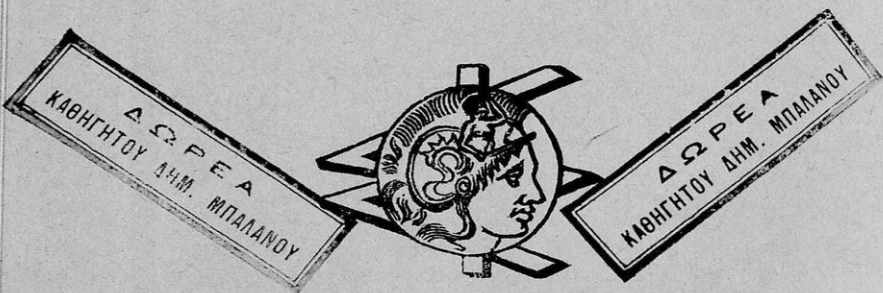
Καθηγητοῦ τῶν Θρησκευτικῶν ἐν τῷ ἐν Ἀθήναις Διδασκαλείῳ τῆς Δημοτ.
Ἐκπαιδεύσεως καὶ ἐν τῷ Διδασκαλείῳ τῆς Φιλεκπαίδ. Ἐταιρείας.

ΠΕΡΙΚΟΠΑΙ
ΕΚ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΤΗΣ
ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΗΣ Α΄ ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΩΝ ΑΜΦΟΤΕΡΩΝ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

Κατὰ τὸ νέον πρόγραμμα τῆς 6 Ὀκτωβρίου 1914

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΣΙΔΕΡΗ
46 ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ — ΜΕΓΑΡΟΝ ΑΡΣΑΚΕΙΟΥ
1915

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΣΙΜΟΥ ΜΠΑΛΑΝΟΥ

Καθηγητοῦ τῶν Θρησκευτικῶν ἐν τῇ ἐν Ἀθήναις Διδασκαλείῳ τῆς Δημοτ.
Ἐκπαιδεύσεως καὶ ἐν τῇ Διδασκαλείῳ τῆς Φιλεκπαίδ. Ἐταιρείας.

ΠΕΡΙΚΟΠΑΙ
ΕΚ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

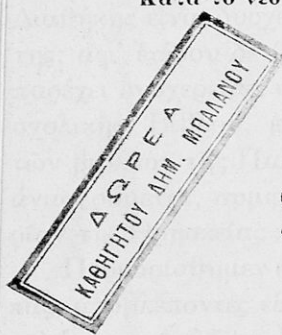
ΤΗΣ

ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΗΣ Α΄ ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΩΝ ΑΜΦΟΤΕΡΩΝ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

Κατὰ τὸ νέον πρόγραμμα τῆς 6 Ὀκτωβρίου 1914

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΣΙΔΕΡΗ

46 ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ — ΜΕΓΑΡΟΝ ΑΡΣΑΚΕΙΟΥ

1915

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

ΠΡΟΚΟΠΑΙ

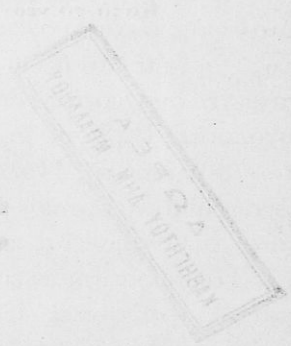
ΕΚ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΔΙΑΔΟΧΟΥΣ ΑΝΤΙΣΤΡΑΤΕΓΗΣ

ΤΥΠΟΣ "ΑΥΓΗΣ", ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Α. ΠΑΠΑΣΠΥΡΟΥ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Κατὰ τὸ νέον πρόγραμμα τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως (1914) ἐν τῇ α' τάξει τῶν Διδασκαλείων διδάσκεται καὶ ἡ «Ἱστορία τῆς Θρησκείας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τοῦ ἰουδαϊκοῦ λαοῦ, μετ' ἀναγνώσεως περικοπῶν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης».

Ἐπειδὴ ἡ ὑπὸ τῶν μαθητῶν ἀπόκτησις τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης εἶναι δυσχερής, λόγῳ τοῦ ὑπερόγκου τοῦ ἀντιτίμου της, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ ἐκλογή τῶν ἀναγνωστέων περικοπῶν παρέχει δυσχερείας, ἀπεφασίσαμεν τὴν ἔκδοσιν τῆς παρούσης σχολικῆς Βίβλου, ἐν ἣ περιέχονται ἐκλεκταὶ περικοπαὶ ἐκ τῶν βιβλίων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, πρὸς σχολικὴν χρῆσιν, ἀναφερόμεναι, συμφώνως πρὸς τὸ πρόγραμμα, εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Θρησκείας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τοῦ ἰουδαϊκοῦ λαοῦ.

Περιορίσθημεν εἰς τὰς ἐν τῇ προκειμένῃ ἐκδόσει περικοπάς, ἀποβλέποντες εἰς τὸ εὖωνον καὶ εὐχρηστον τοῦ βιβλίου, καὶ ἔχοντες ὑπ' ὄψει ὅτι μόνον ὀλίγαι ὥραι δύνανται νὰ διατεθῶσιν εἰς ἀναγνώσματα ἐκ τῆς Π. Δ., ἀφοῦ ἐν τῇ αὐτῇ τάξει διδάσκεται καὶ ἡ Κ. Δ., μετ' ἀναγνώσεως περικοπῶν ἐξ αὐτῆς.

Τὴν ὕλην διηρέσαμεν εἰς τρία τμήματα, συμφώνως πρὸς τὴν διαίρεσιν τῶν βιβλίων τῆς Π. Δ., ἥτοι εἰς τὰς περικοπάς

ἐκ τῶν ἱστορικῶν, ἐκ τῶν ποιητικῶν καὶ ἐκ τῶν προφητικῶν βιβλίων.

Ἀπεφύγομεν δέ, ὅσον ἡδυνάμεθα, τὰς ὑπὸ τὸ κείμενον ἐρμηνευτικὰς σημειώσεις, ἀρκεσθέντες εἰς τὰς ἀπολύτως ἀναγκαίας, ἵνα μὴ ἔχωσιν οἱ μαθηταὶ ἐτοιμοὶν τὸ ὕλικόν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν των, ὅτε παύει πλέον πᾶσα αὐτενέργεια αὐτῶν.

Δ. Σ. Μ.

ΤΜΗΜΑ Α΄.

ΠΕΡΙΚΟΠΑΙ ΕΚ ΤΩΝ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

1. Ὁ Ἀβραὰμ ἐγκαθίσταται ἐν Χαναάν.

(Γενέσεως IB', 1—5)

Καὶ εἶπε Κύριος τῷ Ἀβραμ· ἐξέλθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου καὶ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός σου· καὶ δεῦρο εἰς τὴν γῆν, ἣν ἂν σοι δείξω, καὶ ποιήσω σε εἰς ἔθνος μέγα, καὶ εὐλογήσω σε, καὶ μεγαλυνῶ τὸ ὄνομά σου, καὶ ἔσῃ εὐλογητός· καὶ εὐλογήσω τοὺς εὐλογοῦντάς σε καὶ τοὺς καταρωμένους σε καταράσσομαι· καὶ εὐλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. Καὶ ἐπορεύθη Ἀβραμ, καθάπερ ἐλάλησεν αὐτῷ Κύριος, καὶ ὄχρετο μετ' αὐτοῦ Λώτ. Ἀβραμ δὲ ἦν ἐτῶν ἑβδομήκοντα πέντε, ὅτε ἐξῆλθεν ἐκ Χαρράν. Καὶ ἔλαβε Ἀβραμ τὴν Σάραν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ τὸν Λώτ υἱὸν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν ὅσα ἐκτήσαντο, καὶ πᾶσαν φυχήν, ἣν ἐκτήσαντο ἐκ Χαρράν, καὶ ἐξήλθοσαν πορευθῆναι εἰς γῆν Χαναάν· καὶ ἦλθον εἰς γῆν Χαναάν.

2. Τὸ Πάσχα.

(Ἑξόδου IB', 1—11)

Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν καὶ Ἀαρὼν ἐν γῇ Αἰγύπτου, λέγων· Ὁ μὴν οὗτος (*) ὑμῖν ἀρχὴ μηνῶν, πρῶτός ἐστιν ὑμῖν

(*) Ὁ Νισάν.

ἐν τοῖς μηνσὶ τοῦ ἐνιαυτοῦ. Ἀάλησον πρὸς πᾶσαν συναγωγὴν υἱῶν Ἰσραὴλ, λέγων· Τῇ δεκάτῃ τοῦ μηνὸς τούτου λαβέτωσαν ἕκαστος πρόβατον κατ' οἴκους πατριῶν, ἕκαστος πρόβατον κατ' οἰκίαν· ἂν δὲ ὀλιγοστοὶ ὣσιν ἐν τῇ οἰκίᾳ, ὥστε μὴ εἶναι ἱκανοὺς εἰς πρόβατον, συλλήψεται μεθ' ἑαυτοῦ τὸν γείτονα, τὸν πλησίον αὐτοῦ· κατὰ ἀριθμὸν ψυχῶν ἕκαστος τὸ ἀρκοῦν αὐτῷ συναριθμήσεται εἰς πρόβατον. Πρόβατον τέλειον ἄρσεν ἐνιαύσιον ἔσται ὑμῖν· ἀπὸ τῶν ἀρνῶν καὶ τῶν ἐρίφων λήψεσθε. Καὶ ἔσται ὑμῖν διατετηρημένον ἕως τῆς τεσσαρεσκαίδεκάτης τοῦ μηνὸς τούτου, καὶ σφάξουσιν αὐτὸ πᾶν τὸ πλῆθος συναγωγῆς υἱῶν Ἰσραὴλ πρὸς ἑσπέραν. Καὶ λήφονται ἀπὸ τοῦ αἵματος καὶ θήσουσιν ἐπὶ τῶν δύο σταθμῶν καὶ ἐπὶ τὴν φλιάν, ἐν τοῖς οἴκοις ἐν οἷς ἂν φάγωσιν αὐτὰ ἐν αὐτοῖς. Καὶ φάγονται τὰ κρέα τῇ νυκτὶ ταύτῃ ὅπτα πυρί, καὶ ἄζυμα ἐπὶ πικρίδων (*) ἔδονται. Οὐκ ἔδεσθε ἀπ' αὐτῶν ὦμόν οὐδὲ ἡψημένον ἐν ὕδατι, ἀλλ' ἡ ὅπτα πυρί, κεφαλὴν σὺν τοῖς ποσὶ καὶ τοῖς ἐνδοσθίοις. Οὐκ ἀπολείψετε ἀπ' αὐτοῦ ἕως πρωῒ, καὶ ὅσπου οὐ συντρίψετε ἀπ' αὐτοῦ· τὰ δὲ καταλείπόμενα ἀπ' αὐτοῦ ἕως πρωῒ, ἐν πυρὶ κατακαύσετε. Οὕτω δὲ φάγεσθε αὐτό· αἱ ὀσφύες ἡμῶν περιεζωσμέναι, καὶ τὰ ὑποδήματα ὑμῶν ἐν τοῖς ποσὶν ὑμῶν, καὶ αἱ βακτηρίαι ὑμῶν ἐν ταῖς χερσὶν ὑμῶν, καὶ ἔδεσθε αὐτὸ μετὰ σπουδῆς· πάσχα ἐστὶ Κυρίῳ.

3. Ὁδὴ τοῦ Μωϋσέως καὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν, μετὰ τὴν διάβασιν διὰ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ τὸν ἐν αὐτῇ καταποντισμὸν τῶν Αἰγυπτίων.

(Ἑξῶδον ΙΕ', 1—21)

Ἄσωμεν τῷ Κυρίῳ, ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται·

ἵππον καὶ ἀναβάτην ἔρριψεν εἰς θάλασσαν.

Βοηθὸς καὶ σκεπαστὴς ἐγένετό μοι εἰς σωτηρίαν.

(*) Πικρά χόρτα.

Οὗτός μου Θεὸς καὶ δοξάσω αὐτόν,
Θεὸς τοῦ πατρός μου καὶ ὑψώσω αὐτόν.
Κύριος συντρίβων πολέμους,
Κύριος ὄνομα αὐτῷ.
Ἄρματα Φαραὼ καὶ τὴν δύναμιν αὐτοῦ ἔρριπεν εἰς θάλασσαν,
ἐπιλέκτους ἀνάθατας τριστάτας· (*)
κατεπόθησαν ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσῃ,
πόντιν ἐκάλυψεν αὐτούς·
κατέδυσαν εἰς βυθὸν ὥσει λίθος.
Ἡ δεξιὰ σου, Κύριε, δεδοξασται ἐν ἰσχύϊ·
ἡ δεξιὰ σου χεῖρ, Κύριε, ἔθραυσεν ἐχθρούς,
καὶ τῷ πλήθει τῆς δόξης σου συνέτριψας τοὺς ὑπεναντίους·
ἀπέστειλας τὴν ὀργήν σου, καὶ κατέφαγεν αὐτοὺς ὡς καλάμην·
καὶ διὰ πνεύματος τοῦ θυμοῦ σου, διέστη τὸ ὕδωρ·
ἐπάγη ὥσει τεῖχος τὰ ὕδατα,
ἐπάγη τὰ κύματα ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης.
Εἶπεν ὁ ἐχθρὸς : διώξας καταλήψομαι,
μεριῶ σκῦλα, ἐμπλήσω ψυχὴν μου,
ἀνελῶ τῇ μαχαίρᾳ μου, κυριεύσει ἡ χεῖρ μου.
Ἀπέστειλας τὸ πνεῦμά σου καὶ ἐκάλυψεν αὐτοὺς θάλασσα·
ἔδυσαν ὥσει μόλιθος ἐν ὕδατι σφοδρῶ.
Τίς ὅμοιός σοι ἐν θεοῖς, Κύριε;
τίς ὅμοιός σοι; δεδοξασμένος ἐν ἁγίοις,
θαυμαστός ἐν δόξαις, ποιῶν τέρατα.
Ἐξέτεινας τὴν δεξιάν σου,
κατέπιεν αὐτοὺς γῆ.
Ὁδηγήσας τῇ δικαιοσύνῃ σου τὸν λαόν σου τοῦτον, ὃν ἐλυτρώσω.
Παρεκάλεσας, τῇ ἰσχύϊ σου, εἰς κατάλυμα ἁγίόν σου.
Ἦκουσαν ἔθνη καὶ ὠργίσθησαν·
ὠδίνες ἔλαβον κατοικοῦντας Φυλιστιεῖμ.

(*) Ἄρχοντας.

Τότε ἔσπευσαν ἡγεμόνες Ἐδώμ,
καὶ ἄρχοντες Μωαβεϊτῶν· ἔλαθεν αὐτοὺς τρόμος·
ἐτάκησαν πάντες οἱ κατοικοῦντες Χαναάν.
Ἐπιπέσοι ἐπ' αὐτοὺς τρόμος καὶ φόβος,
μεγέθει βραχίονός σου ἀπολιθωθήτωσαν·
ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ λαός σου, Κύριε,
ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ λαός σου οὗτος, ὃν ἐκτήσω.
Εἰσαγαγὼν καταφύτευσον αὐτοὺς εἰς ὄρος κληρονομίας σου,
εἰς ἔτοιμον κατοικητήριόν σου, ὃ κατηρτίσω, Κύριε,
ἁγίασμα, Κύριε, ὃ ἡτοίμασαν αἱ χεῖρες σου.
Κύριος βασιλεύων τὸν αἰῶνα καὶ ἐπ' αἰῶνα καὶ ἔτι.

Ὅτι εἰσῆλθεν ἵππος Φαραῶ σὺν ἄρμασι καὶ ἀναβάταις εἰς
θάλασσαν καὶ ἐπήγαγεν ἐπ' αὐτοὺς Κύριος τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης·
οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐπορεύθησαν διὰ ξηρᾶς ἐν μέσῳ τῆς
θαλάσσης.

Λαβοῦσα δὲ Μαριὰμ ἡ προφῆτις ἡ ἀδελφὴ Ἀαρὼν τὸ τύμ-
πανον ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς, καὶ ἐξήλθοσαν πᾶσαι αἱ γυναῖκες
ὀπίσω αὐτῆς μετὰ τυμπάνων καὶ χορῶν. Ἐξῆρχε δ' αὐτῶν Μα-
ριὰμ λέγουσα:

Ἄσωμεν τῷ Κυρίῳ, ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται·
ἵππον καὶ ἀναβάτην ἔρριψεν εἰς θάλασσαν.

4. Ἡ νομοθεσία ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ.

(Ἐξόδον Κ', 1—17).

Καὶ ἐλάλησεν Κύριος πάντας τοὺς λόγους τούτους λέγων·
Ἐγὼ εἰμι Κύριος ὁ Θεός σου, ὅστις ἐξήγαγόν σε ἐκ γῆς Αἰγύ-
πτου, ἐξ οἴκου δουλείας. Οὐκ ἔσονται σοι θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ.

Οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἰδωλον, οὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα, ὅσα ἐν
τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω καὶ ὅσα ἐν τοῖς ὕδασιν
ὑποκάτω τῆς γῆς. Οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς, οὐδὲ μὴ λατρεύσῃς
αὐτοῖς· ἐγὼ γὰρ εἰμι Κύριος ὁ Θεός σου, Θεὸς ζηλωτῆς, ἀποδι-

δοὺς ἁμαρτίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, ἕως τρίτης καὶ τετάρτης γενεᾶς τοῖς μισοῦσί με, καὶ ποιῶν ἔλεος εἰς χιλιάδας τοῖς ἀγαπῶσί με καὶ τοῖς φυλάσσουσι τὰ προστάγματά μου.

Οὐ λήψῃ τὸ ὄνομα Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου ἐπὶ ματαίῳ. Οὐ γὰρ μὴ καθαρίσῃ Κύριος ὁ Θεός σου τὸν λαμβάνοντα τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ ματαίῳ.

Μνήσθητι τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων ἀγιάζειν αὐτήν· ἕξ ἡμέρας ἐργᾷ καὶ ποιήσεις πάντα τὰ ἔργα σου, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ, σάββατα, Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου. Οὐ ποιήσεις ἐν αὐτῇ πᾶν ἔργον, σὺ καὶ ὁ υἱός σου καὶ ἡ θυγάτηρ σου, ὁ παῖς σου καὶ ἡ παιδίσκη σου, ὁ βοὺς σου καὶ τὸ ὑποζύγιόν σου καὶ πᾶν κτήνός σου καὶ ὁ προσήλυτος ὁ παροικῶν ἐν σοί. Ἐν γὰρ ἕξ ἡμέραις ἐποίησε Κύριος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, καὶ κατέπαυσε τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ· διὰ τοῦτος εὐλόγησε Κύριος τὴν ἡμέραν τὴν ἐβδόμην καὶ ἡγίασεν αὐτήν.

Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, ἵνα εὖ σοι γένηται, καὶ ἵνα μακροχρόνιος γένη ἐπὶ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς, ἣς Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι.

Οὐ μοιχεύσεις.

Οὐ κλέψεις.

Οὐ φονεύσεις.

Οὐ ψευδομαρτυρήσεις κατὰ τοῦ πλησίον σου μαρτυρίαν ψευδῇ.

Οὐκ ἐπιθυμήσεις..... τὴν οἰκίαν τοῦ πλησίον σου, οὔτε τὸν ἀγρὸν αὐτοῦ, οὔτε τὸν παιδα αὐτοῦ, οὔτε τὴν παιδίσκην αὐτοῦ, οὔτε τοῦ βοῦς αὐτοῦ, οὔτε τοῦ ὑποζυγίου αὐτοῦ, οὔτε παντὸς κτήνους αὐτοῦ, οὔτε ὅσα τῷ πλησίον σου ἐστίν.

5. Ἡ εἰδωλολατρεία τῶν Ἑβραίων καὶ οἱ Κριταί.

(Κριτῶν Β' 8—19).

Καὶ ἐτελεύτησεν Ἰησοῦς υἱὸς Ναυῆ, δοῦλος Κυρίου, υἱὸς ἑκατὸν καὶ δέκα ἐτῶν.... Καὶ πᾶσα ἡ γενεὰ ἐκείνη προσετέθησαν πρὸς τοὺς πατέρας αὐτῶν καὶ ἀνέστη γενεὰ ἑτέρα μετ' αὐτούς, ὅσοι οὐκ ἔγνωσαν τὸν Κύριον καὶ τὸ ἔργον, ὃ ἐποίησε τῷ Ἰσραήλ. Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸ πονηρὸν ἐναντίον Κυρίου, καὶ ἐλάτρευον τοῖς Βααλίμ. (*) Καὶ ἐγκατέλιπον τὸν Κύριον, Θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν, τὸν ἐξαγαγόντα αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, καὶ ἐπορεύθησαν ὀπίσω θεῶν ἑτέρων, ἀπὸ τῶν ἐθνῶν τῶν περικύκλω αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν αὐτοῖς, καὶ παρώργισαν τὸν Κύριον. Καὶ ἐγκατέλιπον τὸν Κύριον, καὶ ἐλάτρευσαν τῷ Βάαλ καὶ ταῖς Ἀστάρταις. Καὶ ὠργίσθη θυμῷ Κύριος τῷ Ἰσραήλ, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς ἐν χειρὶ προνομευόντων, (**) καὶ ἐπρονόμεισαν αὐτούς· καὶ ἀπέδοτο αὐτοὺς ἐν χειρὶ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν κυκλόθεν, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν ἔτι ἀντιστήναι κατὰ πρόσωπον ἐχθρῶν αὐτῶν. Ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύοντο, καὶ χεῖρ Κυρίου ἦν ἐπ' αὐτοὺς εἰς κακὰ, καθὼς ἐλάλησε Κύριος, καὶ καθὼς ὡμοσε Κύριος αὐτοῖς· καὶ ἐξέθλιψεν αὐτοὺς σφόδρα. Καὶ ἤγειρε Κύριος κριτάς, καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς Κύριος ἐκ χειρὸς τῶν προνομευόντων αὐτοὺς. Καὶ γὰρ τῶν κριτῶν αὐτῶν οὐκ ἐπήκουσαν, καὶ παρώργισαν τὸν Κύριον, καὶ ἐξέκλιναν ταχὺ ἐκ τῆς ὁδοῦ, ἧς ἐπορεύθησαν οἱ πατέρες αὐτῶν τοῦ εἰσακοῦειν ἐντολὰς Κυρίου· οὐκ ἐποίησαν οὕτως. Καὶ ὅτε ἤγειρεν αὐτοῖς Κύριος κριτάς, καὶ ἦν Κύριος μετὰ τοῦ κριτοῦ καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς (ἐν χειρὶ τῶν κριτῶν αὐτῶν) ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν αὐτῶν, πάσας τὰς ἡμέρας τοῦ κριτοῦ· ὅτι παρεκλήθη Κύριος ἀπὸ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν, καὶ πρὸ προσώπου τῶν πο-

(*) Τὰ εἰδωλα τοῦ Βάαλ.

(**) Προνομεύω=αἰχμαλωτίζω.

λιορκούντων αὐτοὺς καὶ κακούντων αὐτούς. Καὶ ἐγένετο ὡς ἀπέθνησκαν ὁ κριτής, καὶ ἀπέστρεψαν, καὶ πάλιν διέφθειραν ὑπὲρ τοὺς πατέρας αὐτῶν, πορευθῆναι ὀπίσω θεῶν ἐτέρων, λατρεύειν αὐτοῖς καὶ προσκυνεῖν αὐτοῖς.

6. Δόγοι τῆς Ῥοὺθ πρὸς τὴν πενθεράν της Νοεμίν.

(Ροὺθ Α', 16—17).

Μὴ ἀπάντησαί μοι τοῦ καταλιπεῖν σε ἢ ἀποστρέψαι ὀπίσθην σου, ὅτι σὺ ὅπου ἂν πορευθῇς πορεύσομαι, καὶ οὐ ἂν ἀλλισθῇς ἀλλισθῆσομαι. Ὁ λαός σου λαός μου καὶ ὁ Θεός σου Θεός μου· καὶ οὐ ἂν ἀποθάνῃς ἀποθανοῦμαι, κἀκεῖ ταφῆσομαι· τάδε ποιῆσαι μοι Κύριος καὶ τάδε προσθείη, ὅτι θάνατος διαστελεῖ ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ.

7. Ἐγκατάστασις τῆς βασιλείας ἐν τῷ Ἰσραήλ.

(Α' Βασιλειῶν II', 1—3 καὶ ΙΑ', 14—15).

Καὶ ἐγένετο ὡς ἐγήρασε Σαμουήλ, καὶ κατέστησε τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ δικαστὰς τῷ Ἰσραήλ. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν αὐτοῦ· πρωτότοκος Ἰωήλ, καὶ ὄνομα τοῦ δευτέρου Ἀθιά, δικασταὶ ἐν Βηρσαβεέ. Καὶ οὐκ ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἐν ὁδῷ αὐτοῦ, καὶ ἐξέκλιναν ὀπίσω τῆς συντελείας (*) καὶ ἐλάβανον δῶρα καὶ ἐξέκλινον δικαιώματα. (**) Καὶ συναθροίζονται ἄνδρες Ἰσραήλ, καὶ παραγίνονται πρὸς Σαμουήλ, καὶ εἶπαν αὐτῷ· Ἰδοὺ σὺ γεγήρακας, καὶ οἱ υἱοί σου οὐ πορεύονται ἐν τῇ ὁδῷ σου· καὶ νῦν κατάρστησον ἐφ' ἡμᾶς βασιλεῖα δικάζειν ἡμᾶς, καθὰ καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη.....

Καὶ εἶπε Σαμουήλ πρὸς τὸν λαὸν λέγων· Πορευθῶμεν εἰς Γάλγαλα, καὶ ἐγκαινίσωμεν ἐκεῖ τὴν βασιλείαν. Καὶ ἐπορεύθη

(*) Συντέλεια=διαφορά.

(**) Δικαίωμα=δικαία πράξις, τὸ δίκαιον.

πᾶς ὁ λαὸς εἰς Γάλγαλα καὶ ἔχρισε Σαμουὴλ ἐκεῖ τὸν Σαοὺλ εἰς βασιλέα, ἐνώπιον Κυρίου ἐν Γαλγάλοις· καὶ ἔθυσεν ἐκεῖ θυσίας καὶ εἰρηνικὰς ἐνώπιον Κυρίου, καὶ ἠυφράνθη Σαμουὴλ ἐκεῖ καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἕως τε λίαν.

8. Ὁ θάνατος τοῦ Σαοὺλ καὶ τῶν υἱῶν του.

(Α' Βασιλειῶν ΑΑ', 1 κ. ἐ.)

Καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἐπολέμουν ἐπὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἔφυγον οἱ ἄνδρες Ἰσραὴλ ἐκ προσώπου τῶν ἀλλοφύλων, καὶ πίπτουσι τραυματίζαι ἐν τῷ ὄρει τῷ Γελδουέ. Καὶ συνάπτουσιν ἀλλόφυλοι τῷ Σαοὺλ καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, καὶ τύπτουσιν ἀλλόφυλοι τὸν Ἰωνάθαν καὶ τὸν Ἀμιναδάμ καὶ τὸν Μελχισουέ, υἱοὺς Σαοὺλ. Καὶ βαρύνεται ὁ πόλεμος ἐπὶ Σαοὺλ, καὶ εὐρίσκουσιν αὐτὸν οἱ ἀκοντισταὶ ἄνδρες τοξόται καὶ ἐτραυματίσθη εἰς τὰ ὑποχόνδρια. (*) Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς τὸν αἵρωντα τὰ σκεύη αὐτοῦ: Σπάσαι τὴν ῥομφαίαν σου καὶ ἀποκέντησόν με ἐν αὐτῇ, μὴ ἔλθωσιν οἱ ἀπερίτμητοι (***) οὗτοι καὶ ἀποκεντήσωσί με καὶ ἐμπαίξωσί μοι. Καὶ οὐκ ἐβούλετο ὁ αἷρων τὰ σκεύη αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβήθη σφόδρα. Καὶ ἔλαβε Σαοὺλ τὴν ῥομφαίαν καὶ ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτήν. Καὶ εἶδεν ὁ αἷρων τὰ σκεύη αὐτοῦ ὅτι τέθνηκε Σαοὺλ, καὶ ἐπέπεσε καὶ αὐτὸς ἐπὶ τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ καὶ ἀπέθανε μετ' αὐτοῦ..... Καὶ (οἱ ἄνδρες Ἰσραὴλ) ἔλαβον τὸ σῶμα Σαοὺλ καὶ τὸ σῶμα Ἰωνάθαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ τείχους Βηθσάν καὶ φέρουσιν αὐτοὺς εἰς Ἰαβεῖς, καὶ κατακαίουσιν αὐτοὺς ἐκεῖ. Καὶ λαμβάνουσι τὰ ὀστέα αὐτῶν, καὶ θάπτουσιν ὑπὸ τὴν ἄρουραν τὴν ἐν Ἰαβεῖς, καὶ νηστεύουσιν ἑπτὰ ἡμέρας.

(*) Ὑποχόνδρια τὰ ὑπὸ τὰς πλευρὰς καὶ ἐκατέρωθεν τοῦ διαφράγματος μέρη τοῦ ὑπογαστρίου.

(***) Οἱ εἰδωλολάτραι.

9. Θρῆνος Δαυὶδ ἐπὶ Σαοὺλ καὶ Ἰωνάθαν.

(Β' Βασιλειῶν Α', 17—27).

Καὶ ἐθρήνησε Δαυὶδ τὸν θρῆνον τοῦτον ἐπὶ Σαοὺλ καὶ ἐπὶ Ἰωνάθαν τὸν υἱὸν αὐτοῦ :

Στήλωσον Ἰσραὴλ (ἐπὶ τὰ ὕψη σου) περὶ τεθνηκότων σου
[τραυματιῶν·

πῶς ἔπescαν δυνατοί ;

Μὴ ἀναγγεῖλῃτε ἐν Γέθ,

καὶ μὴ εὐαγγελίσσησθε ἐν ταῖς ἐξόδοις Ἀσκάλωνος,

μήποτε εὐφρανθῶσι θυγατέρες ἄλλοφύλων,

μήποτε ἀγαλλιῶσονται θυγατέρες τῶν ἀπεριτμήτων.

Ὅρη τὰ ἐν Γελβοῦέ,

μὴ καταβήτω δρόσος μηδὲ ὑετὸς πέσοι ἐφ' ὑμᾶς·

καὶ ἄγροι ἀπαρχῶν, ὅτι ἐκεῖ προσωχθίσθη θυρεὸς δυνατῶν·

θυρεὸς Σαοὺλ οὐκ ἐχρίσθη ἐν ἐλαίῳ.

Ἄφ' αἵματος τραυματιῶν, ἀπὸ στέατος δυνατῶν,

τόξον Ἰωνάθαν οὐκ ἀπεστράφη κενὸν εἰς τὰ ὀπίσω,

καὶ ῥομφαία Σαοὺλ οὐκ ἀνέκαμψε κενή.

Σαοὺλ καὶ Ἰωνάθαν οἱ ἡγαπημένοι καὶ ὥραῖοι, οὐ διακεχωρι-
[σμένοι,

εὐπρεπεῖς ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν,

καὶ ἐν τῇ θανάτῳ αὐτῶν οὐ διεχωρίσθησαν·

ὑπὲρ ἀετοὺς κοῦφοι, καὶ ὑπὲρ λέοντας ἐκραταιώθησαν.

Θυγατέρες Ἰσραὴλ ἐπὶ Σαοὺλ κλαύσατε,

τὸν ἐνδιδύσκοντα ὑμᾶς κόκκινα μετὰ κόσμου ὑμῶν,

τὸν ἀναφέροντα κόσμον χρύσειον ἐπὶ τὰ ἐνδύματα ὑμῶν.

Πῶς ἔπescαν δυνατοὶ ἐν μέσῳ τοῦ πολέμου,

Ἰωνάθαν ἐπὶ τὰ ὕψη σου τραυματῆται ;

Ἄλγῳ ἐπὶ σοί, ἀδελφέ μου Ἰωνάθαν,

ὥραιώθης μοι σφόδρα,

ἐθαυμαστώθη ἡ ἀγάπησίς σου ἔμοι ὑπὲρ ἀγάπην γυναικῶν.
Πῶς ἔπασαν δυνατοί, καὶ ἀπώλοντο σκευὴ πολεμικά; (*)

(*) Κατὰ πιστὴν μετάφρασιν ἐκ τοῦ ἑβραϊκοῦ κειμένου τὸ ἐλεγεῖον ἔχει οὕτω (Πρὸλ. Θ. Γ. Βορέζ. Ὅλιγα τινὰ περὶ τῆς ἑβραϊκῆς ποιήσεως. Ἀθῆναι 1900 σ. 19-20) :

Ἄκουσον, Ἰούδα,
ἄκουσον, Ἰούδα, δεινὰ
καὶ θρήνησον Ἰσραήλ.
Ἐπὶ τῶν ὁρέων σου ἔπασον
αἶ, αἶ πῶς ἔπασον οἱ ἥρωες!
ἡ ἀναγγεῖλτε τῇ Γάθ,
μηδὲ διακηρύξτε ἐν ταῖς ὁδοῖς Ἀσφάλωνος,
μήποτε εὐφρανθῶσιν αἱ θυγατέρες Φιλισταίων,
μήποτε ἀγαλλιᾶσονται αἱ θυγατέρες τῶν ἀπεριτμητῶν.
Ξηράνθητε, ὄρη Γελβουέ, μὴ καταβάτω δρόσος,
μηδὲ βροχὴ ἐφ' ὑμᾶς,
ὑπούλα πεδία·
διότι ἐκεῖ ἀπεβλήθη ἡ ἀσπίς τῶν ἡρώων.
Ἡ ἀσπίς τοῦ Σαοὺλ οὐκ ἦν νεχρισμένη ὥς δι' ἐλαίου
δι' αἵματος τραυματιῶν καὶ διὰ στέατος ἡρώων;
Τόξον Ἰωνάθαν οὐκ ἀπεστράφη εἰς τὰ ὀπίσω
καὶ ῥομφαία Σαοὺλ οὐκ ἀνέκαμψε κενή.
Σαοὺλ καὶ Ἰωνάθαν οἱ περιφηλημένοι,
οἷ οὐτ' ἐν τῇ ζωῇ οὐτ' ἐν τῷ θανάτῳ ἐχωρίσθησαν ἀλλήλων,
ἦσαν ἐλαφρότεροι ἀετῶν,
δυνατώτεροι λεόντων.
Θυγατέρες Ἰερουσαλὴμ κλαύσατε ἐπὶ Σαοὺλ,
τὸν ἐνδύοντα ὑμᾶς ἐσθῆτας φοινικᾶς καὶ λινᾶς,
τὸν ἐπιβάλλοντα κόσμον χρυσοῦν
ἐπὶ τὰς ἐσθῆτας ὑμῶν.
Αἶ αἶ, πῶς ἔπασον οἱ ἥρωες
καὶ ἀπώλοντο πολύτιμα σκευή!
Ἰωνάθαν ὁ θάνατός σου ἐπληξεν ἐμὲ αὐτόν·
ἀλγῶ ἐπὶ σοί, ἀδελφέ μου!
Ἰωνάθαν, προσφιλέστατός μοι ἦσο,
ἡ φιλία σου ἦν γλυκυτέρα τοῦ ἔρωτος γυναικῶν.
Αἶ αἶ πῶς ἔπασον οἱ ἥρωες
καὶ ἀπώλοντο πολύτιμα σκευή.

**10. Λόγοι τοῦ Προφήτου Νάθαν πρὸς τὸν Δαυῖδ,
ὅτε οὗτος ἡμάρτησεν.**

(Β' Βασιλειῶν ΙΒ', 1-10).

Καὶ ἀπέστειλε Κύριος τὸν Νάθαν τὸν προφήτην πρὸς Δαυῖδ, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτόν, καὶ εἶπεν αὐτῷ. Δύο ἄνδρες ἦσαν ἐν πόλει μιᾷ, εἰς πλούσιος καὶ εἰς πέννης. Καὶ τῷ πλουσίῳ ἦν ποίμνια καὶ βουκόλια πολλὰ σφόδρα. Καὶ τῷ πέννῃ οὐδὲν ἄλλ' ἢ ἁμνάς μία μικρά, ἣν ἐκτῆσατο, καὶ περιποιήσατο, καὶ ἐξέθρεψεν αὐτήν καὶ ἡδρύνθη μετ' αὐτοῦ καὶ μετὰ τῶν υἱῶν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό· ἐκ τοῦ ἄρτου αὐτοῦ ἤσθιε, καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου αὐτοῦ ἐπινε, καὶ ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ ἐκάθευδε, καὶ ἦν αὐτῷ ὡς θυγάτηρ. Καὶ ἦλθε πάροδος (*) τῷ ἀνδρὶ τῷ πλουσίῳ, καὶ ἐφείσατο λαβεῖν ἐκ τῶν ποιμνίων αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν βουκολίων αὐτοῦ, τοῦ ποιῆσαι τῷ ξένῳ τῷ ἐλθόντι πρὸς αὐτόν. Καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ τῷ ἀνδρὶ σφόδρα Δαυῖδ, καὶ εἶπε Δαυῖδ πρὸς Νάθαν: Ζῇ Κύριος, ὅτι υἱὸς (**) θανάτου ὁ ἀνὴρ ὁ ποιήσας τοῦτο· καὶ τὴν ἁμνάδα ἀποτίσει τετραπλάσιον ἀνθ' ὧν ὅτι ἐποίησε τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ περὶ οὗ οὐκ ἐφείσατο. Καὶ εἶπε Νάθαν πρὸς Δαυῖδ: Σὺ εἰ ὁ ἀνὴρ ὁ ποιήσας τοῦτο. Τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ: Ἐγὼ εἰμι ὁ χρίσας σε ὡς βασιλεῖα ἐπὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἐγὼ ἐῤῥυσάμην σε ἐκ χειρὸς Σαούλ· καὶ ἔδωκά σοι τὸν οἶκον τοῦ Κυρίου σου, καὶ ἐν τῷ κόλπῳ σου ἔδωκα τὰς γυναῖκας τοῦ Κυρίου σου, καὶ ἔδωκά σοι τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα· καὶ εἰ μικρόν ἐστι, προσθήσω σοι κατὰ ταῦτα. Τὶ ἐφάβλισας τὸν λόγον Κυρίου, τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ; τὸν Οὐρίαν τὸν Χετταῖον ἐπάταξας ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἔλαβες σεαυτῷ εἰς γυναῖκα, καὶ αὐτὸν ἀπέκτεινας ἐν ῥομφαίᾳ υἱῶν Ἀμμών. Καὶ νῦν οὐκ ἀποστήσεται

(*) Ἐπίσκεψις.

(**) Ἀξίος.

ρομφαία ἐκ τοῦ οἴκου σου ἕως αἰῶνος (*), ἀνθ' ὧν ὅτι ἐξουδένωσάς με, καὶ ἔλαβες τὴν γυναῖκα τοῦ Οὐρίου τοῦ Χετταίου, τοῦ εἶναί σοι εἰς γυναῖκα.

11. Ὁ Ἱεροβοάμ, μετὰ τὸν χωρισμὸν τοῦ κράτους, εἰσάγει τὴν εἰδωλολατρείαν ἐν τῷ Ἰσραήλ.

(Γ' Βασιλειῶν 1Β', 26—33).

Καὶ εἶπεν Ἱεροβοάμ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ : Ἴδου νῦν ἐπιστρέφει ἡ βασιλεία εἰς οἶκον Δαυΐδ. Ἐὰν ἀναβῇ ὁ λαὸς οὗτος ἀναφέρειν θυσίαν ἐν οἴκῳ Κυρίου εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐπιστραφήσεται καρδία τοῦ λαοῦ πρὸς Κύριον, καὶ κύριον αὐτῶν, πρὸς Ῥοβοάμ βασιλέα Ἰούδα καὶ ἀποκτενοῦσί με. Καὶ ἐβουλεύσατο ὁ βασιλεὺς καὶ ἐπορεύθη καὶ ἐποίησε δύο δαμάλεις χρυσᾶς, καὶ εἶπε πρὸς τὸν λαόν : Ἰκανούσθω ὑμῖν ἀναβαίνειν εἰς Ἱερουσαλήμ· ἰδοὺ θεοὶ σου Ἰσραήλ, οἱ ἀναγαγόντες σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου. Καὶ ἔθετο τὴν μίαν ἐν Βαιθήλ, καὶ τὴν μίαν ἔδωκεν ἐν Δάν (**). Καὶ ἐγένετο ὁ λόγος οὗτος εἰς ἁμαρτίαν. Καὶ ἐπορεύετο ὁ λαὸς πρὸ προσώπου τῆς μιᾶς ἕως Δάν, καὶ εἵασαν τὸν οἶκον Κυρίου. Καὶ ἐποίησεν οἴκους ἐφ' ὑψηλῶν, καὶ ἐποίησεν ἱερεῖς μέρος τι ἐκ τοῦ λαοῦ, οἳ οὐκ ἦσαν ἐκ τῶν υἱῶν Λευΐ. Καὶ ἐποίησεν Ἱεροβοάμ ἑορτὴν ἐν τῷ μηνὶ τῷ ὀγδόῳ ἐν τῇ πεντεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς κατὰ τὴν ἑορτὴν τὴν ἐν γῇ Ἰούδα καὶ ἀνέβη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ὃ ἐποίησεν ἐν Βαιθήλ τοῦ θύειν ταῖς δαμάλεσιν, αἷς ἐποίησε καὶ παρέστησεν ἐν Βαιθήλ τοὺς ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν, ὧν ἐποίησεν. Καὶ ἀνέβη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ὃ ἐποίησεν ἐν Βαιθήλ, τῇ πεντεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ ἐν τῷ μηνὶ τῷ ὀγδόῳ, ἐν τῇ ἑορτῇ, ἣ ἐπλάσατο ἀπὸ καρδίας

(*) Ὅα εὐρίσκεται ὁ οἶκός σου διαρκῶς ἐν πολέμῳ.

(**) Εἰς τὰ σύνορα τοῦ κράτους.

αὐτοῦ, καὶ ἐποίησεν ἑορτὴν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἀνέβη ἐπὶ τὸ
θυσιαστήριον τοῦ ἐπιθῦσαι.

12. Περιγραφή καὶ ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομῶντος.

(Ἐκ τοῦ Β' Παραλειπομένων κεφ. Β' - Ε').

Καὶ εἶπε Σαλωμών τοῦ οἰκοδομήσαι οἶκον τῷ ὀνόματι Κυ-
ρίου, καὶ οἶκον τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ. Καὶ συνήγαγε Σαλωμών
ἐδομημένους χιλιάδας ἀνδρῶν καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδας λατό-
μων ἐν τῷ ὄρει, καὶ οἱ ἐπιστάται ἐπ' αὐτῶν τρισχίλιοι ἑξακό-
σιοι.....

Καὶ ἤρξατο Σαλωμών τοῦ οἰκοδομεῖν τὸν οἶκον Κυρίου ἐν
Ἱερουσαλὴμ ἐν ὄρει τοῦ Ἀμωρία..... Καὶ ἤρξατο οἰκοδομῆσαι
ἐν τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ τῆς βασιλείας
αὐτοῦ.... Καὶ κατεχύρσωσεν αὐτὸν ἔσωθεν χρυσῷ καθαρῷ. Καὶ
τὸν οἶκον τὸν μέγαν ἐξύλωσε ξύλοις κεδρίνοις, καὶ κατεχύρσωσε
χρυσῷ καθαρῷ, ἔγλυψεν ἐπ' αὐτοῦ φοίνικας καὶ χαλαστά. (*)
Καὶ ἐκόσμησε τὸν οἶκον λίθοις τιμίαις εἰς δόξαν, καὶ ἐχύρσωσε
χρυσῷ, χρυσοῦ τοῦ ἐκ Φαρουῖμ, καὶ ἐχύρσωσε τὸν οἶκον καὶ
τοὺς τοίχους αὐτοῦ καὶ τοὺς πυλῶνας, καὶ τὰ ὀροφώματα, καὶ
τὰ θυρώματα χρυσῷ, καὶ ἔγλυψε Χερουβεὶμ ἐπὶ τῶν τοίχων....
Καὶ ἐποίησεν ἔμπροσθεν τοῦ οἴκου στύλους δύο, πῆχεων τριά-
κοντα πέντε τὸ ὕψος, καὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν πῆχεων πέντε....

Καὶ συνετελέσθη πᾶσα ἡ ἐργασία, ἣν ἐποίησε Σαλωμών ἐν
οἴκῳ Κυρίου, καὶ εἰσήνεγκε Σαλωμών τὰ ἅγια Δαυὶδ τοῦ πατρὸς
αὐτοῦ, τὸ ἀργύριον, καὶ τὸ χρυσόν, καὶ τὰ σκεύη, καὶ ἔδωκεν
εἰς θησαυρὸν οἴκου Κυρίου. Τότε ἐξεκκλησίασε Σαλωμών πάν-
τας τοὺς πρεσβυτέρους Ἰσραὴλ, καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας τῶν
φυλῶν, τοὺς ἡγουμένους πατριῶν υἱῶν Ἰσραὴλ εἰς Ἱερουσαλὴμ,
τοῦ ἀνενέγκαι κιβωτὸν διαθήκης Κυρίου ἐκ πόλεως Δαυὶδ, αὕτη

(*) Χαλαστόν=ἡ ἄλυσις.

Σιών. Καὶ ἐξεκκλησιάσθησαν πρὸς τὸν βασιλέα πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἑορτῇ, οὗτος ὁ μὴν ἑβδομος. Καὶ ἦλθον πάντες οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ, καὶ ἔλαβον πάντες οἱ Λευῖται τὴν κιθωτόν. Καὶ ἀνήνεκαν τὴν κιθωτόν καὶ τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ ἅγια τὰ ἐν τῇ σκηνῇ, καὶ ἀνήνεγκαν αὐτὴν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται.

Καὶ ὁ βασιλεὺς Σαλωμών καὶ πᾶσα συναγωγὴ Ἰσραὴλ, καὶ οἱ φοβούμενοι καὶ οἱ ἐπισυνηγμένοι αὐτῶν ἔμπροσθεν τῆς κιθωτοῦ θύοντες μόσχους καὶ πρόβατα, οἳ οὐκ ἀριθμηθήσονται οὐδὲ λογισθήσονται ἀπὸ τοῦ πλήθους... Καὶ οἱ Λευῖται οἱ ψαλτωδοὶ πάντες,... ἐστηκότες κατέναντι τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ μετ' αὐτῶν ἱερεῖς ἑκατὸν εἴκοσι σαλπίζοντες ταῖς σάλπιγξι. Καὶ ἐγένετο μία φωνὴ ἐν τῷ σαλπίζειν, καὶ ἐν τῷ ψαλτωδεῖν καὶ ἐν τῷ ἀναφωνεῖν φωνὴ μίαν τοῦ ἐξομολογεῖσθαι καὶ αἰνεῖν τῷ Κυρίῳ. Καὶ ὡς ὑψωσαν φωνὴν ἐν σάλπιγξι καὶ ἐν κυμβάλοις καὶ ἐν ὀργάνοις τῶν ᾠδῶν, καὶ ἔλεγον: Ἐξομολογεῖσθε τῷ Κυρίῳ ὅτι ἀγαθόν, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Καὶ ὁ οἶκος ἐνεπλήσθη νεφέλης δόξης Κυρίου, καὶ οὐκ ἠδύναντο οἱ ἱερεῖς τοῦ στήναι λειτουργεῖν ἀπὸ προσώπου τῆς νεφέλης, ὅτι ἐνέπλησε δόξα Κυρίου τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ.

13. Ἡ διαθήκη τοῦ Τωβὶτ πρὸς τὸν υἱόν του Τωβίαν.

(Τωβίτ: Δ', 1 κ. ἐ.)

Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ... Τωβίτ... εἶπεν ἐν ἑαυτῷ: Ἐγὼ ἡττησάμην θάνατον, τί οὐ καλῶ Τωβίαν τὸν υἱόν μου ἵνα αὐτῷ ὑποδείξω, πρὶν ἀποθανεῖν με; Καὶ καλέσας αὐτόν εἶπε: Παιδίον, ἐὰν ἀποθάνω θάψον με, καὶ μὴ ὑπερίδῃς τὴν μητέρα σου· τίμα αὐτὴν πᾶσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου, καὶ ποίει τὸ ἀρεστὸν αὐτῇ καὶ μὴ λυπήσῃς αὐτήν. Μνήσθητι παιδίον ὅτι πολλοὺς κινδύνους ἐώρακεν ἐπὶ σοί. Ὅταν ἀποθάνῃ, θάψον αὐτὴν παρ' ἐμοὶ ἐν ἐνὶ τάφῳ. Πᾶσας τὰς ἡμέρας, παιδίον, Κυρίου τοῦ Θεοῦ

ἡμῶν μνημόνευε καὶ μὴ θελήσῃς ἀμαρτάνειν καὶ παραβῆναι τὰς ἐντολάς αὐτοῦ. Δικαιοσύνην ποίει πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου, καὶ μὴ πορευθῇς ταῖς ὁδοῖς τῆς ἀδικίας· διότι ποιῶντός σου τὴν ἀλήθειαν, εὐδοκίαι ἔσονται ἐν τοῖς ἔργοις σου καὶ πᾶσι τοῖς ποιούσι τὴν δικαιοσύνην. Ἐκ τῶν ὑπαρχόντων σοι ποίει ἐλεημοσύνην, καὶ μὴ φθονεσάτω σου ὁ ὀφθαλμὸς ἐν τῷ ποιεῖν σε ἐλεημοσύνην. Μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ παντὸς πτωχοῦ, καὶ ἀπὸ σοῦ οὐ μὴ ἀποστραφῇ τὸ πρόσωπον τοῦ Θεοῦ. Ὡς σοὶ ὑπάρχει κατὰ τὸ πλῆθος, ποιήσον ἐξ αὐτῶν ἐλεημοσύνην· ἐὰν ὀλίγον σοι ὑπάρχῃ, κατὰ τὸ ὀλίγον μὴ φοβοῦ ποιεῖν ἐλεημοσύνην· θέμα γὰρ ἀγαθὸν θησαυρίζεις σεαυτῷ εἰς ἡμέραν ἀνάγκης· διότι ἐλεημοσύνη ἐκ θανάτου ῥύεται καὶ οὐκ ἔξ εἰσελθεῖν εἰς τὸ σκότος· δῶρον γὰρ ἀγαθὸν ἐστὶ ἐλεημοσύνη πᾶσι τοῖς ποιούσιν αὐτὴν ἐνώπιον τοῦ Ὑψίστου.....

Μισθὸς παντὸς ἀνθρώπου, ὃς ἐὰν ἐργάσῃται παρὰ σοί, μὴ ἀυλισθήτω, ἀλλ' ἀπόδος αὐτῷ παρατίνα. Ἐὰν δουλεύῃς τῷ Θεῷ, ἀποδοθήσεται σοι. Πρόσεχε σεαυτῷ παιδίον ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου, καὶ ἴσθι πεπαιδευμένος ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ σου. Καὶ ὃ μισεῖς, μηδενὶ ποιήσεις. Οἶνον εἰς μέθην μὴ πίῃς, καὶ μὴ πορευθήτω μετὰ σοῦ μέθη ἐν τῇ ὁδῷ σου. Ἐκ τοῦ ἄρτου σου δίδου πεινῶντι καὶ ἐκ τῶν ἱματίων σου τοῖς γυμνοῖς· πᾶν ὃ ἐὰν περισσεύσῃ σοι, ποίει ἐλεημοσύνην, καὶ μὴ φθονεσάτω σου ὁ ὀφθαλμὸς ἐν τῷ ποιεῖν σε ἐλεημοσύνην. Ἐκχεον τοὺς ἄρτους σου ἐπὶ τὸν τάφον τῶν δικαίων καὶ μὴ δῶς τοῖς ἀμαρτωλοῖς. Συμβουλίαν παρὰ παντὸς φρονίμου ζήτησον, καὶ μὴ καταφρονήσῃς ἐπὶ πάσης συμβουλίας χρησίμης. Καὶ ἐν παντὶ καιρῷ εὐλόγει Κύριον τὸν Θεόν, καὶ παρ' αὐτοῦ αἶτησον ὥπως αἱ ὁδοὶ σου εὐθεταὶ γένωνται, καὶ πᾶσαι αἱ τρίβοι καὶ αἱ βουλαὶ σου εὐδωθῶσι· διότι πᾶν ἔθνος οὐκ ἔχει βουλήν, ἀλλ' αὐτὸς ὁ Κύριος δίδωσι πάντα τὰ ἀγαθὰ, καὶ ὃν ἐὰν θέλῃ ταπεινοῖ, καθὼς βούλεται. Καὶ νῦν, παιδίον, μνημόνευε τῶν ἐντολῶν μου, καὶ μὴ ἐξαλειφθήτωσαν ἐκ τῆς καρδίας σου...

Καὶ μὴ φοβοῦ, παιδίον, ὅτι ἐπτωχεύσαμεν· ὑπάρχει σοι πολλά, ἐὰν φοβηθῇς τὸν Θεὸν καὶ ἀποστῇς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας, καὶ ποιήσῃς τὸ ἀρεστὸν ἐνώπιον αὐτοῦ.

14. Ἡ προσευχὴ τῆς Ἑσθῆρ πρὸς τὸν Θεόν.

(Ἑσθῆρ Δ', 17).

Κύριέ μου, βασιλεὺς ἡμῶν σὺ εἶ μόνος, βοήθησόν μοι τῇ μόνη καὶ μὴ ἐχούσῃ βοηθὸν εἰ μὴ σέ, ὅτι κίνδυνός μου ἐν χειρί μου. Ἐγὼ ἤκουον ἐκ γενετῆς μου, ἐν φυλῇ πατριᾶς μου, ὅτι σύ, Κύριε, ἔλαβες τὸν Ἰσραὴλ ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν, καὶ τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐκ πάντων τῶν προγόνων αὐτῶν εἰς κληρονομίαν αἰώνιον, καὶ ἐποίησας αὐτοῖς ὅσα ἐλάλησας. Καὶ νῦν ἡμάρτομεν ἐνώπιόν σου, καὶ παρέδωκας ἡμᾶς εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, ἀνθ' ὧν ἐδοξάσαμεν τοὺς θεοὺς αὐτῶν. Δίκαιος εἶ, Κύριε, καὶ νῦν οὐχ' ἱκανώθησαν ἐν πικρασμῶ δουλείας ἡμῶν, ἀλλ' ἔθηκαν τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὰς χεῖρας τῶν εἰδώλων αὐτῶν, ἐξάραι ὀρισμὸν στόματός σου καὶ ἀφανίσαι κληρονομίαν σου, καὶ ἐμφράξαι στόμα ὑμνούντων σοι καὶ σθέσαι δόξαν οἴκου σου καὶ θυσιαστηρίου σου, καὶ ἀνοῖξαι στόμα ἐθνῶν εἰς ἀρετὰς ματαίων, καὶ θαυμασθῆναι βασιλέα σάρκινον εἰς αἰῶνα. Μὴ παραδῶς, Κύριε, τὸ σκῆπτρόν σου τοῖς μὴ οὖσι, καὶ μὴ καταγελασάτωσαν ἐν τῇ πτώσει ἡμῶν, ἀλλὰ στρέφον τὴν βουλήν αὐτῶν ἐπ' αὐτούς, τὸν δὲ ἀρξάμενον ἐφ' ἡμᾶς παραδειγμάτισον. Μνήσθητι, Κύριε, γνῶσθητι ἐν καιρῷ θλίψεως ἡμῶν, καὶ ἐμὲ θάρσυνον βασιλεὺ τῶν θεῶν καὶ πάσης ἀρχῆς ἐπικρατῶν. Δὸς λόγον εὐρυθμον εἰς τὸ στόμα μου ἐνώπιον τοῦ λέοντος, (*) καὶ μετάθες τὴν καρδίαν αὐτοῦ εἰς μῖσος τοῦ πολεμοῦντος ἡμᾶς, (**) εἰς συντέλειαν αὐτοῦ καὶ τῶν ὁμοουσύντων αὐτῷ. Ἡμᾶς δὲ ῥῦσαι ἐν χειρί σου καὶ

(*) Λέοντα καλεῖ τὸν βασιλέα Ἀρταξέρξην.

(**) Τοῦ Ἀμάν.

βοήθησόν μοι τῇ μόνη, καὶ μὴ ἐχούσῃ εἰ μὴ σὲ Κύριε. Πάντων γινώσιν ἔχεις, καὶ οἶδας ὅτι ἐμίσησα δόξαν ἀνόμων...

Ὁ Θεὸς ὁ ἰσχύων ἐπὶ πάντα, εἰσάκουσον φωνὴν ἀπηλπισμένων, καὶ ῥῦσαι ἡμᾶς ἐκ χειρὸς τῶν πονηρευομένων καὶ ῥῦσαι με ἐκ τοῦ φόβου μου.

**15. Ὁ διωγμὸς Ἀντιόχου τοῦ ἐπιφανοῦς κατὰ
τῆς ἐβραϊκῆς Θρησκείας.**

(Α΄ Μακκαβαίων Α΄, 20 κ. ἐ.)

Ἀντίοχος μετὰ τὸ πατάξαι Αἴγυπτον... ἀνέβη ἐπὶ Ἰσραήλ, καὶ ἀνέβη εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐν ὄχλῳ βαρεῖ. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἅγίασμα ἐν ὑπερηφανείᾳ, καὶ ἔλαβε τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν, καὶ τὴν λυχνίαν τοῦ φωτός, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ τὴν τράπεζαν τῆς προθέσεως, καὶ τὰ σπονδεῖα, καὶ τὰς φιάλας, καὶ τὰς θυῖσкас τὰς χρυσᾶς, καὶ τὸ καταπέτασμα, καὶ τοὺς στεφάνους, καὶ τὸν κόσμον τὸν χρυσοῦν τὸν κατὰ πρόσωπον τοῦ ναοῦ, καὶ ἐλέπισε πάντα. Καὶ ἔλαβε τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον καὶ τὰ σκεύη τὰ ἐπιθυμητά, καὶ ἔλαβε τοὺς θησαυροὺς τοὺς ἀποκρύφους, οὓς εὔρε, καὶ λαβὼν πάντα ἀπῆλθεν εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ. Καὶ ἐποίησε φονοκτονίαν, καὶ ἐλάλησεν ὑπερηφάνειαν μεγάλην. Καὶ ἐγένετο πένθος μέγα ἐπὶ Ἰσραήλ ἐν παντὶ τόπῳ αὐτῶν. Καὶ ἐστέναξαν ἄρχοντες καὶ πρεσβύτεροι, παρθένοι καὶ νεανίσκοι ἠσθένησαν, καὶ τὸ κάλλος τῶν γυναικῶν ἠλλοιώθη. Πᾶς νυμφίος ἀνέλαβε θρῆνον, καὶ καθημένη ἐν παστῶ ἐγένετο ἐν πένθει. Καὶ ἐσείσθη ἡ γῆ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας αὐτήν, καὶ πᾶς ὁ οἶκος Ἰακώβ ἐνεδύσατο αἰσχύνῃν. Καὶ μετὰ δύο ἔτη ἡμερῶν ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς ἄρχοντα φορολογίας εἰς τὰς πόλεις Ἰούδα, καὶ ἦλθεν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐν ὄχλῳ βαρεῖ. Καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς λόγους εἰρηνικοὺς ἐν δόλῳ, καὶ ἐνεπίστευσαν αὐτῷ· καὶ ἐπέπεσεν ἐπὶ τὴν πόλιν ἐξάπινα,

καὶ ἐπάταξεν αὐτὴν πληγὴν μεγάλην, καὶ ἀπώλεσε λαὸν πολὺν ἐξ Ἰσραήλ....

Καὶ ἔφυγον οἱ κάτοικοι Ἱερουσαλήμ δι' αὐτοὺς, καὶ ἐγένετο κατοικία ἁλλοτρίων· καὶ ἐγένετο ἁλλοτρία τοῖς γεννήμασιν αὐτῆς, καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἐγκατέλιπον αὐτήν. Τὸ ἅγίασμα αὐτῆς ἡρημώθη ὡς ἔρημος, αἱ ἐορταὶ αὐτῆς ἐστράφησαν εἰς πένθος, τὰ σάββατα αὐτῆς εἰς ὄνειδισμόν, ἡ τιμὴ αὐτῆς εἰς ἐξουδένωσιν. Κατὰ τὴν δόξαν αὐτῆς ἐπληθύνθη ἡ ἀτιμία αὐτῆς, καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἐστράφη εἰς πένθος. Καὶ ἔγραψεν ὁ βασιλεὺς Ἀντίοχος πάσῃ τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ εἶναι πάντας λαὸν ἓνα, καὶ ἐγκαταλιπεῖν ἕκαστον τὰ νόμιμα αὐτοῦ. Καὶ ἐπεδέξατο πάντα τὰ ἔθνη κατὰ τὸν λόγον τοῦ βασιλέως. Καὶ πολλοὶ ἀπὸ Ἰσραὴλ ἠυδόκησαν τῇ λατρείᾳ αὐτοῦ, καὶ ἔθυσαν τοῖς εἰδώλοις, καὶ ἐθεσθῆλωσαν τὸ σάββατον. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς βιβλία (*) ἐν χειρὶ ἀγγέλων εἰς Ἱερουσαλήμ καὶ τὰς πόλεις Ἰούδα, πορευθῆναι ὀπίσω νομίμων ἁλλοτρίων τῆς γῆς, καὶ κωλύσαι ὀλοκαυτώματα καὶ θυσίαν καὶ σπονδὴν, καὶ βεβηλώσαι σάββατα καὶ ἐορτάς, καὶ μιᾶναι ἅγίασμα καὶ ἁγίους, οἰκοδομῆσαι βωμοὺς καὶ τεμένη καὶ εἰδωλεῖα, καὶ θύειν ὕεια καὶ κτήνη κοινά, καὶ ἀφιέναι τοὺς υἱοὺς αὐτῶν ἀπεριτμήτους, βδελύξαι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἐν παντὶ ἀκαθάρτῳ καὶ βεβηλώσει, ὥστε ἐπιλαθέσθαι τοῦ νόμου καὶ ἀλλάξαι πάντα τὰ δικαιώματα. Καὶ ὅς ἂν μὴ ποιήσῃ κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦ βασιλέως ἀποθανεῖται...

Καί... ψκοδόμησε βδέλυγμα ἐρημώσεως ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· καὶ ἐν πόλεσιν Ἰούδα κύκλῳ ψκοδόμησαν βωμοὺς· καὶ ἐπὶ τῶν θυρῶν τῶν οἰκίων καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἐθυμίων. Καὶ τὰ βιβλία τοῦ νόμου, ἃ εὗρον, ἐνεπύρισαν, πυρὶ κατασχίσαντες. Καὶ ὅπου εὗρίσκετο παρὰ τινι βιβλίον διαθήκης, καὶ εἴ τις

(*) Ἐγγράφα.

συνευδόκει τῷ νόμῳ, (*) τὸ σύγκριμα (**) τοῦ βασιλέως ἑθα-
 ῥτου αὐτόν... Καὶ ἐγένετο ὁργὴ μεγάλη ἐπὶ Ἰσραὴλ σφόδρα.

16. Ὁ ἱερεὺς Ματθαθίας στασιάζει κατὰ τοῦ
 Ἀντιόχου.

(Α' Μακκ. κεφ. Β', 1 κ. ε.)

Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀνέστη Ματθαθίας... ἱερεὺς... καὶ
 ἐκάθισεν ἐν Μωδεὶν. (***) Καὶ αὐτῷ υἱοὶ πέντε, Ἰωαννάν..., Σί-
 μων..., Ἰούδας ὁ ἐπικαλούμενος Μακκαβαῖος, Ἐλεάζαρ..., Ἰω-
 νάθαν.... Καὶ εἶδε τὰς βλασφημίας τὰς γινόμενας ἐν Ἰούδα καὶ ἐν
 Ἱερουσαλήμ, καὶ εἶπεν: Οἷμοι, ἵνατί τοῦτο ἐγεννήθη ἐν ἡμῖν τὸ
 σύντριμμα τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, καὶ καθίσαι ἐκεῖ ἐν τῷ δοθῆ-
 ναι αὐτὴν ἐν χειρὶ ἐχθρῶν, καὶ τὸ ἅγιασμα ἐν χειρὶ ἀλλοτρίων;
 Ἐγένετο ὁ ναὸς αὐτῆς ὡς ἀνὴρ ἄδοξος, τὰ σκεύη τῆς δόξης
 αὐτῆς αἰχμάλωτα ἀπτήχθη, ἀπεκτάνθη τὰ νήπια αὐτῆς ἐν ταῖς
 πλαταείαις, οἱ νεανίσκοι αὐτῆς ἐν ῥομφαίᾳ ἐχθροῦ. Ποῖον ἔθνος
 οὐκ ἐκκληρονόμησε βασιλείαν αὐτῆς, καὶ οὐκ ἐκράτησε τῶν
 σκύλων αὐτῆς; Πᾶς ὁ κόσμος αὐτῆς ἀφηρέθη, ἀντὶ ἐλευθερίας
 ἐγένετο εἰς δούλην. Καὶ ἰδοὺ τὰ ἅγια ἡμῶν καὶ ἡ καλλονὴ ἡμῶν
 καὶ ἡ δόξα ἡμῶν ἡρημώθη, καὶ ἐθεβήλωσαν αὐτὰ τὰ ἔθνη. Ἰνατί
 ἡμῖν ἔτι ζῆν; Καὶ διέρρηξε Ματθαθίας καὶ υἱοὶ αὐτοῦ τὰ ἱμά-
 τια αὐτῶν, καὶ περιεβάλλοντο σάκκους καὶ ἐπένθησαν σφόδρα.
 Καὶ ἦλθον οἱ παρὰ τοῦ βασιλέως, οἱ κατὰ νύκτα ἔρχοντες τὴν ἀπο-
 στασίαν εἰς Μωδεὶν τὴν πόλιν, ἵνα θυσιάσωσιν. Καὶ πολλοὶ ἀπὸ
 Ἰσραὴλ πρὸς αὐτοὺς προσῆλθον καὶ Ματθαθίας καὶ οἱ υἱοί

(*) Τῷ μωσαϊκῷ.

(**) Ἡ ἀπόφασις.

(***) Ἡ πατρὶς τῶν Μακκαβαίων.

αὐτοῦ συνήχθησαν. Καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ παρὰ τοῦ βασιλέως καὶ εἶπον τῷ Ματθαίῳ, λέγοντες: Ἄρχων καὶ ἔνδοξος καὶ μέγας εἶ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ καὶ ἐστηριγμένος ἐν υἱοῖς καὶ ἀδελφοῖς. Νῦν οὖν πρόσελθε πρῶτος καὶ ποίησον τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως, ὥς ἐποίησαν πάντα τὰ ἔθνη καὶ οἱ ἄνδρες Ἰούδα καὶ οἱ καταλειτουργοὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ· καὶ ἔσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου τῶν φίλων τοῦ βασιλέως· καὶ σὺ καὶ οἱ υἱοί σου δοξασθήσεσθε ἀργυρίῳ καὶ χρυσίῳ καὶ ἀποστολαῖς πολλαῖς. Καὶ ἀπεκρίθη Ματθαίος καὶ εἶπε φωνῇ μεγάλῃ: Εἰ πάντα τὰ ἔθνη τὰ ἐν τῇ οἰκῇ τῆς βασιλείας τοῦ βασιλέως ἀκούουσιν αὐτοῦ, ἀποστῆναι ἕκαστος ἀπὸ λατρείας πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἡμετέρισαντο ἐν ταῖς ἐντολαῖς αὐτοῦ, ἀλλ' ἐγὼ καὶ οἱ υἱοί μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου πορευόμεθα ἐν διαθήκῃ πατέρων ἡμῶν. Ὅπως ἡμῖν καταλιπεῖν νόμον καὶ δικαιοῦματα. Τῶν λόγων τοῦ βασιλέως οὐκ ἀκουσόμεθα, τοῦ παρελθεῖν τὴν λατείαν ἡμῶν, δεξιὰν ἢ ἀριστεράν (*).

Καὶ ὥς ἐπαύσατο λαλῶν τοὺς λόγους τούτους, προσήλθεν ἀνὴρ Ἰουδαῖος ἐν ὀφθαλμοῖς πάντων, θυμιάσαι ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ ἐν Μωδεῖν, κατὰ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως. Καὶ εἶδε Ματθαίος καὶ ἐζήλωσε, καὶ ἐτρόμησαν οἱ νεφροὶ αὐτοῦ, καὶ ἀνῆγενγκε θυμόν, κατὰ τὸ κρίμα, καὶ δραμῶν ἔσφαξεν αὐτὸν ἐπὶ τὸν βωμόν. Καὶ τὸν ἄνδρα τοῦ βασιλέως τὸν ἀναγκάζοντα θύειν ἀπέκτειναν ἐν τῇ καιρῷ ἐκείνῳ καὶ τὸν βωμόν καθεῖλε.... Καὶ ἀνέκραξε Ματθαίος ἐν τῇ πόλει φωνῇ μεγάλῃ, λέγων: Πᾶς ὁ ζηλῶν τῷ νόμῳ καὶ ἰστῶν διαθήκην ἐξελλέτω ὀπίσω μου. Καὶ ἔφυγον αὐτοὶ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ εἰς τὰ ὄρη, καὶ ἐγκατέλιπον ὅσα εἶχον ἐν τῇ πόλει. Τότε κατέβησαν πολλοί, ζητοῦντες δικαιοσύνην καὶ κρίμα, εἰς τὴν ἔρημον καθῆσαι ἐκεῖ, αὐτοὶ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν, ὅτι ἐπληθύνθη ἐπ' αὐτοὺς τὰ κινεῖα.

(*) Καὶ νῦν ἐκκληνόμεθα αὐτῆς πρὸς τὰ δεξιὰ ἢ ἀριστερά.

17. Ὁ Ἐλεάζαρος προτιμᾷ τὸν θάνατον ἢ νὰ παραβῇ
τὴν πίστιν του.

(Β' Μαρκ. 5' 18-31).

Ἐλεάζαρος τις τῶν πρωτευόντων γραμματέων, ἀνὴρ ἤδη προβεβηκώς τὴν ἡλικίαν, καὶ τὴν πρόσωπον τοῦ προσώπου κάλλιστος τυγχάνων, ἀναχανὼν (*) ἠναγκάζετο φαγεῖν ὕειον κρέας. Ὁ δὲ τὸν μετ' εὐκλείας θάνατον μᾶλλον ἢ τὸν μετὰ μύσους βίον ἀναδεξάμενος, αὐθαιρέτως ἐπὶ τὸ τύμπανον (***) προσήγε.... Οἱ δὲ πρὸς τῷ παρανόμῳ σπλαγχνισμῷ τεταγμένοι, διὰ τὴν ἐκ τῶν παλαιῶν χρόνων πρὸς τὸν ἄνδρα γνῶσιν, ἀπολαβόντες αὐτὸν κατ' ἰδίαν παρεκάλουν, ἐνέγκαντα κρέα, οἷς καθήκον αὐτῷ χρήσασθαι, δι' αὐτοῦ παρασκευασθέντα, ὑποκριθῆναι δὲ ὡς ἐσθίοντα τὰ ὑπὸ τοῦ βασιλέως τεταγμένα τῶν ἀπὸ τῆς θυσίας κρεῶν, ἵνα τοῦτο πράξας ἀπολυθῇ τοῦ θανάτου, καὶ διὰ τὴν ἀρχαίαν πρὸς αὐτοὺς φιλίαν τύχῃ φιланθρωπίας. Ὁ δὲ λογισμὸν ἀστεῖον (***) ἀναλαβὼν καὶ ἄξιον τῆς ἡλικίας καὶ τῆς τοῦ γήρως ὑπεροχῆς, καὶ τῆς ἐπικτήτου καὶ ἐπιφανοῦς πολιᾶς, καὶ τῆς ἐκ παιδὸς καλλίστης ἀνατροφῆς, μᾶλλον δὲ τῆς ἀγίας καὶ θεοκτίστου νομοθεσίας, ἀκολούθως ἀπεψήνατο, ταχέως λέγων προπέμπειν εἰς τὸν Ἄδην. Οὐ γὰρ τῆς ἡμετέρας ἡλικίας ἄξιόν ἐστιν ὑποκριθῆναι, ἵνα πολλοὶ τῶν νέων, ὑπολαβόντες Ἐλεάζαρον τὸν ἐνενηκονταετῆ μεταβεβηκέναι εἰς ἀλλοφυλισμὸν, καὶ αὐτοὶ διὰ τὴν ἐμὴν ὑπόκρισιν καὶ διὰ τὸ μικρὸν καὶ ἀκαριαῖον ζῆν πλανηθῶσι δι' ἐμέ, καὶ μῦθος καὶ κηλὶδα τοῦ γήρως κατακτήσομαι. Εἰ γὰρ καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐξελοῦμαι τὴν ἐξ ἀνθρώπων τιμωρίαν, ἀλλὰ τὰς τοῦ παντο-

(*) Ἀφ' οὗ ἠνοίχθη τὸ στόμα του (διὰ τῆς δίαιτ.).

(**) Εἰς τὸ μαρτύριον.

(***) Εὐγενῆ.

κράτορος χεῖρας οὔτε ζῶν οὔτε ἀποθανῶν ἐκφεύξομαι. Διόπερ ἀνδρείως μὲν νῦν διαλλάξας τὸν βίον, τοῦ μὲν γήρως ἄξιος φανήσομαι, τοῖς δὲ νέοις ὑπόδειγμα γενναῖον καταλελοιπώς, εἰς τὸ προθύμως καὶ γενναίως ὑπὲρ τῶν σεμνῶν καὶ ἀγίων νόμων ἀπευθανατίζειν. Τόσαῦτα δ' εἰπὼν, ἐπὶ τὸ τύμπανον εὐθέως ἦλθε· τῶν δὲ ἀγόντων, τὴν μικρῇ πρότερον εὐμένειαν πρὸς αὐτὸν εἰς δυσμένειαν μεταβαλόντων διὰ τὸ τοὺς προειρημένους λόγους, ὡς αὐτοὶ διαλάμβανον, ἀπόνειαν εἶναι. Μέλλων δὲ ταῖς πληγαῖς τελευτᾶν, ἀναστενάξας εἶπε· Τῷ Κυρίῳ, τῷ τὴν ἀγίαν γνῶσιν ἔχοντι, φανερόν ἐστιν ὅτι δυνάμενος ἀπολυθῆναι τοῦ θανάτου, σκληρὰς ὑποφέρω κατὰ τὸ σῶμα ἀλγυθόνας μαστιγούμενος, κατὰ ψυχὴν δὲ ἡδέως διὰ τὸν αὐτοῦ φόβον ταῦτα πάσχω. Καὶ οὗτος οὖν τοῦτον τὸν τρόπον μετήλλαξεν, οὐ μόνον τοῖς νέοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς πλείστοις τοῦ ἔθνους, τὸν ἑαυτοῦ θάνατον ὑπόδειγμα γενναιότητος καὶ μνημόσυνον ἀρετῆς καταλιπών.

18 Τὸ μαρτύριον τῆς μητρὸς καὶ τῶν ἐπὶ τέκνων της κατὰ τὸν διωγμὸν Ἀντιόχου τοῦ ἐπιφανοῦς.

(Β' Μακκαβαίων Ζ', 1—41)

Συνέβη δὲ καὶ ἐπὶ ἀδελφοὺς μετὰ τῆς μητρὸς συλληφθέντας ἀναγκάζεσθαι ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀπὸ τῶν ἀθεμίτων υἱῶν κρεῶν ἐφάπτεσθαι, μάστιγι καὶ νευραῖς αἰκίζομένους. Εἰς δὲ αὐτῶν γενόμενος προήγγορος εἶπε· Τί μέλλεις ἐρωτᾶν καὶ μαρθάνειν παρ' ἡμῶν; ἔτοιμοι γὰρ ἀποθνήσκειν ἐσμέν ἢ πατρώους νόμους παραβαίνειν. Ἐκθυμος δὲ γενόμενος ὁ βασιλεὺς προσέταξε τήγανα καὶ λέβητας ἐκπυροῦν. Τῶν δὲ παραχρῆμα ἐκπυρωθέντων, τὸν γενόμενον αὐτῶν προήγγορον προσέταξε γλωσσοτομεῖν, καὶ περισκυθίσαντας (*) ἀκρωτηριάζειν, τῶν λοιπῶν

(*) Περισχυθίζω—κόπτω ὀλόγυρα καὶ ἐκδέρω τὸ δέριμα τῆς κεφαλῆς (ὡς ἔκαμνον οἱ Σκῦθαι εἰς τοὺς αἰχμαλώτους των). Ἐκδέρω.

ἀδελφῶν καὶ τῆς μητρὸς συνορώντων. Ἀχρηστον δὲ αὐτὸν τοῖς ὅλοις γενόμενον, ἐκέλευσε τῇ πυρᾷ προσάγειν ἔμπνουν καὶ τηγανίζειν· τῆς δὲ ἀτμίδος ἐφ' ἱκανὸν διαδιδούσης τοῦ τηγάνου, ἀλλήλους παρεκάλουν σὺν τῇ μητρὶ γενναίως τελευτᾶν, λέγοντες οὕτως : Ὁ Κύριος ὁ Θεὸς ἐφορᾷ.... Μεταλλάξαντος δὲ τοῦ πρώτου τὸν τρόπον τοῦτον, τὸν δεύτερον ἦγον ἐπὶ τὸν ἔμπαιγμόν· καὶ τὸ τῆς κεφαλῆς δέρμα σὺν ταῖς θριξὶ περισύραντες, ἐπηρώτων εἰ φάγεσαι, πρὸ τοῦ τιμωρηθῆναι κατὰ μέλος τὸ σῶμα,

Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς τῇ πατρίῳ φωνῇ προσεῖπεν· οὐχί· διόπερ καὶ οὗτος τὴν ἐξῆς ἔλαβε βάσανον, ὡς ὁ πρῶτος. Ἐν ἐσχάτῃ δὲ πνοῇ γενόμενος εἶπε : Σὺ μὲν ἀλάστωρ, (*) ἐκ τοῦ παρόντος· ἡμᾶς ζῆν ἀπολύεις, ὁ δὲ τοῦ κόσμου βασιλεὺς ἀποθανόντας ἡμᾶς ὑπὲρ τῶν αὐτοῦ νόμων εἰς αἰώνιον ἀναβίωσιν ζωῆς ἡμᾶς ἀναστήσει. Μετὰ δὲ τοῦτον ὁ τρίτος ἐνεπαίζετο, καὶ τὴν γλῶσσαν αἰτηθεὶς ταχέως προσέβαλε, καὶ τὰς χεῖρας εὐθαρσέως προσέτεινε, καὶ γενναίως εἶπεν : Ἐξ οὐρανοῦ ταῦτα κέκτημαι καὶ διὰ τοὺς αὐτοῦ νόμους ὑπερορῶ ταῦτα, καὶ παρ' αὐτοῦ ταῦτα πάλιν ἐλπίζω κομίζεσθαι. Ὡστε αὐτὸν τὸν βασιλέα καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ἐκπλήσσεσθαι τὴν τοῦ νεανίσκου ψυχὴν, ὡς ἐν οὐδενὶ τὰς ἀλγυδόνας ἐτίθετο. Καὶ τούτου δὲ μεταλλάξαντος, τὸν τέταρτον ὡσαύτως ἐδασάνιζον αἰκιζόμενοι. Καὶ γενόμενος πρὸς τὸ τελευτᾶν οὕτως ἔφη : Αἰρετόν, μεταλλάσσοντα ἀπὸ ἀνθρώπων, τὰς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ προσδοκᾶν ἐλπίδας πάλιν ἀναστήσεσθαι ὑπ' αὐτοῦ· σοὶ μὲν γὰρ ἀνάστασις εἰς ζωὴν οὐκ ἔσται. Ἐχομένως δὲ τὸν πέμπτον προσάγοντες ἠκίζοντο. Ὁ δὲ πρὸς αὐτὸν ἰδὼν, εἶπεν : Ἐξουσίαν ἐν ἀνθρώποις ἔχων, ὃ θέλεις, ποιεῖς, φθαρτὸς ὢν· μὴ δόκει δὲ τὸ γένος ἡμῶν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καταλελειφθαι. Σὺ δὲ καρτέρει καὶ θεωρεῖ τὸ μεγαλεῖον αὐτοῦ κράτος, ὡς σὲ καὶ τὸ σπέρμα σου βασανιῇ.

Μετὰ δὲ τοῦτον ἦγον τὸν ἕκτον, καὶ μέλλων ἀποθνήσκειν

(*) Ἀλιτήριος.

ἔφη: Μὴ πλανῶ μάτην, ἡμεῖς γὰρ δι' ἑαυτοὺς ταῦτα πάσχομεν, ἁμαρτόντες εἰς ἑαυτῶν Θεόν, διὸ ἄξια θαυμασμοῦ γέγονε. Σὺ δὲ μὴ νομίσῃς ἀθῶος ἔσεσθαι θεομαχεῖν ἐπιχειρήσας.

Ὑπεραγόντως δὲ ἡ μήτηρ θαυμαστὴ καὶ μνήμης ἀγαθῆς ἄξια, ἣτις ἀπολλυμένους υἱοὺς ἑπτὰ συνορῶσα, μιᾶς ὑπὸ καιρὸν ἡμέρας, εὐφύχως ἔφερε διὰ τὰς ἐπὶ Κύριον ἐλπίδας. Ἐκαστον δὲ αὐτῶν παρεκάλει τῇ πατρὶφ φωνῇ, γενναίῳ πεπληρωμένη φρονήματι, καὶ τὸν θῆλυον λογισμὸν ἄρσενι θυμῷ διεγείρασα, λέγουσα πρὸς αὐτούς: Οὐκ οἶδ' ὅπως εἰς τὴν ἐμὴν ἐφάνητε κοιλίαν, οὐδὲ ἐγὼ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ζωὴν ὑμῖν ἐχαρισάμην, καὶ τὴν ἐκάστου στοιχεῖωσιν οὐκ ἐγὼ διερρύθμισα. Τοιγαροῦν ὁ τοῦ κόσμου κτίστης, ὁ πλάσας ἀνθρώπου γένεσιν καὶ πάντων ἐξευρὼν γένεσιν, καὶ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ζωὴν ὑμῖν πάλιν ἀποδώσει μετ' ἐλέους, ὥς νῦν ὑπεροράτε ἑαυτοὺς διὰ τοὺς αὐτοῦ νόμους.

Ὁ δὲ Ἀντίοχος, οἰόμενος καταφρονεῖσθαι καὶ τὴν ὄνειδίζουσαν ὑφορώμενος φωνήν, ἔτι τοῦ νεωτέρου περιόντος, οὐ μόνον διὰ λόγων ἐποιεῖτο τὴν παράκλησιν, ἀλλὰ καὶ δι' ὄρκων ἐπίσπου, ἅμα πλουτίζειν καὶ μακαριστὸν ποιήσειν, μεταθέμενον ἀπὸ τῶν πατρῶν νόμων, καὶ φίλον ἔχειν, καὶ χρεῖας ἐμπιστεύσειν. Τοῦ δὲ νεανίου μηδαμῶς προσέχοντος, προσκαλεσάμενος ὁ βασιλεὺς τὴν μητέρα παρήναι γενέσθαι τοῦ μεираκίου σύμβουλον ἐπὶ σωτηρίᾳ. Πολλὰ δὲ αὐτοῦ παραινέσαντος, ἐπεδέξατο πείσειν τὸν υἱόν. Προσκύψασα δὲ αὐτῷ, χλευάσασα τὸν ὦμον τύραννον, οὕτως ἔφησε τῇ πατρὶφ φωνῇ: Ὑιέ, ἐλέησόν με τὴν θηλάσασάν σε ἔτη τρία, καὶ ἐκθρέψασάν σε, καὶ ἀγαγοῦσαν εἰς τὴν ἡλικίαν ταύτην, καὶ τροφοφορήσασαν. Ἀξιῶ σε, τέκνον, ἀναβλέψαντα εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς πάντα ἰδόντα, γνῶναι ὅτι ἐξ οὐκ ὄντων ἐποίησεν αὐτὰ ὁ Θεός, καὶ τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος οὕτω γεγένηται. Μὴ φοβηθῇς τὸν δῆμιον τοῦτον, ἀλλὰ τῶν ἀδελφῶν σου ἄξιος γενόμενος, ἐπίδεξαι τὸν θάνατον, ἵνα ἐν τῷ ἐλέει σὺν τοῖς ἀδελφοῖς σου κομίσωμαί σε. Ἐτι δὲ ταύτης καταλεγοῦσης ὁ νεανίας εἶπε: Τίνα μέ-

νετε; (*) οὐχ ὑπακούω τοῦ προστάγματος τοῦ βασιλέως· τοῦ δὲ προστάγματος ἀκούω τοῦ νόμου τοῦ δοθέντος τοῖς πατράσιν ἡμῶν διὰ Μωσέως. Σὺ δὲ πάσης κακίας εὐρετῆς γενόμενος εἰς τοὺς Ἑβραίους, οὐ μὴ διαφύγῃς τὰς χεῖρας τοῦ Θεοῦ. Ἡμεῖς γὰρ διὰ τὰς ἑαυτῶν ἀμαρτίας πάσχομεν. Εἰ δὲ χάριν ἐπιπλήξεως καὶ παιδείας ὁ ζῶν Κύριος ἡμῶν βραχέως ἐπώργισται, καὶ πάλιν καταλλαγῆσεται τοῖς ἑαυτοῦ δούλοις. Σὺ δέ, ὦ ἀνόσιε καὶ πάντων ἀνθρώπων μιαιώτατε, μὴ μάτην μετεωρίζου, φρυαττόμενος ἀδῆλοις ἐλπίσιν, ἐπὶ τοὺς οὐρανίους παιδας ἐπαράμενος χεῖρα. Οὐπω γὰρ τὴν τοῦ παντοκράτορος ἐπόπτου Θεοῦ κρίσιν ἐκπέφευγας. Οἱ μὲν γὰρ νῦν ἡμέτεροι ἀδελφοί, βραχὺν ὑπενέγκαντες πόνον, ἀενάου ζωῆς ὑπὸ διαθήκην Θεοῦ πεπτώκασι· σὺ δὲ τῇ τοῦ Θεοῦ κρίσει δίκαια τὰ πρόστιμα τῆς ὑπερηφανίας ἀποίησιν. Ἐγὼ δέ, καθάπερ οἱ ἀδελφοί μου, καὶ σῶμα καὶ ψυχὴν προδίδωμι περὶ τῶν πατρίων νόμων, ἐπικαλούμενος τὸν Θεὸν ἵλεων ταχὺ τῷ ἔθνει γενέσθαι, καὶ σὲ μετὰ ἑτασμῶν καὶ μαστίγων ἐξομολογήσασθαι, διότι μόνος αὐτὸς Θεός ἐστιν. Ἐν ἐμοὶ δὲ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς μου στήναι τὴν τοῦ παντοκράτορος ὀργὴν τὴν ἐπὶ τὸ σύμπαν ἡμῶν γένος δικαίως ἐπηγγεμένην. Ἐκθυμος δὲ γενόμενος ὁ βασιλεὺς τούτῳ παρὰ τοὺς ἄλλους χειρίστως ἀπῆντησε, πικρῶς φέρων ἐπὶ τῷ μυκτηρισμῷ. Καὶ οὗτος οὖν καθαρῶς τὸν βίον μετέλλαξε, παντελῶς ἐπὶ τῷ Κυρίῳ πεποιθώς. Ἐσχάτη δὲ τῶν υἱῶν ἡ μήτηρ ἐτελεύτησεν.

(*) Περιμένετε.

ΤΜΗΜΑ Β'.

ΠΕΡΙΚΟΠΑΙ ΕΚ ΤΩΝ ΠΟΙΗΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ (*)

α', ΕΚ ΤΟΥ ΙΩΒ

19. Ὁ Ἰὼβ μεθ' ὑπομονῆς δέχεται τὰ δυστυχήματα.

(Ἰὼβ Α', 21)

Πεσὼν χαμαὶ προσεκύνησεν (ὁ Ἰὼβ) καὶ εἶπεν : Αὐτὸς γυμνὸς ἐξῆλθον ἐκ κοιλίας μητρὸς μου, γυμνὸς καὶ ἀπελεύσομαι ἐκεῖ. Ὁ Κύριος ἔδωκεν, ὁ Κύριος ἀφείλατο· ὡς τῷ Κυρίῳ ἔδοξεν οὕτως ἐγένετο· εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον.

20. Ὁ Ἰὼβ ἐλέγχει τὴν σύζυγόν του προτρέπουσαν αὐτὸν νὰ χάσῃ τὴν ὑπομονήν του.

(Ἰὼβ Β', 10).

Ὡσπερ μία τῶν ἀφρόνων γυναικῶν ἐλάλησας· εἰ τὰ ἀγαθὰ ἐδεξάμεθα ἐκ χειρὸς Κυρίου, τὰ κακὰ οὐχ' ὑποίσομεν :

(*) Ὁ διδάσκων δύναται νὰ ἔχῃ ὡς βοήθημα τὸ ἐντὸς τοῦ Ἰανουαρίου ἐκδοθησόμενον ὑπὸ τοῦ Σολλόγου πρὸς διάδοσιν ὠφελίμων βιβλίων, καὶ ὑπ' ἐμοῦ συνταχθέν, « Ἀπάνθισμα ἐκ τῶν ποιητικῶν βιβλίων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ». Ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ προτάσσεται εἰσαγωγή περὶ τῆς ἀξίας τῆς Π. Διαθήκης καὶ περὶ τῆς ποιήσεως τῶν Ἑβραίων, εἴτα δὲ παρέχονται τὰ ὠραιότερα μέρη τῶν ποιητικῶν βιβλίων μετ' εἰσαγωγῶν καὶ ἀφθόνων ἐρμηνευτικῶν σημειώσεων.

β') ΕΚ ΤΩΝ ΨΑΛΜΩΝ

21. Ψαλμός Α'.(*)

ΜΑΚΑΡΙΟΣ ἀνὴρ, ὃς οὐκ ἐπορεύθη ἐν βουλῇ ἀσεβῶν,
καὶ ἐν ὁδῷ ἁμαρτωλῶν οὐκ ἔστη,
καὶ ἐπὶ καθέδραν λοιμῶν (***) οὐκ ἐκάθισεν·
ἀλλ' ἦ ἐν τῷ νόμῳ Κυρίου τὸ θέλημα αὐτοῦ,
καὶ ἐν τῷ νόμῳ αὐτοῦ μελετήσῃ ἡμέρας καὶ νυκτός.
Καὶ ἔσται ὡς τὸ ξύλον τὸ πεφυτευμένον παρὰ τὰς διεξόδους
[τῶν ὑδάτων,
ὃ τὸν καρπὸν αὐτοῦ δώσει ἐν καιρῷ αὐτοῦ,
καὶ τὸ φύλλον αὐτοῦ οὐκ ἀπορρυήσεται·
καὶ πάντα ὅσα ἂν ποιῇ κατευοδωθήσεται.
Οὐχ οὕτως οἱ ἀσεβεῖς, οὐχ οὕτως,
ἀλλ' ἦ ὡς ὁ χυνοῦς,
ὃν ἐκρίπτει ὁ ἄνεμος ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς.
Διὰ τοῦτο οὐκ ἀναστήσονται οἱ ἀσεβεῖς ἐν κρίσει,
οὐδὲ ἁμαρτωλοὶ ἐν βουλῇ δικαίων·
ὅτι γινώσκει Κύριος ὁδὸν δικαίων,
καὶ ὁδὸς ἀσεβῶν ἀπολείται.

22. Ψαλμός Γ'. (***)

Κύριε, τί ἐπληθύνθησαν οἱ θλίβοντές με ;
πολλοὶ ἐπανίστανται ἐπ' ἐμέ·
πολλοὶ λέγουσι τῇ ψυχῇ μου

(*) Ἐν τῷ ψαλμῷ τούτῳ ἀντιπαρά τίθεται ὁ βίος καὶ ἡ τύχη τοῦ εὐσεβοῦς πρὸς τὸν τοῦ ἀσεβοῦς.

(**) Λοιμός (ζῆνθρωπος) — ὁ φθοροποιός.

(***) Ψαλμός τοῦ Δαυὶδ, ὅτε οὗτος, στασιάζωντος τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀδασαλῶμ, ἠναγκάσθη νὰ φύγῃ ἐξ Ἱερουσαλήμ.

Οὐκ ἔστι σωτηρία ἐν τῷ Θεῷ αὐτοῦ.
Σὺ δέ, Κύριε, ἀντιλήπτωρ μου εἶ,
δόξα μου καὶ ὑψὼν τὴν κεφαλὴν μου.
Φωνῇ μου πρὸς Κύριον ἐκέκραξα,
καὶ ἐπήκουσέ μου ἐξ ὄρους ἁγίου (*) αὐτοῦ.
Ἐγὼ ἐκοιμήθην καὶ ὑπνώσα·
ἐξηγέρθην, ὅτι Κύριος ἀντιλήφεται μου.
Οὐ φοβηθήσομαι ἀπὸ μυριάδων λαοῦ
τῶν κύκλῳ ἐπιτιθεμένων μοι.
Ἀνάστα, Κύριε, σῶσόν με ὁ Θεός μου·
ὅτι σὺ ἐπάταξας πάντας τοὺς ἐχθραίνοντάς μοι ματαίως,
δδόντας ἁμαρτωλῶν συνέτριψας.
Τοῦ Κυρίου ἡ σωτηρία, καὶ ἐπὶ τὸν λαόν σου ἡ εὐλογία σου.

23. Ψαλμὸς Ε'. (**)

Τὰ ῥήματά μου ἐνώτισαι, Κύριε,
σύνας τῆς κραυγῆς μου,
πρόσχες τῆς φωνῆς τῆς δεήσεώς μου,
ὁ βασιλεὺς μου καὶ ὁ Θεός μου·
ὅτι πρὸς σὲ προσεύξομαι, Κύριε.
Τὸ πρῶτ' εἰσακούσῃ τῆς φωνῆς μου·
τὸ πρῶτ' παραστήσομαί σοι καὶ ἐπόφομαι.
Ὅτι οὐχὶ Θεὸς θέλων ἄνομίαν σὺ εἶ·
οὐδὲ παροικήσει σοι πονηρευόμενος.
Οὐ διαμενοῦσι παράνομοι κατέναντι τῶν ὀφθαλμῶν σου·
ἐμίσησας, Κύριε, πάντας τοὺς ἐργαζομένους τὴν ἄνομίαν.
Ἀπολαῖς πάντας τοὺς λαλοῦντας τὸ ψεῦδος·

(*) Οἱ οὐρανοί.

(**) Ὁ Ψαλμὸς ἐν τῷ ψαλμῷ τούτῳ παρακαλεῖ τὸν Θεὸν νὰ βοηθήσῃ μὲν αὐτόν, νὰ τιμωρήσῃ δὲ τοὺς ἐχθροὺς του.

ἄνδρα αἱμάτων καὶ δόλιον βδελύσσεται Κύριος.
Ἐγὼ δὲ ἐν τῷ πλήθει τοῦ ἐλέου σου εἰσελεύσμαι εἰς τὸν οἶκόν
[σου,
προσκυνήσω πρὸς ναὸν ἁγίων σου ἐν φόβῳ σου.
Κύριε, ὁδήγησόν με ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ἕνεκα τῶν ἐχθρῶν μου,
κατεύθυνον ἐνώπιόν σου τὴν ὁδόν μου.
Ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἀλήθεια,
ἡ καρδία αὐτῶν ματαία·
τάφος ἀνεφγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν,
ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν.
Κρίνον αὐτούς, ὁ Θεός·
ἀποπεσάτωσαν ἀπὸ τῶν διαβουλιῶν αὐτῶν·
κατὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀσεβειῶν αὐτῶν
ἔξωσον αὐτούς, ὅτι παρεπίκρανάν σε, Κύριε.
Καὶ εὐφρανθήτωσαν ἐπὶ σοὶ πάντες οἱ ἐλπίζοντες ἐπὶ σέ·
εἰς αἰῶνα ἀγαλλιάσονται, καὶ κατασκηνώσεις ἐν αὐτοῖς.
Καὶ καυχήσονται ἐπὶ σοὶ πάντες οἱ ἀγαπῶντες τὸ ὄνομά σου,
ὅτι σὺ εὐλογεῖς δίκαιον.
Κύριε, ὡς ὄπλω εὐδοκίας ἐστεφάνωσας ἡμᾶς.

24. Ψαλμὸς 7' (*)

Κύριε, μὴ τῷ θυμῷ σου ἐλέγξης με,
μηδὲ τῇ ὀργῇ σου παιδεύσης με.
Ἐλέησόν με, Κύριε, ὅτι ἀσθενής εἰμι·
ἴασαί με, ὅτι ἐταράχθη τὰ ὀστέα μου
καὶ ἡ ψυχὴ μου ἐταράχθη σφόδρα·
καὶ σύ, Κύριε, ἕως πότε;
Ἐπίστρεψον, Κύριε, ῥῦσαι τὴν ψυχὴν μου,

(*) Ἐν τῷ ψαλμῷ τούτῳ ὁ Ψαλμωδὸς ἐπικαλεῖται τὴν συγγνώμην καὶ τὸ
ἔλεος τοῦ Θεοῦ.

σωσόν με ἔνεκεν τοῦ ἀλέους σου.

Ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν τῷ θανάτῳ ὁ μνημονεύων σου·

ἐν δὲ τῷ ᾗδῃ τίς ἐξομολογήσεται σοι; (*)

Ἐκοπίασα ἐν τῷ στεναγμῷ μου,

λούσω καθ' ἐκάστην νύκτα τὴν κλίνην μου,

ἐν δάκρυσί μου τὴν στρωμνὴν μου βρέξω.

Ἐταράχθη ἀπὸ θυμοῦ ὁ ὀφθαλμός μου,

ἐπαλαιώθην ἐν πάσιν τοῖς ἐχθροῖς μου.

Ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν,

ὅτι εἰσήκουσε Κύριος τῆς φωνῆς τοῦ κλαυθμοῦ μου·

εἰσήκουσε Κύριος τῆς δεήσεώς μου,

Κύριος τὴν προσευχὴν μου προσεδέξατο.

Αἰσχυνθείησαν καὶ ταραχθείησαν σφόδρα πάντες οἱ ἐχθροί μου,

ἐπιστραφεῖησαν καὶ αἰσχυνθείησαν σφόδρα διὰ τάχους.

25. Ψαλμὸς IB' (**)

Ἔως πότε, Κύριε, ἐπιλήσῃ μου εἰς τέλος;

Ἔως πότε ἀποστρέψεις τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ;

Ἔως τίνος θήσομαι βουλάς ἐν ψυχῇ μου,

δδύνας ἐν καρδίᾳ μου ἡμέρας;

Ἔως πότε ὑψωθήσεται ὁ ἐχθρός μου ἐπ' ἐμέ;

Ἐπίβλεψον, εἰσάκουσόν μου, Κύριε ὁ Θεός μου·

φώτισον τοὺς ὀφθαλμούς, μή ποτε ὑπνώσω εἰς θάνατον,

μή ποτε εἶπῃ ὁ ἐχθρός μου Ἰσχυσα πρὸς αὐτόν·

οἱ θλίβοντές με ἀγαλλιάσονται ἐὰν σαλευθῶ.

Ἐγὼ δὲ ἐπὶ τῷ ἔλεει σου ἤλπισα·

ἀγαλλιάσεται ἡ καρδίᾳ μου ἐν τῷ σωτηρίῳ σου·

(*) Ἐξομολογοῦμαι=ὑμῶ.

(**) Ὁ Ψαλμωδὸς ἐκφράζει τὴν λύπην του διότι ἐγκατελείφθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν πεποίθησίν του ὅτι θέλει σωθῆ ὑπ' αὐτοῦ.

ἄσω τῷ Κυρίῳ τῷ εὐεργετήσαντί με,
καὶ ψαλῷ τῷ ὀνόματι Κυρίου τοῦ ὑψίστου.

26. Ψαλμὸς ΙΔ' (*)

Κύριε, τίς παροικήσῃ ἐν τῷ σκηνώματί σου ;
Καὶ τίς κατασκηνώσῃ ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ σου ; (**)
Πορεύμενος ἄμωμος καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην,
λαλῶν ἀλήθειαν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ·
ὃς οὐκ ἐδόλωσεν ἐν γλώσσῃ αὐτοῦ,
οὐδὲ ἐποίησεν τῷ πλησίον αὐτοῦ κακόν,
καὶ ὀνειδισμὸν οὐκ ἔλαθεν ἐπὶ τοὺς ἐγγίστα αὐτοῦ.
ἐξουδένωται ἐνώπιον αὐτοῦ πονηρευόμενος,
τοὺς δὲ φοβουμένους Κύριον δοξάζει·
ὁ ὀμνύων τῷ πλησίον αὐτοῦ καὶ οὐκ ἁθετῶν·
τὸ ἀργύριον αὐτοῦ οὐκ ἔδωκεν ἐπὶ τόκῳ,
καὶ δῶρα ἐπ' ἀθώοις οὐκ ἔλαθεν·
ὁ ποιῶν ταῦτα οὐ σαλευθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα.

27. Ψαλμὸς Κ' (***)

Κύριε, ἐν τῇ δυνάμει σου εὐφρανθήσεται ὁ βασιλεὺς,
καὶ ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ σου ἀγαλλιάσεται σφόδρα.
Τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἔδωκας αὐτῷ,
καὶ τὴν θέησιν τῶν χειλέων αὐτοῦ οὐκ ἐστέρησας αὐτόν.
Ὅτι προέφθασας αὐτόν ἐν εὐλογίαις χρηστότητος,
ἔθηκας ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ στέφανον ἐκ λίθου τιμίου.¹

(*) Ἐν τῷ ψαλμῷ τούτῳ διδάσκεται τίς εἶναι ἱκανὸς νὰ παρίσταται ἀφόδως
πρὸ τοῦ Θεοῦ.

(**) Οἱ οὐρανοί.

(***) Ὁ ψαλμὸς οὗτος εἶναι εὐχαριστήριος τοῦ λαοῦ πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τὰς
κατὰ τῶν ἐχθρῶν νίκας τοῦ βασιλέως.

Ζωὴν ἡτήσατό σε, καὶ ἔδωκας αὐτῷ,
μακρότητα ἡμερῶν εἰς αἰῶνα αἰῶνος·
μεγάλη ἡ δόξα αὐτοῦ ἐν τῷ σωτηρίῳ σου,
δόξαν καὶ μεγαλοπρέπειαν ἐπιθήσεις ἐπ' αὐτόν·
ὅτι δώσεις αὐτῷ εὐλογίαν εἰς αἰῶνα αἰῶνος,
εὐφρανεῖς αὐτόν ἐν χαρᾷ μετὰ τοῦ προσώπου σου.
Ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐλπίζει ἐπὶ Κύριον,
καὶ ἐν τῷ ἐλέει τοῦ Ὑψίστου οὐ μὴ σαλευθῇ.
Εὗρεθείη ἡ χεὶρ σου πᾶσι τοῖς ἐχθροῖς σου,
ἡ δεξιὰ σου εὔροι πάντας τοὺς μισοῦντάς σε.
Θήσεις αὐτοὺς ὡς κλίβανον πυρὸς εἰς καιρὸν τοῦ προσώ-
[που σου· (*)]
Κύριε, ἐν ὀργῇ σου συνταράξεις αὐτούς, καὶ καταφάγεται αὐ-
[τοὺς πῦρ.

Τὸν καρπὸν αὐτῶν ἀπὸ γῆς ἀπολεῖς,
καὶ τὸ σπέρμα αὐτῶν ἀπὸ υἱῶν ἀνθρώπων.
Ὅτι ἐκλιναν εἰς σὲ κακά,
διελογίσαντο βουλήν, ἣν οὐ μὴ δύνωνται στήσαι.
Ὅτι θήσεις αὐτοὺς νῶτον,
ἐν τοῖς περὶλοιίποις σου ἐτοιμάσεις τὸ πρόσωπον αὐτῶν. (**)
Ὑψώθητι, Κύριε, ἐν τῇ δυνάμει σου,
ἄσομεν καὶ ψαλοῦμεν τὰς δυναστείας σου.

28. Ψαλμὸς ΚΒ' (***)

Κύριος ποιμαίνει με, καὶ οὐδέν με ὑστερήσει.
Εἰς τόπον γλόρης, ἐκεῖ με κατεσκήνωσεν·

(*) Ὅταν εἴναι δι' ἐσὲ ὁ κατάλληλος καιρὸς.

(**) (εἰς φυγὴν).

(***) Ἐν τῷ ψαλμῷ τούτῳ ὁ Ψαλμωδὸς διαδηλοῖ τὰ ἀγαθὰ τὰ προσερχόμενα
ἐκ τῆς θεῆς προστασίας.

ἐπὶ ὕδατος ἀναπαύσεως ἐξέθρεψέ με·
τὴν ψυχὴν μου ἐπέστρεψεν. (*)
Ὁδηγήσέ με ἐπὶ τρίβους δικαιοσύνης
ἐνεκεν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ.
Ἐὰν γὰρ καὶ πορευθῶ ἐν μέσῳ σκιᾶς θανάτου,
οὐ φοβηθήσομαι κακὰ, ὅτι σὺ μετ' ἐμοῦ εἶ. (**)
ἡ ῥάβδος σου καὶ ἡ βακτηρία σου, αὐταὶ με παρεκάλεσαν.
Ἡτοίμασας ἐνώπιόν μου τράπεζαν, ἐξ ἐναντίας τῶν θλιβόντων με·
ἐλίπανας ἐν ἐλαίῳ τὴν κεφαλὴν μου,
καὶ τὸ ποτήριόν σου μεθύσκον ὡς κράτιστον.
Καὶ τὸ ἔλεός σου καταδιώκεται με πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς
[μου,
καὶ τὸ κατοικεῖν με ἐν οἴκῳ Κυρίου εἰς μακρότητα ἡμερῶν.

29. Ψαλμὸς ΛΖ' (***)

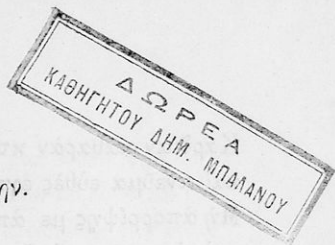
Κύριε, μὴ τῷ θυμῷ σου ἐλέγξης με,
μηδὲ τῇ ὀργῇ σου παιδεύσης με.
Ὅτι τὰ βέλη σου ἐνεπάγησάν μοι,
καὶ ἐπεστήριξας ἐπ' ἐμέ τὴν χεῖρά σου·
καὶ οὐκ ἔστιν ἴασις ἐν τῇ σαρκί μου ἀπὸ προσώπου τῆς ὀργῆς
[σου,
οὐκ ἔστιν εἰρήνην τοῖς ὀστέοις μου ἀπὸ προσώπου τῶν ἁμαρτιῶν
[μου.
Ὅτι αἱ ἀνομίαι μου ὑπερῆραν τὴν κεφαλὴν μου,
ὥσει φορτίον βαρὺ ἐβαρύνθησαν ἐπ' ἐμέ.
Προσώζεσαν καὶ ἐσάπησαν οἱ μῶλωπές μου

(*) (Ἐκ τῆς ἁμαρτίας).

(**) Ὁ μέγας γερμανὸς φιλόσοφος Κάντ ἔλεγεν ὅτι ὁ στίχος οὗτος τὸν παρηγόρησε περισσότερον πάντων τῶν βιβλίων ὅσα εἶχεν ἀναγνώσει.

(***) Ἐν τῷ ψαλμῷ τούτῳ ὁ Ψαλμωδὸς ἀνομολογεῖ τὴν ἁμαρτίαν του καὶ τὰ ἐκ ταύτης προερχόμενα κακὰ, καὶ ἐκφράζει τὴν ἐλπίδα του εἰς τὸν Θεόν.

ἀπὸ προσώπου τῆς ἀφροσύνης μου·
ἐταλαιπώρησα καὶ κατεκάμφθην ἕως τέλους,
ὅλην τὴν ἡμέραν σκυθρωπάζων ἐπορευόμην·
ὅτι ἡ ψυχὴ μου ἐπλήσθη ἐμπαιγμῶν,
καὶ οὐκ ἔστιν ἴασις ἐν τῇ σαρκί μου.
Ἐκακώθην καὶ ἐταπεινώθην ἕως σφόδρα,
ὠρυόμην ἀπὸ στεναγμοῦ τῆς καρδίας μου.
Καὶ ἐναντίον σου πᾶσα ἡ ἐπιθυμία μου,
καὶ ὁ στεναγμός μου οὐκ ἐκρύβη ἀπὸ σοῦ.
Ἡ καρδία μου ἐταράχθη,
ἐγκατέλιπέ με ἡ ἰσχὺς μου,
καὶ τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν μου οὐκ ἔστι μετ' ἐμοῦ.
Οἱ φίλοι μου καὶ οἱ πλησίον μου ἐξ ἐναντίας μου ἤγγισαν καὶ
[ἔστησαν,
καὶ οἱ ἐγγιστά μου μακρόθεν ἔστησαν·
καὶ ἐξεδιάσαντο οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν μου,
καὶ οἱ ζητοῦντες τὰ κακά μοι ἐλάλησαν ματαιότητος,
καὶ δολιότητος ὅλην τὴν ἡμέραν ἐμελέτησαν.
Ἐγὼ δὲ ὥσπερ κωφὸς οὐκ ἤκουον,
καὶ ὥσπερ ἄλαλος οὐκ ἀνοίγων τὸ στόμα αὐτοῦ·
καὶ ἐγενόμην ὥσπερ ἄνθρωπος οὐκ ἀκούων
καὶ οὐκ ἔχων ἐν στόματι αὐτοῦ ἐλεγχμούς.
Ὅτι ἐπὶ σὲ ἤλπισα, Κύριε·
σὺ εἰσακούσῃ, Κύριε, ὁ Θεός μου,
ὅτι εἶπα : Μὴ ποτε ἐπιχαρῶσί μοι οἱ ἐχθροί μου,
καὶ ἐν τῷ σαλευθῆναι πόδας μου ἐπ' ἐμέ ἐμεγαλορρημόνησαν.
Ὅτι ἐγὼ εἰς μάστιγας ἔτοιμος,
καὶ ἡ ἀλγῆδών μου ἐνώπιόν μου διὰ παντός.
Ὅτι τὴν ἀνομίαν μου ἀναγγελῶ,
καὶ μεριμνήσω ὑπὲρ τῆς ἁμαρτίας μου.
Οἱ δὲ ἐχθροί μου ζῶσι καὶ κεκραταίωνται ὑπὲρ ἐμέ,
καὶ ἐπληθύνθησαν οἱ μισοῦντές με ἀδίκως·

οἱ ἀνταποδιδόντες κακὰ ἀντὶ ἀγαθῶν
ἐνδιέβαλόν με, ἐπεὶ κατεδίωκον δικαιοσύνην.
Μὴ ἐγκαταλίπῃς με, Κύριε·
ὁ Θεός μου, μὴ ἀποστῇς ἀπ' ἐμοῦ·
πρόσχες εἰς τὴν βοήθειάν μου, Κύριε τῆς σωτηρίας μου.

30. Ψαλμὸς Ν' (*)

Ἐλέησόν με, ὁ Θεός, κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου,
καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρμῶν σου ἐξάλειψον τὸ ἀνό-
[μημά μου·

ἐπὶ πλεῖον πλυνόν με ἀπὸ τῆς ἀνομίας μου,
καὶ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας μου καθάρισόν με.

Ὅτι τὴν ἀνομίαν μου ἐγὼ γινώσκω,
καὶ ἡ ἁμαρτία μου ἐνώπιόν μου ἐστὶ διὰ παντός.

Σοὶ μόνῳ ἤμαρτον, καὶ τὸ πονηρὸν ἐνώπιον σοῦ ἐποίησα·
ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου,
καὶ νικήσῃς ἐν τῷ κρίνεσθαί σε.

Ἴδου γὰρ ἐν ἀνομίαις συνελήφθην,
καὶ ἐν ἁμαρτίαις ἐκίσσησέ με ἡ μήτηρ μου.

Ἴδου γὰρ ἀλήθειαν ἠγάπησας,
τὰ ἄδηλα καὶ τὰ κρύφια τῆς σοφίας σου ἐδήλωσάς μοι.

Ῥαντιεῖς με ὕσώπῳ (**) καὶ καθαρισθήσομαι,
πλυνεῖς με καὶ ὑπὲρ χιόνα λευκανθήσομαι.

Ἀκουτιεῖς με ἀγαλλιάσιν καὶ εὐφροσύνην·
ἀγαλλιάσονται ὅσα τεταπεινωμένα.

Ἀπόστρεψον τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν μου,
καὶ πάσας τὰς ἀνομίας μου ἐξάλειψον.

(*) Ὁ ψαλμὸς οὗτος—τὸ ἀριστοῦργημα τῶν ψαλμῶν—ἐγγράφη ὑπὸ τοῦ
Δαυὶδ, μετανοήσαντος διὰ βεβηρὸν ἁμάρτημά του.

(**) Ἀρωματικὸν φυτὸν δι' οἷ ἐκαθαρίζοντο οἱ λαοί.

Καρδίαν καθαρὰν κτίσον ἐν ἐμοί, ὁ Θεός,
καὶ πνεῦμα εὐθὲς ἐγκαίνισον ἐν τοῖς ἐγκάτοις μου.
Μὴ ἀπορρίψῃς με ἀπὸ τοῦ προσώπου σου,
καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιόν σου μὴ ἀντανέλῃς ἀπ' ἐμοῦ.
Ἀπόδος μοι τὴν ἀγαλλίασιν τοῦ σωτηρίου σου,
καὶ πνεύματι ἡγεμονικῷ στήριξόν με.
Διδάξω ἀνόμους τὰς ὁδοὺς σου,
καὶ ἀσεβεῖς ἐπὶ σὲ ἐπιστρέψουσιν.
Ῥυσάί με ἐξ αἱμάτων, ὁ Θεός, ὁ Θεὸς τῆς σωτηρίας μου·
ἀγαλλιᾶσεται ἡ γλῶσσά μου τὴν δικαιοσύνην σου·
Κύριε τὰ χεῖλή μου ἀνοίξεις, καὶ τὸ στόμα μου ἀναγγελεῖ τὴν
[αἴνεσίν σου.
Ὅτι εἰ ἠθέλησας θυσίαν, ἔδωκα ἄν·
ὀλοκαυτώματα οὐκ εὐδοκήσεις.
Θυσία τῷ Θεῷ πνεῦμα συντετριμμένον,
καρδίαν συντετριμμένην καὶ τεταπεινωμένην ὁ Θεὸς οὐκ ἐξου-
[θενώσει.
Ἀγάθυνον, Κύριε, ἐν τῇ εὐδοκίᾳ σου τὴν Σιών,
καὶ οἰκοδομηθήτω τὰ τεῖχη Ἱερουσαλὴμ.
Τότε εὐδοκήσεις θυσίαν δικαιοσύνης,
ἀναφορὰν καὶ ὀλοκαυτώματα·
τότε ἀνοίσουσιν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν σου μόσχους.

31. Ψαλμὸς ΕΣ' (*)

Ὁ Θεός, οἰκτειρήσαι ἡμᾶς καὶ εὐλογήσαι ἡμᾶς,
ἐπιφάναι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς·
τοῦ γινῶναι ἐν τῇ γῇ τὴν ὁδόν σου,
καὶ ἐν πᾶσιν ἔθνεσι τὸ σωτήριόν σου.

(*) Ὁ Ψαλμὸς ἐν τῷ ψαλμῷ τούτῳ ἐπικαλεῖται τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ, ὅστις πρέπει νὰ ὑμνῇται ὑπὸ πάντων.

Ἐξομολογησάσθωσαν λαοί, ὁ Θεός,
ἐξομολογησάσθωσαν λαοὶ πάντες.
Εὐφρανθήτωσαν καὶ ἀγαλλιάσθωσαν ἔθνη,
ὅτι κρινεῖς λαοὺς ἐν εὐθύτητι,
καὶ ἔθνη ἐν τῇ γῇ ὁδηγήσεις.
Ἐξομολογησάσθωσάν σοι λαοί, ὁ Θεός,
ἐξομολογησάσθωσάν σοι λαοὶ πάντες.
Γῇ ἔδωκε τὸν καρπὸν αὐτῆς·
εὐλογῆσαι ἡμᾶς ὁ Θεός, ὁ Θεὸς ἡμῶν, εὐλογῆσαι ἡμᾶς ὁ Θεός,
καὶ φοβηθήτωσαν αὐτὸν πάντα τὰ πέρατα τῆς γῆς.

32. Ψαλμὸς PB' (*)

Εὐλόγει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον
καὶ πάντα τὰ ἐντός μου τὸ ὄνομα τὸ ἅγιον αὐτοῦ.
Εὐλόγει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον,
καὶ μὴ ἐπιλανθάνου πάσας τὰς αἰνέσεις αὐτοῦ·
τὸν εὐλατεύοντα πάσαις ταῖς ἀνομίαις σου,
τὸν ἰώμενον πάσας τὰς νόσους σου·
τὸν λυτρούμενον ἐκ φθορᾶς τὴν ζωὴν σου,
τὸν στεφανοῦντά σε ἐν ἐλέει καὶ οἰκτερισμοῖς,
τὸν ἐμπιμπλῶντα ἐν ἀγαθοῖς τὴν ἐπιθυμίαν σου·
ἀνακαινισθήσεται ὡς ἄετοῦ (***) ἡ νεότης σου.
Ποιῶν ἐλεημοσύνας ὁ Κύριος,
καὶ κρίμα πᾶσι τοῖς ἀδικουμένοις.
Ἐγνώρισε τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ τῷ Μωυσῇ,
τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ τὰ θελήματα αὐτοῦ.
Οἰκτερίμων καὶ ἐλεήμων ὁ Κύριος,
μακρόθυμος καὶ πολυέλεος.

(*) Ὁ ψαλμὸς οὗτος εἶναι δοξολογία τοῦ Θεοῦ δι' ὅσα μᾶς δίδει ἀγαθὰ.

(***) Ὁ ἄετός ἐθεωρεῖτο ὡς σύμβολον τῆς ἀκμῆς.

Οὐκ εἰς τέλος ὀργισθήσεται,
οὐδὲ εἰς τὸν αἰῶνα μνηιεῖ·
οὐ κατὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἐποίησεν ἡμῖν,
οὐδὲ κατὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν ἀνταπέδωκεν ἡμῖν.
"Οτι κατὰ τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τῆς γῆς
ἐκραταίωσε Κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς φοβουμένους αὐτόν·
καθ' ὅσον ἀπέχουσιν ἀνατολαὶ ἀπὸ δυσμῶν,
ἐμάχρυνεν ἀφ' ἡμῶν τὰς ἀνομίας ἡμῶν.
Καὶ καθὼς οἰκτερεῖ πατὴρ υἱούς,
οἰκτερήσῃ Κύριος τοὺς φοβουμένους αὐτόν,
ὅτι αὐτὸς ἔγνω τὸ πλάσμα ἡμῶν·
μνήσθητι ὅτι χοῦς ἐσμεν.
"Ἄνθρωπος ὡσεὶ χόρτος αἱ ἡμέραι αὐτοῦ·
ὡσεὶ ἄνθος τοῦ ἀγροῦ, οὕτως ἐξανθήσει·
ὅτι πνεῦμα διήλθεν ἐν αὐτῷ καὶ οὐχ' ὑπάρξει,
καὶ οὐκ ἐπιγνώσεται ἔτι τὸν τόπον αὐτοῦ.
Τὸ δὲ ἔλεος τοῦ Κυρίου ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος ἐπὶ
[τοὺς φοβουμένους αὐτόν·
καὶ ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ ἐπὶ υἱούς υἱῶν,
τοῖς φυλάσσουσι τὴν διαθήκην αὐτοῦ,
καὶ μεμνημένοις τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ τοῦ ποιῆσαι αὐτάς.
Κύριος ἐν τῷ οὐρανῷ ἡτοίμασε τὸν θρόνον αὐτοῦ,
καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ πάντων δεσπόζει.
Εὐλογεῖτε τὸν Κύριον πάντες οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ,
δυνατοὶ ἰσχύι, ποιοῦντες τὸν λόγον αὐτοῦ,
τοῦ ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς τῶν λόγων αὐτοῦ.
Εὐλογεῖτε τὸν Κύριον πάσαι αἱ δυνάμεις αὐτοῦ,
λαειτουργοὶ αὐτοῦ, ποιοῦντες τὰ θελήματα αὐτοῦ.
Εὐλογεῖτε τὸν Κύριον πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ,
ἐν παντὶ τόπῳ τῆς δυναστείας αὐτοῦ·
εὐλόγει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον.

33. Ψαλμὸς ΠΒ' (*)

Αἰνεῖτε, παῖδες, Κύριον,
αἰνεῖτε τὸ ὄνομα αὐτοῦ.
Εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον,
ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος·
ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου μέχρι δυσμῶν
αἰνεῖτε τὸ ὄνομα Κυρίου.
Υψηλὸς ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη ὁ Κύριος,
ἐπὶ τοὺς οὐρανοὺς ἡ δόξα αὐτοῦ.
Τίς ὡς Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν;
ὁ ἐν ὑψηλοῖς κατοικῶν,
καὶ τὰ ταπεινὰ ἐφορῶν
ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ·
ὁ ἐγείρων ἀπὸ γῆς πτωχόν,
καὶ ἀπὸ κοπρίας ἀνυψῶν πένητα,
τοῦ καθίσαι αὐτὸν μετὰ ἀρχόντων,
μετὰ ἀρχόντων λαοῦ αὐτοῦ·
ὁ κατοικίζων στεῖραν ἐν οἴκῳ,
μητέρα τέκνων εὐφραινομένων.

34. Ψαλμὸς ΡΛΓ' (**)

Ἐπὶ τῶν ποταμῶν Βαβυλῶνος ἐκεῖ ἐκαθίσαμεν, καὶ ἐκλαύσαμεν
ἐν τῷ μνησθῆναι ἡμᾶς τῆς Σιών·
ἐπὶ ταῖς ἱτέαις ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκρεμάσαμεν τὰ ὄργανα ἡμῶν.

(*) Ἐν τῷ ψαλμῷ τούτῳ συνιστάται εἰς πάντας τὰ ἔθνη τὸ ὄνομα τοῦ Παντοδυνάμου Θεοῦ.

(**) Ὁ ψαλμὸς οὗτος, γραφείς κατὰ τοὺς χρόνους τῆς βαβυλωνιακῆς αἰχμαλωσίας, ἐκφράζει χαρκατηριστικώτατα πᾶσαν τὴν ψυχικὴν δόνην τοῦ λαοῦ διὰ τὴν ἐθνικὴν συμφορὰν.

Ὅτι ἐκεῖ ἠρώτησαν ἡμᾶς οἱ αἰχμαλωτεύσαντες ἡμᾶς λόγους
 [ᾠδῶν,
 καὶ οἱ ἀπαγαγόντες ἡμᾶς : Ὑμνήσατε ἡμῖν ἐκ τῶν ᾠδῶν Σιῶν.
 Πῶς ἄσωμεν τὴν ᾠδὴν Κυρίου ἐπὶ γῆς ἀλλοτρίᾳς ;
 Ἐὰν ἐπιλάθωμαί σου, Ἱερουσαλήμ, ἐπιλησθεῖη ἡ δεξιὰ μου. (*)
 κολληθεῖη ἡ γλῶσσά μου τῷ λάρυγγί μου, ἐὰν μὴ σου μνησθῶ,
 ἐὰν μὴ προανατάξωμαι τὴν Ἱερουσαλήμ ἐν ἀρχῇ τῆς εὐφρο-
 [σύνης μου.
 Μνησθητι, Κύριε, τῶν υἱῶν Ἐδὼμ, (***) τὴν ἡμέραν (****) Ἱε-
 [ρουσαλήμ
 τῶν λεγόντων : Ἐκκενοῦτε, ἐκκενοῦτε, ἕως ὃ θεμέλιος ἐν
 [αὐτῇ. (*****)
 Θυγάτηρ Βαβυλῶνος ἡ ταλαίπωρος,
 μακάριος, ὃς ἀνταποδώσει σοι τὸ ἀνταπόδομά σου ὃ ἀνταπέδω-
 [κας ἡμῖν.
 μακάριος, ὃς κρατήσῃ καὶ ἐδαφισεῖ τὰ νήπιά σου πρὸς τὴν πέ-
 [τραν.

35. Ψαλμὸς ΡΜΗ' (*****)

Αἰνεῖτε τὸν Κύριον ἐκ τῶν οὐρανῶν,
 αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν τοῖς ὑψίστοις.
 Αἰνεῖτε αὐτὸν πάντες οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ.
 αἰνεῖτε αὐτὸν πᾶσαι αἱ δυνάμεις αὐτοῦ.
 Αἰνεῖτε αὐτὸν ἡλίος καὶ σελήνη·
 αἰνεῖτε αὐτὸν πάντα τὰ ἄστρα καὶ τὸ φῶς.
 Αἰνεῖτε αὐτὸν οἱ οὐρανοὶ τῶν οὐρανῶν,

(*) Ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.

(**) Οἱ Ἐδωμίται.

(***) (τῆς καταστροφῆς τῆς)

(****) Ἐρημοῦτε τὴν πόλιν ἐκ θεμελίων.

(*****) Ἐν τῷ ψαλμῷ τούτῳ πάντα τὰ κτίσματα προτρέπονται νὰ δοξολογῶσι τὸν Θεόν.

καὶ τὸ ὕδωρ τὸ ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν.

Αἰνεσάτωσαν τὸ ὄνομα Κυρίου·

ὅτι αὐτὸς εἶπε καὶ ἐγεννήθησαν,

αὐτὸς ἐνετείλατο καὶ ἐκτίσθησαν.

Ἔστησεν αὐτὰ εἰς τὸν αἰῶνα

καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος·

πρόσταγμα ἔθετο, καὶ οὐ παρελεύσεται.

Αἰνεῖτε τὸν Κύριον ἐκ τῆς γῆς,

δράκοντες καὶ πᾶσαι ἄβυσσοι·

πῦρ, χάλαζα, χιῶν, κρύσταλλος, πνεῦμα καταιγίδος,

τὰ ποιοῦντα τὸν λόγον αὐτοῦ·

τὰ ὄρη καὶ πάντες βουνοί,

ξύλα καρποφόρα καὶ πᾶσαι κέδροι·

τὰ θηρία καὶ πάντα τὰ κτήνη,

ἐρπετὰ καὶ πετεινὰ πτερωτά·

βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ πάντες λαοί,

ἄρχοντες καὶ πάντες κριταὶ γῆς·

νεανίσκοι καὶ παρθένοι,

πρεσβῦται μετὰ νεωτέρων·

αἰνεσάτωσαν τὸ ὄνομα Κυρίου,

ὅτι ὑψώθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ μόνον,

ἢ ἐξομολόγησις αὐτοῦ ἐπὶ γῆς καὶ οὐρανοῦ·

καὶ ὑψώσει κέρας λαοῦ αὐτοῦ, (*)

τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, λαῷ ἐγγίζοντι αὐτῷ.

γ') ΕΚ ΤΩΝ ΠΑΡΟΙΜΙΩΝ

36. Παροιμίαι κατ' ἐκλογήν.

Ἀρχὴ σοφίας φόβος Κυρίου. (Α', 7).

Ἄκουε υἱὲ παιδείαν πατρός σου καὶ μὴ ἀπώσῃ θεσμοὺς μη-
τρός σου. (Α', 8).

(*) Ἡ ἀνυψώσις τὸν λαόν του.

Ἰσοὶ πεποιοῦσιν ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ἐπὶ Θεῷ, ἐπὶ δὲ σῇ σοφίᾳ μὴ ἐπαίρου. (Γ', 5).

Υἱέ, μὴ ὀλιγώρει παιδείας Κυρίου, μηδ' ἐκλύου (*) ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος· ὃν γὰρ ἀγαπᾷ Κύριος ἐλέγχει, μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱόν, ὃν παραδέχεται. (Γ', 11—12).

Μακάριος ἄνθρωπος, ὃς εὖρε σοφίαν καὶ θνητός, ὃς εἶδε φρόνησιν· κρείσσον γὰρ αὐτὴν ἐμπορεύεσθαι ἢ χρυσοῦ καὶ ἀργυρίου θησαυρούς. (Γ', 13—14).

Μὴ ἀπόσχη εὖ ποιεῖν ἐνδεῇ, ἥνίκα ἂν ἔχῃ ἡ χεὶρ σου βοηθεῖν. Μὴ εἴπῃς : ἐπανελθὼν ἐπάνηκε, αὖριον δώσω, δυνατοῦ σοι ὄντος εὖ ποιεῖν· οὐ γὰρ οἶδας τί τέξεται ἡ ἐπιούσα. (Γ', 27).

Μὴ φιλεχθρήσῃς πρὸς ἄνθρωπον μάτην, μή τι σε ἐργάσῃται κακόν. (Γ', 28).

Κατὰρα Θεοῦ ἐν οἴκοις ἀσεβῶν, ἐπαύλεις δὲ δικαίων εὐλογοῦνται. (Γ', 33).

Κύριος ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν. (Γ', 34).

Ὅρθας τροχιάς ποιεῖ σοῖς ποσί, καὶ τὰς ὁδοὺς σου κατεύθυνε· μὴ ἐκκλίνῃς εἰς τὰ δεξιὰ, μηδ' εἰς τὰ ἀριστερά, ἀπόστροφον δὲ σὸν πόδα ἀπὸ ὁδοῦ κακῆς. (Δ', 26).

Παρανομίαι ἄνδρα ἀγρεύουσι, σειραῖς δὲ τῶν ἑαυτοῦ ἁμαρτιῶν σφίγγεται. (Ε', 22).

Διεστραμμένη καρδίᾳ τεκταίνεται κακά, ἐν παντὶ καιρῷ· ὁ τοιοῦτος ταραχὰς συνίστησι πόλει. (Ζ', 14).

Ἀποδῇσιν τις πῦρ ἐν κόλπῳ, τὰ δὲ ἱμάτια οὐ κατακαύσει· ἢ περιπατήσῃ τις ἐπ' ἀνθρώκων πυρός, τοὺς δὲ πόδας οὐ κατακαύσει· (Ζ', 27—28).

Μὴ ἔλεγχε κακοὺς ἵνα μὴ μισήσωσί σε· ἔλεγχε σοφὸν καὶ ἀγαπήσῃ σε. Δίδου σοφῷ ἀφορμὴν καὶ σοφώτερος ἔσται. (Θ', 8).

Μνήμη δικαίων μετ' ἐγκωμίων, ὄνομα δὲ ἀσεβῶν σβέννυται. (Ι', 7).

(*) Δυσαναχέτεσι.

Ἐκ πολυλογίας οὐκ ἐκφεύξει ἁμαρτίαν, φειδόμενος δὲ χειλέων νοήμων ἔσῃ. (Ι', 19).

Ὡςπερ ὄμφαξ ὁδοῦσι βλαβερὸν καὶ καπνὸς ὄμμασιν, οὕτω παρανομία τοῖς χρωμένοις αὐτῇ. (Ι', 26).

Οὐδ' ἂν εἰσέλθῃ ὕβρις, ἐκεῖ καὶ ἀτιμία. (ΙΑ', 2).

Τελευτήσαντος ἀνδρὸς δικαίου οὐκ ὄλλυται ἐλπίς, τὸ δὲ καύχημα τῶν ἀσεβῶν ὄλλυται. (ΙΑ', 7).

Οἷς μὴ ὑπάρχη κυβέρνησις, πίπτουσιν ὥςπερ φύλλα· σωτηρία δ' ὑπάρχει ἐν πολλῇ βουλῇ. (ΙΑ', 14).

Ὁ πεποιθὼς ἐπὶ πλούτῳ οὗτος πεσεῖται, ὁ δ' ἀντιλαμβανόμενος δικαίων οὗτος ἀνατελεῖ. (ΙΑ', 28).

Ἐκ καρποῦ δικαιοσύνης φύεται δένδρον ζωῆς. (ΙΑ', 30).

Ὁ μισῶν ἐλέγχους ἄφρων. (ΙΒ', 1).

Ἄφρων αὐθημερὸν ἐξαγγέλλει ὀργὴν αὐτοῦ, κρύπτει δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀτιμίαν ἀνὴρ πανοῦργος. (ΙΒ', 16).

Εἰσὶν οἱ λέγοντες τιτρώσκουσι μαχαίρα, γλῶσσαι δὲ σοφῶν ἰῶνται. (ΙΒ', 18).

Ὅς φυλάσσει τὸ ἑαυτοῦ στόμα, τηρεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν. (ΙΓ', 3).

Ἐν ἐπιθυμίαις ἐστὶ πᾶς ἀεργός, χεῖρες δ' ἀνδρείων ἐν ἐπιμελείᾳ. (ΙΓ', 4).

Ὅς καταφρονεῖ πράγματος, καταφρονηθήσεται ὑπ' αὐτοῦ. (ΙΓ', 19).

Συμπορευόμενος σοφοῖς σοφὸς ἔσῃ. (ΙΓ', 20).

Ὅς φείδεται τῆς βακτηρίας μισεῖ τὸν υἱὸν αὐτοῦ· ὁ δ' ἀγαπῶν, ἐπιμελῶς παιδεύει. (ΙΓ', 24).

Σοφαὶ γυναῖκες ὠκοδόμησαν οἴκους, ἡ δ' ἄφρων κατέσκαψε ταῖς χερσὶν αὐτῆς. (ΙΔ', 1).

Ὁ ἀτιμάζων πένητας ἁμαρτάνει, ἐλεῶν δὲ πτωχοὺς μακαριστὸς ἔσται. (ΙΔ', 21).

Πραῦθυμος ἀνὴρ καρδίας ἱατρός, σῆς δὲ ὁστέων καρδία αἰσθητική. (ΙΔ', 30).

Δικαιοσύνη ὑφ'οἱ ἔθνος, ἐλασσονοῦσι δὲ φυλάς ἁμαρτίαι. (ΙΔ', 34).

Ὁργὴ ἀπόλλυσι καὶ φρονίμους. (ΙΕ', 1).

Ἐν παντὶ τόπῳ ὀφθαλμοὶ Κυρίου σκοπεύουσι κακοὺς τε καὶ ἀγαθοὺς. (ΙΕ', 3).

Θυσίαι ἀσεβῶν βδέλυγμα Κυρίῳ, εὐχαὶ δὲ κατευθυνόντων(*) δεκταὶ παρ' αὐτοῦ. (ΙΕ', 8).

Οὐκ ἀγαπήσει ἀπαίδευτος τοὺς ἐλέγχοντας αὐτόν, μετὰ δὲ σοφῶν οὐχ ὁμιλήσει. (ΙΕ', 13).

Καρδίας εὐφραينوμένης πρόσωπον θάλλει, ἐν δὲ λύπαις οὐσης σκυθρωπάζει. (ΙΕ', 13).

Πάντα τὸν χρόνον οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν κακῶν προσδέχονται κακὰ, οἱ δ' ἀγαθοὶ ἡσυχάζουσι διαπαντός. (ΙΕ', 15).

Ἐξέλλουσιν ἑαυτὸν ὁ δωρολήπτης, ὁ δὲ μισῶν δώρων λήψεις σώζεται. (ΙΕ', 27).

Μακρὰν ἀπέχει ὁ Θεὸς ἀπὸ ἀσεβῶν, εὐχαῖς δὲ δικαίων ἐπακοῦει. (ΙΕ', 29).

Θεωρῶν ὀφθαλμοὺς καλὰ εὐφραίνει καρδίαν, φήμῃ δ' ἀγαθὴ πιαίνει ὅσα. (ΙΕ', 30).

Κρείσσων ὀλίγη λήψις μετὰ δικαιοσύνης, ἢ πολλὰ γεννήματα μετ' ἀδικίας. (ΙΓ', 8).

Κηρία μέλιτος λόγοι καλοὶ. (ΙΓ', 24).

Ἄνθρωπος ἄφρων ὀρύσσει ἑαυτὸν κακὰ, ἐπὶ δὲ τῶν ἑαυτοῦ χελέων θησαυρίζει πῦρ. (ΙΓ', 27).

Κρείσσων ἄνθρωπος μακρόθυμος ἰσχυροῦς, ὁ δὲ κρατῶν ὀργῆς κρείσσων καταλαμβανομένου πόλιν. (ΙΓ', 32).

Ὡς περ δοκιμάζεται ἐν καμίνῳ ἄργυρος καὶ χρυσός, οὕτως ἐκλεκταὶ καρδίαι παρὰ Κυρίῳ. (ΙΖ', 3).

Στέφανος γερόντων τέκνα τέκνων, καύχημα δὲ τέκνων πατέρες αὐτῶν. (ΙΖ', 6).

(*) Τῶν βαδίζόντων τὴν εὐθείαν ὁδόν.

Εἰς πάντα καιρὸν φίλος ὑπαρχέτω σοι, ἀδελφοί δ' ἐν ἀνάγκαις χρήσιμοι ἔστωσαν, τοῦτου γὰρ χάριν γεννῶνται. (ΙΖ', 17).

Στόμα ἄφρονος συντριβὴ αὐτῷ, τὰ δὲ χεῖλη αὐτοῦ παχίς τῇ ψυχῇ αὐτοῦ. (ΙΗ', 7).

Ὅκνηροὺς καταβάλλει φόβος. (ΙΗ', 8).

Ὅς ἀποκρίνεται λόγον πρὶν ἀκοῦσαι, ἀφροσύνη αὐτῷ ἐστὶ καὶ ὄνειδος. (ΙΗ', 13).

Δανεῖζει Θεῷ ὁ ἐλεῶν πτωχόν· κατὰ δὲ τὸ δόμα αὐτοῦ ἀνταποδώσει αὐτῷ. (ΙΘ', 17).

Ὅς φράσσει τὰ ὦτα τοῦ μὴ ἐπακοῦσαι ἀσθενοῦς, καὶ αὐτὸς ἐπικαλέσεται καὶ οὐκ ἔσται ὁ εἰσακούων. (ΚΑ', 13).

Ὅδὸς δικαιοσύνης καὶ ἐλεημοσύνης εὕρησει ζωὴν καὶ δόξαν. (ΚΑ', 21).

Ὅς φυλάσσει τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ τὴν γλῶσσαν, διατηρεῖ ἐκ θλίψεως τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. (ΚΑ', 23).

Θυσίαι ἀσεβῶν βδέλυγμα Κυρίῳ, καὶ γὰρ παρανόμως προσφέρουσιν αὐτάς. (ΚΑ', 27).

Ἴππος ἐτοιμάζεται εἰς ἡμέραν πολέμου, παρὰ δὲ Κυρίου ἡ βοήθεια. (*) (ΚΑ', 31).

Αἰρετώτερον ὄνομα καλὸν ἢ πλοῦτος πολὺς. (ΚΒ', 1).

Πλοῦσοι καὶ πτωχοὶ συνήνετησαν ἀλλήλους, ἀμφοτέρους δ' ὁ Κύριος ἐποίησεν. (ΚΒ', 2).

Ὁ σπείρων φαῦλα θερίσει κακά. (ΚΒ', 8).

Βῆθος βαθὺς στόμα παρανόμου, ὁ δὲ μισηθεὶς ὑπὸ Κυρίου ἐμπεσεῖται εἰς αὐτόν. (ΚΒ', 14).

Μὴ μέταιρε ὄρια αἰώνια, ἃ ἔθεντο οἱ πατέρες σου. (ΚΒ', 28).

Εἰς ὦτα ἄφρονος μηδὲν λέγε, μήποτε μυκτηρίσῃ τοὺς συνετοὺς λόγους σου. (ΚΓ', 9).

Μέλι εὐρὼν φάγε τὸ ἱκανόν, μήποτε πλησθεὶς ἐξεμέσῃς. (ΚΕ', 16).

(*) Ἀνάλογον πρὸς τὸ «Σὺν Ἀθηνᾶ καὶ χεῖρα κίνει».

Ὡσπερ σῆς ἐν ἱματίῳ καὶ σκώληξ ξύλῳ, οὕτω λύπη ἀνδρὸς βλάπτει καρδίαν. (ΚΕ', 20).

Ἐὰν πεινᾷ ὁ ἐχθρὸς σου ψώμιζε αὐτόν, ἐὰν διψᾷ πότιζε αὐτόν. (ΚΕ', 21).

Ὡσπερ ὕδωρ ψυχρὸν ψυχῇ διψώσῃ προσηγνέε, οὕτως ἀγγελία ἀγαθὴ ἐκ γῆς μακρόθεν. (ΚΕ', 25).

Λέγει ὀκνηρὸς ἀποστελλόμενος εἰς ὁδόν : λέων ἐν ταῖς ὁδοῖς, ἐν δὲ ταῖς πλατείαις φονευταί. (ΚΓ', 13).

Ὁ ὀρύσσων βόθρον τῷ πλησίον, ἐμπεσεῖται εἰς αὐτόν· ὁ δὲ κυλίων λίθον, ἐφ' ἑαυτὸν κυλίει. (ΚΓ', 27).

Μὴ καυχῶ τὰ εἰς αὐτοῖον, οὐ γὰρ γινώσκεις τί τέξεται ἡ ἐπιούσα. (ΚΖ', 1).

Ἐγκωμιάζετε σε ὁ πέλας, μὴ τὸ σὸν στόμα, ἀλλότριος καὶ μὴ τὰ σὰ χεῖλη. (ΚΖ', 2).

Ἀξιοπιστότερα ἐστὶ τραύματα φίλου ἢ ἐκούσια φιλήματα ἐχθροῦ. (ΚΖ', 6).

Φίλον σὸν ἢ φίλον πατρός μὴ ἐγκαταλίπῃς. (ΚΖ', 10).

Ὅς φυτεύει συκὴν φάγεται τοὺς καρποὺς αὐτῆς· (ΚΖ', 18).

Ὡσπερ οὐχ ὅμοια πρόσωπα προσώποις, οὕτως οὐδ' αἱ διάνοιαι πῶν ἀνθρώπων. (ΚΖ', 19).

Ὅς παρασκευάζεται ἐπὶ πρόσωπον τοῦ ἑαυτοῦ φίλου δίκτυον, περιβάλλει αὐτὸ τοῖς ἑαυτοῦ ποσίν. (ΚΘ', 5).

Ἀμελγε γάλα καὶ ἔσται βούτυρον. (Δ', 33).

8) ΕΚ ΤΟΥ ἈΣΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ἈΣΜΑΤΩΝ

37. Ἡ εἴσοδος τῆς ἀνοίξεως.

(Ἄδμα ἁδμάτων Β', 11—13).

Ἴδου ὁ χειμὼν παρήλθεν, ὁ ὕετος ἀπῆλθεν, ἐπορεύθη ἑαυτῷ· τὰ ἄνθη ὤφθη ἐν τῇ γῇ, καιρὸς τῆς τομῆς (*) ἔφθακε, φωνή

(*) Τοῦ θερισμοῦ.

τῆς τρυγόνος ἠκούσθη ἐν τῇ γῇ ἡμῶν· ἡ συκῇ ἐξήνεγκεν ὀλύνθους (*) αὐτῆς, αἱ ἄμπελοι κυπρίζουσιν, (**) ἔδωκαν ὀσμήν.

ε') ΕΚ ΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΟΥ

38. Ἡ ματαιότης τῶν ἀνθρώπων.

(Ἑκκλησιαστικῆς Α', 2 κ. ἐ.).

Ματαιότης ματαιότητων, εἶπεν ὁ ἐκκλησιαστής, ματαιότης ματαιότητων τὰ πάντα ματαιότης. Τίς περίσσεια τῷ ἀνθρώπῳ ἐν παντὶ μόχθῳ αὐτοῦ, ὃ μοχθεῖ ὑπὸ τὸν ἥλιον; γενεὰ πορεύεται καὶ γενεὰ ἔρχεται, καὶ ἡ γῆ εἰς τὸν αἰῶνα ἔστηκεν. Καὶ ἀνατέλλει ὁ ἥλιος καὶ δύνει ὁ ἥλιος καὶ εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ ἔλκει, αὐτὸς ἀνατέλλων ἐκεῖ..... Τὶ τὸ γεγονός; αὐτὸ τὸ γενησόμενον· καὶ τί τὸ πεποιημένον; αὐτὸ τὸ ποιηθησόμενον, καὶ οὐκ ἔστι πᾶν πρόσφατον ὑπὸ τὸν ἥλιον. Ὅς λαλήσει καὶ ἔρει: Ἴδε τοῦτο καινόν ἐστιν· ἤδη γέγονεν ἐν τοῖς αἰῶσι τοῖς γενομένοις ἀπὸ ἔμπροσθεν ἡμῶν.

39. Γνωμικὰ ἐκ τοῦ Ἑκκλησιαστοῦ.

Ἀγαθὸν ὄνομα ὑπὲρ ἔλαιον ἀγαθόν, καὶ ἡμέρα τοῦ θανάτου ὑπὲρ ἡμέραν γεννήσεως. (Ζ', 2).

Ἀγαθὸν τὸ ἀκοῦσαι ἐπιτίμησιν σοφοῦ ὑπὲρ ἄνδρα ἀκούοντα ἄσμα ἀφρόνων. (Ζ', 6).

Ἀγαθὸν μακρόθυμος ὑπὲρ ὑψηλὸν πνεῦμα. (Ζ', 9).

Μὴ σπεύσῃς ἐν πνεύματί σου τοῦ θυμοῦσθαι, ὅτι θυμὸς ἐν κόλπῳ ἀφρόνων ἀναπαύσεται. (Ζ', 10).

Ὁ τῆρῶν ἄνεμον οὐ σπεῖρει, καὶ ὁ βλέπων ἐν ταῖς νεφέλαις οὐ θερίσει. (Θ', 4).

(*) Τὰ ἀγριόσκια.

(**) Ἀνθίζουν.

ς) ΕΚ ΤΗΣ ΣΟΦΙΑΣ ΣΟΛΟΜΩΝΤΟΣ

40. Πῶς σκέπονται οἱ ἀσεβεῖς.

(Σοφία Σολομώντος B', 1—23).

Εἶπον γὰρ ἐν ἑαυτοῖς λογισάμενοι (*) οὐκ ὀρθῶς: Ὀλίγος ἐστὶ καὶ λυπηρὸς ὁ βίος ἡμῶν καὶ οὐκ ἔστιν ἴσας ἐν τελευτῇ ἀνθρώπου, καὶ οὐκ ἐγνώσθη ὁ ἀναλύσας (**) ἐξ Ἀδου. Ὅτι αὐτοσχεδίως ἐγεννήθημεν, καὶ μετὰ τοῦτο ἐσόμεθα ὡς οὐχ ὑπάρξαντες, ὅτι καπνὸς ἢ πνοὴ ἐν ῥισὶν ἡμῶν, καὶ ὁ λόγος σπινθήρ ἐν κινήσει καρδίας ἡμῶν, οὐ σθεσθέντος τέφρα ἀποθήσεται τὸ σῶμα, καὶ τὸ πνεῦμα διαχυθήσεται ὡς χαῦνος ἀήρ. Καὶ τὸ ὄνομα ἡμῶν ἐπιλησθήσεται ἐν χρόνῳ, καὶ οὐδεὶς μνημονεύσει τῶν ἔργων ἡμῶν, καὶ παρελεύσεται ὁ βίος ἡμῶν ὡς ἔχνη νεφέλης, καὶ ὡς ὀμίχλη διασκεδασθήσεται, διωχθεῖσα ὑπὸ ἀκτίνων ἡλίου καὶ ὑπὸ θερμότητος αὐτοῦ θαρυνθεῖσα. Σκιᾶς γὰρ πάροδος ὁ βίος ἡμῶν, καὶ οὐκ ἔστιν ἀναποδισμὸς (***) τῆς τελευτῆς ἡμῶν, ὅτι κατεσφραγίσθη, καὶ οὐδεὶς ἀναστρέφει. Δεῦτε οὖν καὶ ἀπολαύσωμεν τῶν ὄντων ἀγαθῶν, καὶ χρησώμεθα τῇ κτίσει ὡς νεότητι σπουδαίως. Οἴνου πολυτελοῦς καὶ μύρων πλησθῶμεν, καὶ μὴ παροδευσάτω ἡμᾶς ἄνθος ἀέρος. Στεφώμεθα ῥόδων κάλυξιν πρὶν ἢ μαρανθῆναι. Μηδεὶς ἡμῶν ἁμοῖρος ἔστω τῆς ἡμετέρας ἀγερωχίας, πανταχῇ καταλίπωμεν σύμβολα τῆς εὐφροσύνης, ὅτι αὕτη ἡ μερίς ἡμῶν καὶ ὁ κληρὸς οὗτος. Καταδυναστεύσωμεν πένητα δίκαιον, μὴ φεισώμεθα χήρας, μὴ πρεσβύτου ἐντραπῶμεν πολιὰς πολυχρονίους. Ἐστω δὲ ἡμῶν ἡ ἰσχὺς νόμος τῆς δικαιοσύνης, τὸ γὰρ ἀσθενὲς ἄχρηστον ἐλέγχεται. Ἐνεδρεύσωμεν δὲ τὸν δίκαιον, ὅτι δύσχρηστος ἡμῖν ἐστί,

(*) (Οἱ ἀσεβεῖς).

(**) Ὁ ἐπιστρέψας.

(***) Ἀνάκλησις.

καὶ ἐναντιοῦται τοῖς ἔργοις ἡμῶν, καὶ ὀνειδίζει ἡμῖν ἁμαρτήματα νόμου, καὶ ἐπιφημίζει ἡμῖν ἁμαρτήματα παιδείας ἡμῶν. Ἐπαγγέλλεται γινῶσιν ἔχειν Θεοῦ, καὶ παῖδα Κυρίου ἐαυτὸν ὀνομάζει. Ἐγένετο ἡμῖν εἰς ἔλεγχον ἐννοιῶν ἡμῶν· βαρὺς ἐστὶν ἡμῖν καὶ βλεπόμενος, ὅτι ἀνόμιος τοῖς ἄλλοις ὁ βίος αὐτοῦ, καὶ ἐξηλλαγμέναι αἱ τρίβοι αὐτοῦ. Εἰς κίβδηλον ἐλογίσθημεν αὐτῷ, καὶ ἀπέχεται τῶν ὁδῶν ἡμῶν ὡς ἀπὸ ἀκαθαρσιῶν, μακαρίζει ἔσχατα δικαίων, καὶ ἀλαζονεύεται πατέρα Θεόν. Ἰδωμεν εἰ οἱ λόγοι αὐτοῦ ἀληθεῖς, καὶ πειράσωμεν τὰ ἐν ἐκβάσει αὐτοῦ. Εἰ γὰρ ἐστὶν ὁ δίκαιος υἱὸς Θεοῦ, ἀντιλήφεται αὐτοῦ, καὶ ῥύσεται αὐτὸν ἐκ χειρὸς ἀνθεστηκότων. Ὑβρεῖ καὶ βασάνῃ ἐτάσωμεν αὐτόν, ἵνα γινῶμεν τὴν ἐπιείκειαν αὐτοῦ, καὶ δοκιμάσωμεν τὴν ἀνεξικακίαν αὐτοῦ. Θανάτῃ ἀσχήμονι καταδικάσωμεν αὐτόν, ἔσται γὰρ αὐτοῦ ἐπισκοπὴ ἐκ λόγων αὐτοῦ. Ταῦτα ἐλογίσαντο, καὶ ἐπλανήθησαν (*) ἀπετύφλωσε γὰρ αὐτοὺς ἡ κακία αὐτῶν, καὶ οὐκ ἔγνωσαν μυστήρια Θεοῦ, οὐδὲ μισθὸν ἤλπισαν εὐσιότητος, οὐδὲ ἔκριναν γέρας ψυχῶν ἀμώμων. Ὅτι ὁ Θεὸς ἔκτισε τὸν ἄνθρωπον ἐπ' ἀφθαρσίᾳ, καὶ εἰκόνα τῆς ἰδίας ιδιότητος ἐποίησεν αὐτόν· φθόνῳ δὲ διαβόλου θάνατος εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον, πειράζουσι (***) δὲ αὐτόν οἱ τῆς ἐκείνου μερίδος ὄντες.

41. Γνωμικὰ ἐκ τῆς σοφίας Σολομῶντος.

Δικαίων ψυχαὶ ἐν χειρὶ Θεοῦ, καὶ οὐ μὴ ἄφηται αὐτῶν βάσανος. (Γ', 1).

Γενεᾶς ἀδίκου χαλεπὰ τὰ τέλη. (Γ', 19).

Σοφία τοὺς θεραπεύσαντας αὐτὴν ἐκ πόνων ἐρρύσατο. (Γ', 9).

Ἐκ μεγέθους καλλονῆς κτισμάτων ἀναλόγως ὁ γενεσιουργὸς αὐτῶν θεωρεῖται. (ΙΓ', 5).

Ἀχαρίστου ἐλπίς ὡς χειμέριος πάχνη τακῆσεται, καὶ ῥυθίζεται ὡς ὕδωρ ἄχρηστον. (ΙΓ', 29).

(*) (Οἱ ἀσεβεῖς).

(**) Δοκιμάζουσιν.

ζ') ΕΚ ΤΗΣ ΣΟΦΙΑΣ ΣΕΙΡΑΧ.

42. Γνωμικὰ ἐκ τῆς σοφίας Σειράχ.

Ἡ δόξα ἀνθρώπου ἐκ τιμῆς πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ὄνειδος τέκνοις μήτηρ ἐν ἁδοξίᾳ. (Γ', 13).

Ὅσῳ μέγας εἶ, τοσοῦτῳ ταπεινοῦ σεαυτόν, καὶ ἔναντι Κυρίου εὐρήσεις χάριν. (Γ', 20).

Χαλεπώτερά σου μὴ ζήτηι, καὶ ἰσχυρότερά σου μὴ ἐξέταζε. (Γ', 22).

Ψυχὴν πεινώσαν μὴ λυπήσης, καὶ μὴ παροργίσης ἄνδρα ἐν ἀπορίᾳ αὐτοῦ. (Δ', 2).

Ἀπὸ δεομένου μὴ ἀποστρέψῃς ὀφθαλμόν, καὶ μὴ δῶς τόπον ἀνθρώπῳ καταράσασθαί σε. (Δ', 5).

Ἔως θανάτου ἀγώνισαι περὶ τῆς ἀληθείας, καὶ Κύριος ὁ Θεὸς πολεμήσει ὑπὲρ σοῦ. (Δ', 33).

Μὴ γίνου τραχὺς ἐν γλώσσῃ σου, καὶ νωθρὸς καὶ παρειμένος (*) ἐν τοῖς ἔργοις σου. (Δ', 34).

Μὴ ἔστω ἡ χεὶρ σου ἐκτεταμένη ἐν τῷ λαβεῖν, καὶ ἐν τῷ ἀποδιδόναι συνεσταλμένη. (Δ', 36).

Μὴ εἴπῃς: ἤμαρτον, τί μοι ἐγένετο λυπηρόν; ὁ γὰρ Κύριός ἐστι μακρόθυμος. (Ε', 4).

Οἱ εἰρηνεύοντές σοι (**) ἔστωσαν πολλοί, οἱ δὲ σύμβουλοί σοι εἰς ἀπὸ χιλίων. (Ε', 6).

Εἰ κτᾶσαι φίλον, ἐν πειρασμῷ (***) κτῆσαι αὐτόν, καὶ μὴ ταχὺ ἐμπιστεύσης αὐτῷ. (Ε', 7).

Ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν σου διαχωρίσθητι, καὶ ἀπὸ τῶν φίλων σου πρόσεχε. (Ε', 13).

(*) Ἀμελής.

(**) Οἱ ἔχοντες μετὰ σοῦ εἰρήνην, οἱ φίλοι.

(***) Ἐν καιρῷ δοκιμασίας.

Φίλος πιστὸς σκέπη κραταία, ὃ δ' εὐρὼν αὐτὸν εὔρε θησαυρόν. (Γ', 14).

Μὴ ποίει κακά, καὶ οὐ μὴ σε καταλάβῃ κακόν. Ἀπόστηθι ἀπὸ ἀδίκου καὶ ἐκκλινῇ ἀπὸ σοῦ. Ὑῖε μὴ σπεῖρε ἐπ' αὐλακάς ἀδικίας, καὶ οὐ μὴ θερίσῃς αὐτὰς ἐπταπλασίως. (Ζ', 1-3).

Μὴ δναίδιζε ἄνθρωπον ἀποστρέφοντα ἀπὸ ἁμαρτίας, μνήσθητι ὅτι πάντες ἐσμὲν ἐν ἐπιτιμίῳ. Μὴ ἀτιμάσῃς ἄνθρωπον ἐν γήρᾳ αὐτοῦ, καὶ γὰρ ἐξ ἡμῶν γηράσκουσιν. Μὴ ἐπὶ χαιρε ἐπὶ νεκρῷ, μνήσθητι ὅτι πάντες τελευτῶμεν. (Η', 6-8).

Μὴ ἐγγυήσῃ ὑπὲρ δύναμίν σου, καὶ ἐὰν ἐγγυήσῃ ὥς ἀποτίσων φρόντιζε. (Η', 16).

Παντὶ ἀνθρώπῳ μὴ ἔκφαινε σὴν καρδίαν. (Η', 22).

Μὴ ἐγκαταλίπῃς φίλον ἀρχαῖον, ὃ γὰρ πρόσφατος οὐκ ἔστιν ἔφισος αὐτῷ. Οἶνος νέος, φίλος νέος· ἐὰν παλαιωθῇ μετ' εὐφροσύνης πίεσαι αὐτόν. (Θ', 14-15).

Πρὶν ἐξετάσῃς μὴ μέμψῃ, νόησον πρῶτον καὶ τότε ἐπιτίμα. Πρὶν ἢ ἀκοῦσαι μὴ ἀποκρίνου, καὶ ἐν μέσῳ λόγων μὴ παρεμβάλλου. (ΙΑ', 7-8).

Πρὶν τελευτῇς μὴ μακάριζε οὐδένα, καὶ ἐν τέκνοις αὐτοῦ γνωσθήσεται ἀνὴρ. (ΙΑ', 30).

Ἀγαθὸς ὁ πλοῦτος, ὃ μὴ ἔστιν ἁμαρτία, καὶ πονηρὰ ἡ πτωχεία ἐν στόμασιν ἁσεβοῦς. (ΙΓ', 30).

Καρδία ἀνθρώπου ἄλλοιοῖ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, ἐὰν εἰς ἀγαθόν, ἐὰν τε εἰς κακόν. (ΙΓ', 31).

Ὡς φύλλον θάλλον ἐπὶ δένδρου δασέος τὰ μὲν καταβάλλει, ἄλλα δὲ φύει, οὕτω γενεὰ σαρκὸς καὶ αἵματος, ἡ μὲν τελευτᾷ, ἑτέρα δὲ γεννᾶται. (*) (ΙΔ', 19).

Ἐναντι ἀνθρώπων ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος, καὶ ὃ ἐὰν εὐδοκίῃ δοθήσεται αὐτῷ. (ΙΕ', 18).

(*) Πρόβλ. τὸ ἐμφερικόν (Ἰλιάδ. Ζ', 146-8): «Οἷη περ φύλλον γενεή, τοίη δὲ καὶ ἀνδρῶν· φύλλα τὰ μὲν τ' ἄνεμος χαμάδις χέει, ἄλλα δὲ θ' ὕλη τηλεθώσα φύει, ἔκρος δ' ἐπιγίγνεται ὥρη».

Ὅπισω τῶν ἐπιθυμιῶν σου μὴ πορεύου, καὶ ἀπὸ τῶν ὀρέξεών σου κωλύου. Ἐὰν χορηγήσῃς τῇ ψυχῇ σου εὐδοκίαν ἐπιθυμίας, ποιήσῃ σε ἐπίχαρμα τῶν ἐχθρῶν σου. (IH', 30-31).

Στολισμὸς ἀνδρὸς καὶ γέλως ὁδόντων καὶ βήματα ἀνθρώπου ἀναγγέλλει τὰ περὶ αὐτοῦ. (IO', 27).

Σοφία κεκρυμμένη καὶ θησαυρὸς ἀφανής, τίς ὠφέλεια ἐν ἀμφοτέροις; Κρείσσων ἀνθρωπος ἀποκρύπτων τὴν μωρίαν αὐτοῦ ἢ ἀνθρωπος ἀποκρύπτων τὴν σοφίαν αὐτοῦ. (K', 37).

Ὡς ἀπὸ προσώπου ὄψεως, φεῦγε ἀπὸ ἁμαρτίας· ἐὰν γὰρ προσέλθῃς δάξεταί σε. (KA', 2).

Ἐν στόματι μωρῶν ἡ καρδία αὐτῶν. (KA', 29).

Ἐπὶ νεκρῷ κλαῦσον, ἐξέλιπε γὰρ φῶς· καὶ ἐπὶ μωρῷ κλαῦσον, ἐξέλιπε γὰρ σύνεσις. (KB', 10).

Ἄ ἐν νεότητι οὐ συναγήροχας, (*) καὶ πῶς ἂν εὔροις ἐν τῷ γήρᾳ σου; (KE', 7).

Ὁ ὀρύσσων βόθρον εἰς αὐτὸν ἐμπεσεῖται, καὶ ὁ ἰστῶν παγίδα ἐν αὐτῇ ἀλώσεται. (KZ', 29).

Κρείσσων πτωχὸς ὑγιῆς καὶ ἰσχύων τῇ ἑξεί, ἢ πλούσιος μεμαστιγωμένος εἰς σῶμα αὐτοῦ. Ὑγιεία καὶ εὐεξία θέλτιον παντὸς χρυσοῦ, καὶ σῶμα εὖρωστον ἢ ὄλθος ἀμέτρητος. (Λ', 14).

Κρείσσων θάνατος ὑπὲρ ζωῶν πικρὰν ἢ ἀρρώστημα ἔμμονον. (Λ', 17).

Ζήλος καὶ θυμὸς ἐλαττοῦσιν ἡμέρας, καὶ πρὸ καιροῦ γήρας ἄγει μέριμνα. (Λ', 26).

Ἐγούμενόν σε κατέστησαν, μὴ ἐπαίρου· γίνου ἐν αὐτοῖς ὡς εἷς ἐξ αὐτῶν. (ΛΒ', 1).

Ἀκαίρως μὴ σοφίζου. (ΛΒ', 6).

Ἐν ὥρᾳ ἐξεγείρου καὶ μὴ οὐράγει, (***) ἀπότρεχε εἰς οἶκον καὶ μὴ ραθύμει. (ΛΒ', 15).

(*) Δὲν ἔχεις συναθροίσει.

(**) Μὴ μένε τελευταῖος (εἰς τὴν κλίνην).

Πολλήν κακίαν ἐδίδαξεν ἡ ἀργία. (ΔΓ', 29).

Θύων υἱὸν ἔναντι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὁ προσάγων θυσίαν ἐκ χρημάτων πενήτων. (ΔΔ', 24).

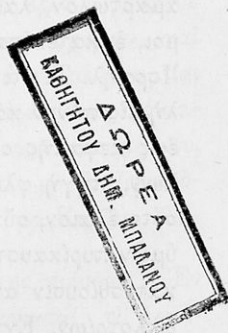
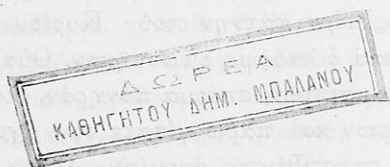
Ὡραῖον ἔλεος ἐν καιρῷ θλίψεως, ὥς νεφέλαι ὕετοῦ ἐν καιρῷ ἀβροχίας. (ΔΕ', 26).

Οὐ πάντα πᾶσι συμφέρει καὶ οὐ πᾶσα ψυχὴ ἐν παντὶ εὐδοκεῖ. (ΔΖ', 31).

Δι' ἀπληυσίαν πολλοὶ ἐτελεύτησαν, ὁ δὲ προσέχων προσθήσει ζωὴν. (ΔΖ', 34).

Φρόντισον περὶ δυνάματος, αὐτὸ γάρ σοι διαμένει ἢ χίλιοι μεγάλοι θησαυροὶ χρυσοῦ. (ΜΑ', 15).

Ἔργάζεσθε τὸ ἔργον ὑμῶν πρὸ καιροῦ, καὶ δώσει τὸν μισθὸν ὑμῶν ἐν καιρῷ αὐτοῦ. (ΝΑ', 38). •

ΤΜΗΜΑ Γ'.

ΠΕΡΙΚΟΠΑΙ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΦΗΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΤΗΣ ΠΑΛΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

43. Ὁ Θεός, διὰ τοῦ Ἑσαΐου, ἐλέγχει τὴν ἀγνωμοσύνην
τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ τὴν ὑλικὴν αὐτῶν λατρείαν,
διδάσκει δὲ τὴν πνευματικὴν λατρείαν.

(Ἑσαΐα Α', 2-26).

Ἄκουε οὐρανὸν καὶ ἐνωτίζου γῆ, ὅτι Κύριος ἐλάλησεν.
Υἱοὺς ἐγέννησα καὶ ὑψωσα, αὐτοὶ δέ με ἠθέτησαν. Ἐγὼ βοῦς
τὸν κτησάμενον καὶ ὄνος τὴν φάτνην τοῦ Κυρίου αὐτοῦ,
Ἰσραὴλ δέ με οὐκ ἔγνω, καὶ ὁ λαός με οὐ συνῆκεν. Οὐαὶ ἔθνος
ἀμαρτωλόν, λαὸς πλήρης ἀμαρτιῶν, σπέρμα πονηρόν, υἱοὶ ἄνο-
μοι, ἐγκατελίπατε τὸν Κύριον καὶ παρωργίσατε τὸν ἅγιον τοῦ
Ἰσραὴλ. Τί ἔτι πληγῆτε, προστιθέντες ἀνομίαν; Πᾶσα κεφα-
λὴ εἰς πόνον καὶ πᾶσα καρδία εἰς λύπην· ἀπὸ ἔχθους ποδῶν
ἕως κεφαλῆς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ ὁλοκληρία. (*) Τραῦμα, μώ-
λωψ, πηγὴ φλεγμαίνουσα. (**) οὐκ ἔστι μάλαγμα ἐπιθεῖναι,
οὔτε ἔλαιον, οὔτε καταδέσμους. Ἡ γῆ ὑμῶν ἔρημος, αἱ πόλεις
ὑμῶν πυρίκαυστοι· τὴν χώραν ὑμῶν, ἐνώπιον ὑμῶν, ἀλλότριον
κατεσθίουσιν αὐτήν, καὶ ἡρήμωται κατεστραμμένη ὑπὸ λαῶν
ἀλλοτρίων. Ἐγκαταλειφθήσεται ἡ θυγάτηρ Σιών, ὥς σκηνὴ ἐν

(*) Ἀκρωτίτης, υγιεία.

(**) Ἐκστος εἶναι πλήρης ἀπὸ τραύματος κ.λ.

ἀμπελῶνι καὶ ὡς ὀπωροφυλάκιον ἐν σικυηλάτῳ, (*) ὡς πόλις πολιορκουμένη· καὶ εἰ μὴ Κύριος Σαβαὼθ ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν, καὶ ὡς Γόμορρα ἂν ὠμοιώθημεν. Ἀκούσατε λόγον Κυρίου, ἄρχοντες Σοδόμων· προσέχετε νόμον Θεοῦ ἡμῶν, λαὸς Γομόρρας.

Τί ἐμοὶ πλῆθος τῶν θυσιῶν ὑμῶν, λέγει Κύριος ; πλήρης εἰμι ὀλοκαυτωμάτων κριῶν, καὶ στέαρ ἄρνων καὶ αἷμα ταύρων καὶ τράγων οὐ βούλομαι, οὐδ' ἂν ἔρχησθε ὀφθῆναί μοι. Τίς γὰρ ἐξεζήτησε ταῦτα ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν ; Πατεῖν τὴν αὐλήν μου οὐ προσθήσεσθε· ἐὰν φέρητέ μοι σεμίδαλιν, μάταιον· θυμίαμα, βδέλυγμά μοι ἐστί. Τὰς νουμηνίας ὑμῶν καὶ τὰ σάββατα καὶ ἡμέραν μεγάλην οὐκ ἀνέχομαι· νηστείαν καὶ ἀργίαν καὶ τὰς νουμηνίας ὑμῶν καὶ τὰς ἐορτάς ὑμῶν μισεῖ ἡ ψυχὴ μου· ἐγενήθητέ μοι εἰς πλησμονήν, οὐκέτι ἀνήσω τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν. Ὅταν ἐκτείνητε τὰς χεῖρας πρὸς με, ἀποστρέψω τοὺς ὀφθαλμούς μου ἀφ' ὑμῶν· καὶ ἐὰν πληθύνητε τὴν δέησιν, οὐκ εἰσακούσομαι ὑμῶν· αἱ γὰρ χεῖρες ὑμῶν αἵματος πλήρεις. Λούσασθε, καθαροὶ γίνεσθε, ἀφέλετε τὰς πονηρίας ἀπὸ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν μου· παύσασθε ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν, μάθετε καλὸν ποιεῖν, ἐκζητήσατε κρίσιν, ῥύσασθε ἀδικούμενον, κρίνατε ὀρφανῷ, καὶ δικαιώσατε χήραν, καὶ δεῦτε διελεγχθῶμεν, λέγει Κύριος. Καὶ ἐὰν ᾧσιν αἱ ἁμαρτίαι ὑμῶν ὡς φοινικοῦν, ὡς χιόνα λευκανῶ. Ἐὰν δὲ ᾧσιν ὡς κόκκινον, ὡς ἔριον λευκανῶ. Καὶ ἐὰν θέλητε, καὶ εἰσακούσητέ μου, τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς φάγεσθε· ἐὰν δὲ μὴ θέλητε, μηδὲ εἰσακούσητέ μου, μάχαιρα ὑμᾶς κατέδετα· τὸ γὰρ στόμα Κυρίου ἐλάλησε ταῦτα.

Πῶς ἐγένετο πόλις πιστὴ Σιών, πλήρης κρίσεως ; Ἐν ἧ δικαιοσύνῃ ἐκοιμήθη ἐν αὐτῇ, νῦν δὲ φονευταί· τὸ ἀργύριον ὑμῶν ἀδόκιμον, οἱ κάπηλοί σου μίσγουσι τὸν οἶνον ὕδατι· οἱ ἄρχοντές σου ἀπειθοῦσι, κοινωνοὶ κλεπτῶν, ἀγαπῶν-

(*) Ἀγγουρόκηπος.

τες δῶρα, διώκοντες ἀνταπίδομα, ὀρφανοῖς οὐ κρίνοντες, καὶ κρίσιν χηρῶν οὐ προσέχοντες. Διὰ τοῦτο τάδε λέγει Κύριος ὁ δεσπότης Σαβαώθ : Οὐαὶ οἱ ἰσχύοντες Ἰσραὴλ, οὐ παύσεται γάρ μου ὁ θυμὸς ἐν τοῖς ὑπεναντίοις καὶ κρίσιν ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου ποιήσω. Καὶ ἐπάξω τὴν χεῖρά μου ἐπὶ σέ, καὶ πυρώσω εἰς καθαρόν, τοὺς δὲ ἀπειθοῦντας ἀπολέσω, καὶ ἀφελῶ πάντας ἀνόμους ἀπὸ σοῦ. Καὶ ἐπιστήσω τοὺς κριτάς σου, ὡς τὸ πρότερον, καὶ τοὺς συμβούλους σου, ὡς τὸ ἀπ' ἀρχῆς· καὶ μετὰ ταῦτα κληθήσῃ πόλις δικαιοσύνης, μητρόπολις πιστῇ Σιών.

44. Αἱ εὐλογίαι τῶν σωθησομένων.

(Ἑδαῖα IB', 1-6).

Καὶ ἐρεῖς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ : Εὐλογῶ σε, Κύριε, διότι ὠργίσθης μοι καὶ ἀπέστρεψας τὸν θυμὸν σου, καὶ ἠλέησάς με. Ἰδοὺ ὁ Θεός μου σωτήρ μου, πεποιθὼς ἔσομαι ἐπ' αὐτῷ καὶ οὐ φοβηθήσομαι· διότι ἡ δόξα μου καὶ ἡ αἰνέσις μου Κύριος, καὶ ἐγένετό μοι εἰς σωτηρίαν. Καὶ ἀντλήσατε ὕδωρ μετ' εὐφροσύνης ἐκ τῶν πηγῶν τοῦ σωτηρίου. Καὶ ἐρεῖς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ : Ὑμνεῖτε Κύριον, βοᾶτε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἀναγγεῖλατε ἐν τοῖς ἔθνεσι τὰ ἔνδοξα αὐτοῦ. Ὑμνήσατε τὸ ὄνομα Κυρίου, ὅτι ὑψηλὰ ἐποίησεν· ἀναγγεῖλατε ταῦτα ἐν πάσῃ τῇ γῇ. Ἀγαλλιᾶσθε καὶ εὐφραίνεσθε οἱ κατοικοῦντες Σιών ὅτι ὑψώθη ὁ ἅγιος τοῦ Ἰσραὴλ ἐν μέσῳ αὐτῆς.

45. Εἰκὼν τῆς μελλούσης εὐτυχίας.

(Ἑδαῖα AE', 1-10).

Εὐφράνθητι ἔρημος διψῶσα, ἀγαλλιᾶσθαι ἔρημος, καὶ ἀνθίστω ὡς κρίνον. Καὶ ἐξανθήσῃ καὶ ἀγαλλιᾶσεται τὰ ἔρημα τοῦ Ἰορδάνου, ἡ δόξα τοῦ Λιβάνου ἐδόθη αὐτῇ, καὶ ἡ τιμὴ τοῦ Καρμήλου, καὶ ὁ λαὸς μου ὀφεται τὴν δόξαν Κυρίου εἰς τὸ

ὑψος τοῦ Θεοῦ. Ἰσχύσατε χεῖρες ἀνειμέναι, καὶ γόνατα παρα-
 λελυμένα. Παρακαλέσατε οἱ ὀλιγόψυχοι τῇ διανοίᾳ· ἰσχύσατε,
 μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ ὁ Θεὸς ἡμῶν κρίσιν ἀνταποδίδωσι καὶ ἀντα-
 ποδώσει, αὐτὸς ἤξει καὶ σώσει ἡμᾶς. Τότε ἀνοιχθήσονται
 ὀφθαλμοὶ τυφλῶν, καὶ ὦτα κωφῶν ἀκούσονται. Τότε ἀλείται
 ὡς ἔλαφος ὁ χλωρός, τρανὴ δὲ ἔσται γλῶσσα μογιλάων, ὅτι
 ἐξερράγη ἐν τῇ ἐρήμῳ ὕδωρ, καὶ φάραγξ ἐν γῇ διψώσῃ. Καὶ
 ἔσται ἡ ἄνυδρος εἰς ἔλη, καὶ εἰς τὴν διψῶσαν γῆν πηγὴ ὕδατος
 ἔσται, ἐκεῖ εὐφροσύνη ὀρνέων, ἐπαύλεις καλάμου καὶ ἔλη.
 Ἔσται ἐκεῖ ὁδὸς καθαρὰ, καὶ ὁδὸς ἁγία κληθήσεται, καὶ οὐ
 μὴ παρέλθῃ ἐκεῖ ἀκάθαρτος, οὐδὲ ἔσται ἐκεῖ ὁδὸς ἀκάθαρτος·
 οἱ δὲ διεσπαρμένοι πορεύσονται ἐπ' αὐτῆς καὶ οὐ μὴ πλανηθῶ-
 σιν. Καὶ οὐκ ἔσται ἐκεῖ λέων, οὐδὲ τῶν πονηρῶν θηρίων οὐ μὴ
 ἀναβῇ εἰς αὐτήν, οὐδὲ μὴ εὐρεθῇ· ἐκεῖ, ἀλλὰ πορεύσονται ἐν
 αὐτῇ λελυτρωμένοι καὶ συνηγμένοι διὰ Κύριον καὶ ἀποστραφί-
 σονται καὶ ἤξουσιν εἰς Σιών μετ' εὐφροσύνης, καὶ εὐφροσύνη
 αἰώνιος ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτῶν· ἐπὶ γὰρ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν αἰ-
 ναις καὶ ἀγαλλίαις καὶ εὐφροσύνη καταλήψεται αὐτοὺς,
 ἀπέδρα ὁδύνη καὶ λύπη καὶ στεναγμός.

46. Ὁ Ἡσαΐας παρηγορεῖ τὸν λαόν.

(Ἡσαΐα Μ', 1—11).

Παρακαλεῖτε, παρακαλεῖτε τὸν λαόν μου, λέγει ὁ Θεός.
 Ἱερεῖς λαλήσατε εἰς τὴν καρδίαν Ἱερουσαλήμ, παρακαλέσατε
 αὐτήν, ὅτι ἐπλήσθη ἡ ταπείνωσις αὐτῆς, λέλυται αὐτῆς ἡ
 ἁμαρτία, ὅτι ἐδέξατο ἐκ χειρὸς Κυρίου διπλὰ τὰ ἁμαρτήματα
 αὐτῆς. Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυ-
 ρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. Πᾶσα φάραγξ
 πληρωθήσεται, καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται· καὶ
 ἔσται πάντα τὰ σκολιὰ εἰς εὐθεῖαν, καὶ ἡ τραχεῖα εἰς πεδία,
 καὶ ὀφθήσεται ἡ δόξα Κυρίου, καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτή-

ριον τοῦ Θεοῦ, ὅτι Κύριος ἐλάλησεν. Φωνὴ λέγοντος: Βόη-
σον. Καὶ εἶπα: Τί βοήσω; πᾶσα σὰρξ χόρτος καὶ πᾶσα δόξα
ἀνθρώπου ὡς ἄνθος χόρτου· ἐξηράνθη ὁ χόρτος, καὶ τὸ ἄνθος
ἐξέπεσεν, ὅτι πνεῦμα Κυρίου ἐπνευσεν εἰς αὐτό· (ἀληθῶς χόρ-
τος ὁ λαός· ἐξηράνθη ὁ χόρτος, καὶ τὸ ἄνθος ἐξέπεσε), τὸ δὲ
ῥῆμα τοῦ Θεοῦ ἡμῶν μένει εἰς τὸν αἰῶνα. Ἐπὶ ὄρος ὑψηλὸν
ἀνάβηθι ὁ εὐαγγελιζόμενος Σιών, ὕψωσον τῇ ἰσχύϊ τὴν φωνήν
σου ὁ εὐαγγελιζόμενος Ἱερουσαλήμ· ὑψώσατε, μὴ φοβεῖσθε.
Εἶπον ταῖς πόλεσιν Ἰούδα: Ἴδου ὁ Θεὸς ὑμῶν, ἰδοὺ Κύριος,
Κύριος μετὰ ἰσχύος ἔρχεται, καὶ ὁ βραχίων αὐτοῦ μετὰ κυ-
ρίας· (*) ἰδοὺ ὁ μισθὸς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ τὸ ἔργον ἐναντίον
αὐτοῦ· ὡς ποιμὴν ποιμανεῖ τὸ ποίμνιον αὐτοῦ, καὶ τῷ βρα-
χίονι αὐτοῦ συνάξει ἄρνας καὶ ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ βαστάσει.

47. Ὁ Θεὸς ἀποδοκιμάζει τὰς νηστείας τῶν Ἑβραίων.

(Ἑβραῖα NH', 4-11).

Ἵνα τί μοι νηστεύετε ὡς σήμερον;... Οὐχὶ τοιαύτην νηστείαν
ἐξελεξάμην, λέγει Κύριος, ἀλλὰ λῦε πάντα σύνδεσμον ἀδικίας,
διάλυε στραγγαλιὰς βιαίων συναλλαγμάτων, ἀπόστελλε τε-
θραυσμένους ἐν ἀφέσει, καὶ πᾶσαν συγγραφὴν (***) ἀδικον διά-
σπα. Διάθρυπτε πεινῶντι τὸν ἄρτον σου, καὶ πτωχοὺς ἀστέγους
εἷσαγε εἰς τὸν οἶκόν σου· ἐὰν ἰδῇς γυμνόν, περιβάλε, καὶ ἀπὸ
τῶν οἰκείων τοῦ σπέρματός σου οὐχ ὑπερόψη· τότε ῥαγήσεται
πρῶτον τὸ φῶς σου, καὶ τὰ ἰάματά σου ταχὺ ἀνατελεῖ· καὶ
προπορεύσεται ἔμπροσθέν σου ἡ δικαιοσύνη σου, καὶ ἡ δόξα
τοῦ Θεοῦ περισταλεῖ σε. Τότε βοήση, καὶ ὁ Θεὸς εἰσακούσε-
ταί σου· ἔτι λαλοῦντός σου ἔρει: Ἴδου πάρειμι. Ἐὰν ἀφέλῃς
ἀπὸ σοῦ σύνδεσμον (****) καὶ χειροτονίαν, (*****) καὶ ῥῆμα γογ-

(*) Μετὰ κύρους.

(**) Συμφωνίαν.

(***) Δεσμόν (πνηρόν).

(****) Χειρονομίαν (πνηράν).

γυσμοῦ, καὶ δῶς πεινῶντι τὸν ἄρτόν σου ἐκ ψυχῆς σου, καὶ ψυχὴν τεταπεινωμένην ἐμπλήσης, τότε ἀνατελεῖ ἐν τῷ σκότει τὸ φῶς σου, καὶ τὸ σκότος σου ὡς μεσημβρία, καὶ ἔσται ὁ Θεός σου μετὰ σοῦ διαπαντός· καὶ ἐμπλησθήσῃ καθάπερ ἐπιθυμῇ ἡ ψυχὴ σου, καὶ τὰ ὅσα σου πιανθήσεται. Καὶ ἔσται ὡς κῆπος μεθύων, καὶ ὡς πηγὴ ὕδατος, ἣν μὴ ἐξέλιπεν ὕδωρ.

48. *Εἰκὼν τῆς ἡθικῆς διαφθορᾶς τοῦ Ἰσραήλ.*

(Ἱερεμία Θ', 1 κ. ε.).

Τίς δώσει κεφαλὴ μου ὕδωρ, καὶ ὀφθαλμοῖς μου πηγὴν δακρύων; καὶ κλαύσομαι τὸν λαόν μου τοῦτον ἡμέρας καὶ νυκτός, καὶ τοὺς τετραυματισμένους θυγατρὸς λαοῦ μου. (*) Τίς δώῃ μοι ἐν τῇ ἐρήμῳ σταθμὸν ἔσχατον καὶ καταλείψω τὸν λαόν μου, καὶ ἀπελεύσομαι ἀπ' αὐτοῦ; Ὅτι... σύνοδος ἀθετούντων καὶ ἐνέτειναν τὴν γλῶσσαν αὐτῶν ὡς τόξον· ψεῦδος καὶ οὐ πίστις ἐνίσχυσεν ἐπὶ τῆς γῆς, ὅτι ἐκ κακῶν εἰς κακὰ ἐξήλθον, καὶ ἐμὲ οὐκ ἔγνωσαν, φησὶ Κύριος. Ἐκαστος ἀπὸ τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἐξήλθον· φυλάξασθε, καὶ ἐπὶ ἀδελφοῖς ἑαυτῶν μὴ πεποιθήατε, ὅτι πᾶς ἀδελφὸς πτέρνῃ πτερνιεῖ, καὶ πᾶς φίλος δολίως πορεύεται. Ἐκαστος κατὰ τοῦ φίλου ἑαυτοῦ καταπαίξεται, ἀλήθειαν οὐ μὴ λαλήσουσι· μεμάθηκεν ἡ γλῶσσα αὐτῶν λαλεῖν ψευδῆ, ἠδίκησαν καὶ οὐ διέλιπον τοῦ ἐπιστρέφαι. Τόκος ἐπὶ τόκῳ, καὶ δόλος ἐπὶ δόλῳ· οὐκ ἤθελον εἰδέναι με, φησὶ Κύριος. Διὰ τοῦτο τάδε λέγει Κύριος: Ἴδου ἐγὼ πυρώσω αὐτοὺς καὶ δοκιμῶ αὐτούς· ὅτι ποιήσω ἀπὸ προσώπου πονηρίας θυγατρὸς λαοῦ μου; Βολὴς τιτρώσκουσα ἡ γλῶσσα αὐτῶν, δόλια τὰ ῥήματα τοῦ στόματος αὐτῶν· τῷ πλησίον αὐτοῦ λαλεῖ εἰρηνικά, καὶ ἐν ἑαυτῷ ἔχει τὴν ἔχθραν. Μὴ ἐπὶ τούτοις οὐκ ἐπισκέβομαι, λέγει Κύριος, ἢ ἐν λαῷ τοιούτῳ οὐκ ἐκδικήσῃ ἡ ψυχὴ μου;

(*) Τῆς Ἱερουσαλήμ.

Καὶ δώσω τὴν Ἱερουσαλήμ εἰς μετοικίαν καὶ εἰς κατοικητήριον δρακόντων, καὶ τὰς πόλεις Ἰούδα εἰς ἀφανισμόν θήσονται, παρὰ τὸ μὴ κατοικεῖσθαι...

Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς με: Διὰ τὸ ἐγκαταλιπεῖν αὐτοὺς τὸν νόμον μου, ὃν ἔδωκα πρὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ οὐκ ἤκουσαν τῆς φωνῆς μου, ἀλλ' ἐπορεύθησαν ὀπίσω τῶν ἀρεστῶν τῆς καρδίας αὐτῶν τῆς κακῆς, καὶ ὀπίσω τῶν εἰδώλων, ἃ ἐδίδαξαν αὐτοὺς οἱ πατέρες αὐτῶν, διὰ τοῦτο, τάδε λέγει Κύριος, ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ: Ἴδου ἐγὼ ψωμιῶ αὐτοὺς ἀνάγκας, καὶ ποτιῶ αὐτοὺς ὕδωρ χολῆς, καὶ διασκορπιῶ αὐτοὺς ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εἰς οὓς οὐκ ἐγίνωσκον αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν, καὶ ἐπαποστελῶ ἐπ' αὐτοὺς τὴν μάχαιραν, ἕως τοῦ ἐξαναλῶσαι αὐτοὺς ἐν αὐτῇ.

49. *Ἐλεγχος τῶν ποιμένων τοῦ Ἰσραὴλ καὶ προφητεία περὶ ἐλεύσεως τοῦ Μεσσίου.*

(Ἱερεμία ΚΓ', 1—3).

Ὡ οἱ ποιμένες, οἱ διασκορπίζοντες καὶ ἀπολλύοντες τὰ πρόβατα τῆς νομῆς μου, φησὶ Κύριος. Διὰ τοῦτο τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ ἐπὶ τοὺς ποιμένας τοὺς ποιμαίνοντας τὸν λαόν μου: Ὑμεῖς διεσκορπίσατε τὰ πρόβατά μου, καὶ ἀπώσατε αὐτά, καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθε αὐτά. Ἴδου ἐγὼ ἐκδικήσω ἐφ' ὑμᾶς, κατὰ τὰ πονηρὰ ἐπιτηδεύματα ὑμῶν, φησὶ Κύριος. Κἀγὼ εἰσδέξομαι τὸ κατάλοιπον τοῦ λαοῦ μου ἀπὸ πάσης τῆς γῆς, οὗ ἔξωσα αὐτοὺς ἐκεῖ, καὶ καταστήσω αὐτοὺς εἰς τὴν νομὴν αὐτῶν, καὶ αὐξηθήσονται καὶ πληθυνθήσονται. Καὶ ἀναστήσω αὐτοῖς ποιμένας, καὶ ποιμανοῦσιν αὐτοὺς καὶ οὐ φοβηθήσονται ἔτι, καὶ οὐ πτοηθήσονται ἔτι, οὐδὲ διαφωνήσουσι, λέγει Κύριος. Ἴδου ἡμέραι ἔρχονται, λέγει Κύριος, καὶ ἀναστήσω τῷ Δαυὶδ ἀνατολὴν δικαίαν, καὶ βασιλεύσει βασιλεύς, καὶ συνήσει, καὶ ποιήσει κρίμα καὶ δικαιοσύνην ἐπὶ τῆς γῆς.

50. Ἐκ τῶν Θρήνων τοῦ Ἱερουσάλημ κατ' ἐκλογήν.

Καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ αἰχμαλωτισθῆναι τὸν Ἰσραήλ, καὶ Ἱερουσαλήμ ἐρημωθῆναι, ἐκάθισεν Ἱερεμίας κλαίων, καὶ ἐθρήνησε τὸν θρήνον τοῦτον ἐπὶ Ἱερουσαλήμ, καὶ εἶπεν :

Πῶς ἐκάθισε μόνη ἡ πόλις ἡ πεπληθυμμένη λαῶν ; ἐγενήθη ὡς χήρα πεπληθυμμένη ἐν ἔθνεσιν, ἄρχουσα ἐν χώραις ἐγεννήθη εἰς φόρον.

Κλαίουσα ἔκλαυσεν ἐν νυκτί, καὶ τὰ δάκρυα αὐτῆς ἐπὶ τῶν σιαγόνων αὐτῆς, καὶ οὐχ ὑπάρχει ὁ παρακαλῶν αὐτήν ἀπὸ πάντων τῶν ἀγαπώντων αὐτήν· πάντες οἱ φιλοῦντες αὐτήν ἠθέτησαν ἐν αὐτῇ, ἐγένοντο αὐτῇ εἰς ἐχθρούς.

Ὅδοι Σιὼν πενθοῦσι παρὰ τὸ μὴ εἶναι ἐρχομένους ἐν ἑορτῇ. Πᾶσαι αἱ πύλαι αὐτῆς ἠφανισμέναι, οἱ ἱερεῖς αὐτῆς ἀναστενάζουσιν, αἱ παρθένοι αὐτῆς ἀγόμεναι, καὶ αὐτὴ πικραινομένη ἐν ἑαυτῇ.

Καὶ ἐξηλθεν ἐκ θυγατρὸς Σιὼν πᾶσα ἡ εὐπρέπεια αὐτῆς· ἐγένοντο οἱ ἄρχοντες αὐτῆς ὡς κριοὶ οὐχ εὐρίσκοντες νομήν, καὶ ἐπορεύοντο ἐν οὐκ ἰσχύϊ κατὰ πρόσωπον διώκοντος.

Ἄμαρτίαν ἤμαρτεν Ἱερουσαλήμ, διὰ τοῦτο εἰς σάλον ἐγένετο. Πάντες οἱ δοξάζοντες αὐτήν ἐταπείνωσαν αὐτήν· εἶδον γὰρ τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῆς, καὶ γε αὐτὴ στενάζουσα, καὶ ἀπεστράφη ὀπίσω.

Δίκαιός ἐστι Κύριος, ὅτι στόμα αὐτοῦ παρεπίκραναν· ἀκούσατε δὴ πάντες οἱ λαοί, καὶ ἴδετε τὸ ἄλγος μου· παρθένοι μου καὶ νεανίσκοι μου ἐπορεύθησαν ἐν αἰχμαλωσίᾳ.

Ἀκούσατε δὴ, ὅτι στενάζω ἐγώ, οὐκ ἔστιν ὁ παρακαλῶν με· πάντες οἱ ἐχθροὶ μου ἤκουσαν τὰ κακά μου, καὶ ἐχάρησαν, ὅτι σὺ ἐποίησας, ἐπήγαγες ἡμέραν, ἐκάλεσας καιρόν, ἐγένοντο ὅμοιοι ἐμοί.

Ἐξέλειπον ἐν δάκρυσιν οἱ ὀφθαλμοί μου, ἐταράχθη ἡ καρ-

δία μου, ἐξεχύθη εἰς γῆν ἡ δόξα μου, ἐπὶ τὸ σύντριμμα τῆς θυγατρὸς λαοῦ μου, ἐν τῷ ἐκλείπειν νήπιον καὶ θηλάζοντα ἐν πλατείαις πόλεως.

Τί μαρτυρήσω σοι ἢ τί ὁμοιώσω σοι θύγατερ Ἱερουσαλήμ ; τίς σώσει σε καὶ παρακαλέσει σε, παρθένος θύγατερ Σιών ; ὅτι ἐμεγαλύνθη ποτήριον συντριβῆς σου, τίς ἰάσεται σε ;

Ἐκρότησαν ἐπὶ σὲ χεῖρας πάντες οἱ παραπορευόμενοι ὁδόν, ἐσύρισαν, καὶ ἐκίνησαν τὴν κεφαλὴν αὐτῶν ἐπὶ τὴν θυγατέρα Ἱερουσαλήμ· αὕτη ἡ πόλις, ἐρουοῖσι, στέφανος δόξης, εὐφροσύνης πάσης τῆς γῆς.

Διήνοιξαν ἐπὶ σὲ στόμα αὐτῶν πάντες οἱ ἐχθροί σου, ἐσύρισαν καὶ ἔβρυξαν ὁδόντας, καὶ εἶπαν : Κατεπίομεν αὐτήν. Πλὴν αὕτη ἡ ἡμέρα, ἣν προσεδοκῶμεν, εὕρομεν αὐτήν, εἶδομεν.

Ἐποίησε Κύριος, ἃ ἐνεθυμήθη· συνετέλεσε ῥήματα αὐτοῦ, ἃ ἐνετείλατο ἐξ ἡμερῶν ἀρχαίων. Καθεῖλε, καὶ οὐκ ἐφείσατο, καὶ ἠϋφρανεν ἐπὶ σὲ ἐχθρόν, ὕψωσε κέρας θλίβοντός σε.

Ἐδόησε καρδία αὐτῶν πρὸς Κύριον· τείχῃ Σιών καταγάγετε ὡς χειμάρρους δάκρυα, ἡμέρας καὶ νυκτός· μὴ δῶς ἔκνηψιν σεαυτῇ, μὴ σιωπήσαιο, θύγατερ, ὁ ὀφθαλμός σου.

Θηρεύσαντες ἐθήρευσάν με ὡς στρουθίον. Πάντες οἱ ἐχθροί μου δωρεὰν ἐθανάτωσαν ἐν λάκκῳ ζωῆν μου, καὶ ἐπέθηκαν λίθον ἐπ' ἐμοί. Ὑπερεχύθη ὕδωρ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν μου· εἶπα : Ἀπωσμαι.

Ἐπεκαλεσάμην τὸ ὄνομά σου, Κύριε, ἐκ λάκκου κατωτάτου, φωνὴν μου ἤκουσας. Μὴ κρύψῃς τὰ ὦτά σου εἰς τὴν δέησίν μου, εἰς τὴν βοήθειάν μου ἡγγισας, ἐν ἡμέρᾳ, ἣν ἐπεκαλεσάμην σε, εἰπάς μοι : Μὴ φοβοῦ.

Πῶς ἀμαυρωθήσεται τὸ χρυσίον, ἀλλοιωθήσεται τὸ ἀργύριον τὸ ἀγαθόν ; ἐξεχύθησαν λίθοι ἅγιοι, ἐπ' ἀρχῆς πασῶν ἐξόδων.

Οἱ υἱοὶ Σιών οἱ τίμιοι, οἱ ἐπηρμένον ἐν χρυσίῳ, πῶς ἐλογίσθησαν εἰς ἀγγεῖα ὀστράκινα, ἔργα χειρῶν κεραμέως ;

Ἐκολλήθη ἡ γλῶσσα θηλάζοντος πρὸς τὸν φάρυγγα αὐτοῦ ἐν δίψει, νήπια ἤτησαν ἄρτον, καὶ ὁ διακλῶν οὐκ ἔστιν αὐτοῖς.

Χεῖρες γυναικῶν οἰκτιρμόνων ἤφησαν τὰ παῖδιά αὐτῶν ἐγεννήθησαν εἰς βρῶσιν αὐταῖς, ἐν τῷ συντρίμματι τῆς θυγατρὸς τοῦ λαοῦ μου.

Συνετέλεσε Κύριος θυμὸν αὐτοῦ, ἐξέχεε θυμὸν ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ ἀνῆψε πῦρ ἐν Σιών, καὶ κατέφαγε τὰ θεμέλια αὐτῆς.

Οὐκ ἐπίστευσαν βασιλεῖς γῆς, πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν οἰκουμένην, ὅτι εἰσελεύσεται ἐχθρὸς καὶ ἐκθλίβων διὰ τῶν πυλῶν Ἱερουσαλὴμ.

Ἐξ ἁμαρτιῶν προφητῶν αὐτῆς, ἀδικιῶν ἱερέων αὐτῆς, τῶν ἐκχεόντων αἷμα δίκαιον ἐν μέσῳ αὐτῆς.

Ἦγγικεν ὁ καιρὸς ἡμῶν, ἐπληρώθησαν αἱ ἡμέραι ἡμῶν, πάρεστιν ὁ καιρὸς ἡμῶν· κοῦφοι ἐγένοντο οἱ διώκοντες ἡμᾶς ὑπὲρ ἀετοὺς οὐρανοῦ, ἐπὶ τῶν ὀρέων ἐξέπτησαν, ἐν ἐρήμῳ ἐνήδρευσαν ἡμᾶς.

Χαῖρε καὶ εὐφραίνου, θύγατερ Ἰδουμαίας, (*) ἡ κατοικοῦσα ἐπὶ γῆς, καί γε ἐπὶ σὲ διελεύσεται τὸ ποτήριον Κυρίου, μεθυσθήσῃ καὶ ἀποχεεῖς.

Μνήσθητι, Κύριε, ὅτι ἐγεννήθη ἡμῖν· ἐπίβλεψον, καὶ ἴδε τὸν ὀνειδισμόν ἡμῶν. Κληρονομία ἡμῶν μετεστράφη ἄλλοις, οἱ οἶκοι ἡμῶν ξένοις. Ὀρφανοὶ ἐγεννήθημεν, οὐχ ὑπάρχει πατήρ, μητέρες ἡμῶν ὡς αἱ χῆραι.

Ἐδιώχθημεν, ἐκοπιάσαμεν, οὐκ ἀνεπαύθημεν... Οἱ πατέρες ἡμῶν ἥμαρτον, οὐχ ὑπάρχουσιν, ἡμεῖς τὰ ἀνομήματα αὐτῶν ὑπέσχομεν. Δούλοι ἐκυρίευσαν ἡμῶν, λυτρούμενος οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.

Κατέλυσε χαρὰ καρδίας ἡμῶν, ἐστράφη εἰς πένθος ὁ χορὸς ἡμῶν, ἔπεσεν ὁ στέφανος τῆς κεφαλῆς ἡμῶν. Οὐαὶ δὲ ἡμῖν, ὅτι

(*) Οἱ κάτοικοι ταύτης ἐδοθήθησαν τοῖς Βαβυλωνίοις εἰς ἄλωσιν τῆς Ἱερουσαλὴμ.

ἡμάρτομεν. Ἐπιστρεφον ἡμᾶς, Κύριε, πρὸς σέ, καὶ ἐπιστραφησόμεθα· καὶ ἀνακαίνισον ἡμέρας ἡμῶν καθὼς ἐμπροσθεν. Ὅτι ἀπωθούμενος ἀπώσω ἡμᾶς, ὠργίσθης ἐφ' ἡμᾶς ἕως σφόδρα.

51. Ἐλεγχος τῶν ποιμένων τοῦ Ἰσραήλ.

(Ἰεζεκιήλ. ΛΔ', 1—16).

Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς με λέγων : Υἱὲ ἀνθρώπου προφήτευσον ἐπὶ τοὺς ποιμένας τοῦ Ἰσραήλ, προφήτευσον καὶ εἰπὼν αὐτοῖς τοῖς ποιμέσι : Τάδε λέγει Κύριος Κύριος ὁ ποιμένες Ἰσραήλ, μὴ οἱ ποιμένες βόσκουσιν ἑαυτοὺς ; οὐχὶ τὰ πρόβατα βόσκουσιν οἱ ποιμένες ; Ἴδου τὸ γάλα κατεσθίετε, καὶ τὰ ἔρια περιβάλλεσθε, καὶ τὸ παχὺ ἐσφάζετε, καὶ τὰ πρόβατά μου οὐκ ἐβόσκατε. Τὸ ἡσθενηκὸς οὐκ ἐνισχύσατε, καὶ τὸ κακῶς ἔχον οὐκ ἐσωματοποιήσατε, καὶ τὸ συνετριμμένον οὐ κατεδήσατε, καὶ τὸ πλανώμενον οὐκ ἐπεστρέψατε, καὶ τὸ ἀπολωλὸς οὐκ ἐζητήσατε, καὶ τὸ ἰσχυρὸν κατειργάσασθε μόχθῳ. Καὶ διεσπάρησαν τὰ πρόβατά μου, διὰ τὸ μὴ εἶναι ποιμένας, καὶ ἐγεννήθησαν εἰς κατάθρωμα πᾶσι τοῖς θηρίοις τοῦ ἀγροῦ, καὶ τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ διεσπάρησαν τὰ πρόβατά μου ἐν παντὶ ὄρει, καὶ ἐπὶ πάντα βουνὸν ὑψηλόν, καὶ ἐπὶ παντὶ πρὸς ὥπῳ πάσης τῆς γῆς διεσπάρη τὰ πρόβατά μου· καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐκζητῶν οὐδὲ ὁ ἀποστρέφων...

Ἀντὶ τούτου, ποιμένες, ἀκούσατε λόγον Κυρίου : Τάδε λέγει Ἀδωναὶ Κύριος. Ἴδου ἐγὼ ἐπὶ τοὺς ποιμένας, καὶ ἐκζητήσω τὰ πρόβατά μου ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν, καὶ ἀποστρέψω αὐτοὺς τοῦ μὴ ποιμαίνειν τὰ πρόβατά μου, καὶ οὐ μὴ βοσκήσουσιν ἔτι οἱ ποιμένες αὐτά· καὶ ἐξελοῦμαι τὰ πρόβατά μου ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν, καὶ οὐκ ἔτι ἔσονται αὐτοῖς εἰς κατάθρωμα. Διότι τάδε λέγει Κύριος Κύριος ὁ Θεός : Ἴδου ἐγὼ εἰμι, ἐκζητήσω τὰ πρόβατά μου, καὶ ἐπισκεψόμην αὐτά. Ὡς ἐπισκέπτεται ὁ ποιμὴν τὸ ποίμνιον αὐτοῦ ἐν ἡμέρᾳ, ὅτ' ἂν ᾗ γνῶφος καὶ

νεφέλη ἐν μέσῳ προβάτων αὐτοῦ διακεχωρισμένων, οὕτως ἐκ-
ζητήσω τὰ πρόβατά μου, καὶ ἀπελάσω αὐτὰ ἀπὸ παντὸς τό-
που, οὗ διεσπάρησαν ἐκεῖ ἐν ἡμέρᾳ νεφέλης καὶ γνόφου. Καὶ
ἐξάξω αὐτοὺς ἐκ τῶν ἐθνῶν, καὶ συνάξω αὐτοὺς ἐκ τῶν χωρῶν,
καὶ εἰσάξω αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν αὐτῶν, καὶ βοσκήσω αὐτοὺς ἐπὶ
τὰ ὄρη Ἰσραὴλ, καὶ ἐν ταῖς φάραγξι, καὶ ἐν πάσῃ κατοικίᾳ
τῆς γῆς· ἐν νομῇ ἀγαθῇ βοσκήσω αὐτούς, ἐν τῷ ὄρει τῷ ὑψη-
λῷ, ἐν τῷ ὄρει Ἰσραὴλ. Καὶ ἔσονται αἱ μάνδραι αὐτῶν ἐκεῖ,
καὶ κοιμηθήσονται, καὶ ἐκεῖ ἀναπαύσονται ἐν τρυφῇ ἀγαθῇ,
καὶ ἐν νομῇ πίοι βοσκηθήσονται ἐπὶ τῶν ὀρέων τοῦ Ἰσραὴλ.
Ἐγὼ βοσκήσω τὰ πρόβατά μου, καὶ ἐγὼ ἀναπαύσω αὐτά, καὶ
ἐπιγνώσονται ὅτι ἐγὼ εἰμι Κύριος.

Τάδε λέγει Κύριος Κύριος: Τὸ ἀπολωλὸς ἐκζητήσω, καὶ
τὸ πεπλανημένον ἐπιστρέψω, καὶ τὸ συντετριμμένον καταδύσω,
καὶ τὸ ἐκλείπον ἐνισχύσω, καὶ τὸ πῖον καὶ τὸ ἰσχυρὸν φυλάξω
καὶ βοσκήσω αὐτὰ μετὰ κρίματος.

52. Ὁ Ὡσηὲς προφητεύει τιμωρίαν τοῦ Θεοῦ ἐνεκα τῆς ἀσεβείας τοῦ λαοῦ.

(Ὡσηὲς Δ', 1—6)

Ἀκούσατε λόγον Κυρίου υἱοὶ Ἰσραὴλ, ὅτι κρίσεις τῷ Κυρίῳ
πρὸς τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν· διότι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια, οὐδὲ
ἔλεος, οὐδὲ ἐπίγνωσις Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς· ἀρὰ καὶ ψεῦδος καὶ
φόνος καὶ κλοπὴ κέχυνται ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ αἵματα ἐφ' αἵμασι
μίσγουσιν. Διὰ τοῦτο πενθήσει ἡ γῆ, καὶ σμικρυνθήσεται σὺν
πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν αὐτήν, σὺν τοῖς θηρίοις τοῦ ἀγροῦ, καὶ
σὺν τοῖς ἐρπετοῖς τῆς γῆς, καὶ σὺν τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ,
καὶ οἱ ἰχθύες τῆς θαλάσσης ἐκλείψουσιν· ὅπως μηδεὶς μήτε
δικάζηται, μήτε ἐλέγχῃ μηδεὶς, ὃ δὲ λαός μου ὡς ἀντιλεγό-
μενος ἱερεὺς... Ὡμοιώθη ὁ λαός μου, ὡς οὐκ ἔχων γνῶσιν· ὅτι
σὺ ἐπίγνωσιν ἀπώσω, καὶ ἐγὼ ἀπώσομαί σε τοῦ μὴ ἱερατεύειν

μοι. Καὶ ἐπελάθου νόμου Θεοῦ σου, καὶ γὰρ ἐπιλήσομαι τέκνων σου.

53. Ὁ Ἰωνᾶς ρίπτεται εἰς τὴν θάλασσαν.

(Ἰωνᾶ Α', 1—16)

Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς Ἰωνᾶν τὸν τοῦ Ἀμαθί, λέγων: Ἀνάστηθι καὶ πορεύθητι εἰς Νινευεῖ, τὴν πόλιν τὴν μεγάλην, καὶ κήρυξον ἐν αὐτῇ ὅτι ἀνέβη ἡ κραυγὴ τῆς κακίας αὐτῆς πρὸς με. Καὶ ἀνέστη Ἰωνᾶς τοῦ φυγεῖν εἰς Θαρσεῖς ἐκ προσώπου Κυρίου, καὶ κατέβη εἰς Ἰόππην· καὶ εὔρε πλοῖον βαδίζον εἰς Θαρσεῖς, καὶ ἔδωκε τὸ ναῦλον αὐτοῦ, καὶ ἀνέβη εἰς αὐτό, τοῦ πλεῦσαι μετ' αὐτῶν εἰς Θαρσεῖς ἐκ προσώπου Κυρίου. Καὶ Κύριος ἐξήγγειρε πνεῦμα ἐπὶ τὴν θάλασσαν, καὶ ἐγένετο κλύδων μέγας ἐν τῇ θαλάσῃ, καὶ τὸ πλοῖον ἐκινδύνευε τοῦ συντριβῆναι. Καὶ ἐφοβήθησαν οἱ ναυτικοί, καὶ ἀνεβόησαν ἕκαστος πρὸς τὸν Θεὸν αὐτοῦ, καὶ ἐκβολὴν ἐποιήσαντο τῶν σκευῶν τῶν ἐν τῷ πλοίῳ εἰς τὴν θάλασσαν, τοῦ κουφισθῆναι ἅπ' αὐτῶν. Ἰωνᾶς δὲ κατέβη εἰς τὴν κοίτην τοῦ πλοίου καὶ ἐκάθευδε καὶ ἔρεγχε. Καὶ προσῆλθε πρὸς αὐτὸν ὁ πρωτεύς, καὶ εἶπεν αὐτῷ: Τί σὺ βέγχεις; ἀνάστα καὶ ἐπικαλοῦ τὸν Θεόν σου, ὅπως διασώσῃ ὁ Θεὸς ἡμᾶς καὶ οὐ μὴ ἀπολώμεθα. Καὶ εἶπεν ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ: Δεῦτε βάλωμεν κλήρους καὶ ἐπιγνώμεν τίνας ἔνεκεν ἡ κακία αὕτη ἐστὶν ἐν ἡμῖν. Καὶ ἔβαλον κλήρους καὶ ἔπεσεν ὁ κληρὸς ἐπὶ Ἰωνᾶν. Καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν: Ἀπάγγειλον ἡμῖν τίνας ἔνεκεν ἡ κακία αὕτη ἐστὶν ἐν ἡμῖν, τίς σου ἡ ἐργασία ἐστίν, καὶ πόθεν ἔρχῃ, καὶ ἐκ ποίας χώρας καὶ ἐκ ποίου λαοῦ εἰ σὺ; Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς: Δουλὸς Κυρίου εἰμὶ ἐγώ, καὶ τὸν Κύριον, Θεὸν τοῦ οὐρανοῦ, ἐγὼ σέβομαι, ὃς ἐποίησε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηράν. Καὶ ἐφοβήθησαν οἱ ἄνδρες φόβον μέγαν, καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν: Τί τοῦτο ἐποίησας; διότι ἔγνωσαν οἱ ἄνδρες ὅτι ἐκ προ-

σώπου Κυρίου ἦν φεύγων, ὅτι ἀπήγγειλεν αὐτοῖς. Καὶ εἶπαν πρὸς αὐτόν: Τί ποιήσομέν σοι καὶ κοπάσει ἡ θάλασσα ἀφ' ἡμῶν; ὅτι ἡ θάλασσα ἐπορεύετο καὶ ἐξηγγεῖρε μᾶλλον κλύδωνα. Καὶ εἶπεν Ἰωνᾶς πρὸς αὐτούς: "Αρατέ με, καὶ ἐμβάλατέ με εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ κοπάσει ἡ θάλασσα ἀφ' ὑμῶν· διότι ἐγνώκα ἐγὼ, ὅτι δι' ἐμὲ ὁ κλύδων ὁ μέγας οὗτος ἐφ' ὑμᾶς ἐστί. Καὶ παρεβιάζοντο οἱ ἄνδρες τοῦ ἐπιστρέψαι πρὸς τὴν γῆν, καὶ οὐκ ἠδύναντο, ὅτι ἡ θάλασσα ἐπορεύετο καὶ ἐξηγγεῖρετο μᾶλλον ἐπ' αὐτούς. Καὶ ἀνεβόησαν πρὸς Κύριον καὶ εἶπαν: Μηδαμῶς, Κύριε, μὴ ἀπολώμεθα ἕνεκεν τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου τούτου, καὶ μὴ ὄψῃ ἐφ' ἡμᾶς αἷμα δίκαιον· διότι σύ, Κύριε, ὃν τρόπον ἐδούλου, πεποιήκας. Καὶ ἔλαβον τὸν Ἰωνᾶν, καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἔστη ἡ θάλασσα ἐκ τοῦ σάλου αὐτῆς. Καὶ ἐφοβήθησαν οἱ ἄνδρες φόβῳ μεγάλῳ τὸν Κύριον, καὶ ἔθυσαν θυσίαν τῷ Κυρίῳ, καὶ ἠΐξαντο τὰς εὐχάς.

54. Ὁ Ἰωνᾶς καὶ τὸ κῆτος.

(Ἰωνᾶ Β', 1—11).

Καὶ προσέταξε Κύριος κῆται μεγάλῳ καταπιεῖν τὸν Ἰωνᾶν· καὶ ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας. Καὶ προσηύξατο Ἰωνᾶς πρὸς Κύριον τὸν Θεὸν αὐτοῦ ἐκ τῆς κοιλίας τοῦ κήτους καὶ εἶπεν: Ἐβόησα ἐν θλίψει μου πρὸς Κύριον τὸν Θεόν μου, καὶ εἰσήκουσέ μου ἐκ κοιλίας Ἀδου κραυγῆς μου. Ἦκουσας φωνῆς μου, ἀπέρριψάς με εἰς βάθη καρδίας θαλάσσης, καὶ ποταμοὶ ἐκύκλωσάν με· πάντες οἱ μετεωρισμοὶ σου καὶ τὰ κύματά σου ἐπ' ἐμὲ διῆλθον. Καὶ ἐγὼ εἶπα: Ἀπῶμαι ἐξ ὀφθαλμῶν σου· ἄρα προσθήσω τοῦ ἐπιβλέψαι με πρὸς τὸν ναὸν τὸν ἁγίόν σου; Περιεχύθη μοι ὕδωρ ὥς ψυχῆς, ἄβυσσος ἐκύκλωσέ με ἐσχάτῃ, ἔδω ἡ κεφαλὴ μου εἰς σχισμὰς ὀρέων, κατέβην εἰς γῆν, ἥς οἱ μοχλοὶ αὐτῆς κάτοχοι αἰῶνιοι· καὶ ἀναθήτω ἐκ φθορᾶς ἡ ζωὴ μου, Κύριε ὁ Θεός μου.

Ἐν τῷ ἐκλείπειν ἀπ' ἐμοῦ τὴν ψυχὴν μου τοῦ Κυρίου ἐμνήσθην, καὶ ἔλθαι πρὸς σὲ ἡ προσευχή μου εἰς ναὸν ἁγίόν σου. Φυλασσόμενοι μάταια καὶ ψευδῇ, ἔλεος αὐτῶν ἐγκατέλιπον. Ἐγὼ δὲ μετὰ φωνῆς αἰνέσεως καὶ ἐξομολογήσεως θύσω σοι, ὅσα ἠδξάμην ἀποδώσω, εἰς σωτήριόν μου τῷ Κυρίῳ. Καὶ προστάγῃ ἀπὸ Κυρίου τῷ κήτει, καὶ ἐξέβαλε τὸν Ἰωνᾶν ἐπὶ τὴν ξηράν.

55. Τὸ κήρυγμα τοῦ Ἰωνᾶ ἐν Νινευτῖ.

(Ἰωνᾶ Γ', 1—Δ, 11).

Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς Ἰωνᾶν ἐκ δευτέρου, λέγων : Ἀνάστηθι, πορεύθητι εἰς Νινευτῖ, τὴν πόλιν τὴν μεγάλην, καὶ κήρυξον ἐν αὐτῇ κατὰ τὸ κήρυγμα τὸ ἔμπροσθεν, ὃ ἐγὼ ἐλάλησα πρὸς σε. Καὶ ἀνέστη Ἰωνᾶς καὶ ἐπορεύθη εἰς Νινευτῖ, καθὰ ἐλάλησε Κύριος. Ἡ δὲ Νινευτῖ ἦν πόλις μεγάλη τῷ Θεῷ, ὥσπερ πορείας ὁδοῦ τριῶν ἡμερῶν. Καὶ ἤρξατο Ἰωνᾶς τοῦ εἰσελθεῖν εἰς τὴν πόλιν, ὥσπερ πορείαν ἡμέρας μιᾶς· καὶ ἐκήρυξε καὶ εἶπεν· ἔτι τρεῖς ἡμέραι, καὶ Νινευτῖ καταστραφήσεται. Καὶ ἐνεπίστευσαν οἱ ἄνδρες Νινευτῖ τῷ Θεῷ, καὶ ἐκήρυξαν νηστείαν, καὶ ἐνεδύσαντο σάκκους (*) ἀπὸ μεγάλου αὐτῶν ἕως μικροῦ αὐτῶν. Καὶ ἤγγισεν ὁ λόγος πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Νινευτῖ, καὶ ἐξανέστη ἀπὸ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, καὶ περιείλατο τὴν στολὴν αὐτοῦ ἀφ' ἑαυτοῦ, καὶ περιεβάλετο σάκκον καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ σποδοῦ. Καὶ ἐκηρύχθη καὶ ἐρρέθη ἐν τῇ Νινευτῖ παρὰ τοῦ βασιλέως καὶ παρὰ τῶν μεγιστάνων αὐτοῦ, λέγων : Οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ κτήνη, καὶ οἱ βόες καὶ τὰ πρόβατα μὴ γευσάσθωσαν, μὴδὲ νεμέσθωσαν, μὴδὲ ὕδωρ πιέτωσαν. Καὶ περιεβάλοντο σάκκους οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ κτήνη, καὶ ἀνεβόησαν πρὸς τὸν Θεὸν ἐκτενῶς· καὶ ἀπέστρεψαν ἕκαστος ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτῶν τῆς πονηρᾶς, καὶ ἀπὸ τῆς ἀδικίας τῆς ἐν χερσίν αὐτῶν, λέγοντες : Τίς

(*) Εἰς ἐνδειξὴν μετανοίας.

οἶδεν εἰ μετανοήσῃ ὁ Θεός, καὶ ἀποστρέψει ἐξ ὀργῆς θυμοῦ αὐτοῦ, καὶ σὺ μὴ ἀπολώμεθα ; Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς τὰ ἔργα αὐτῶν, ὅτι ἀπέστρεψαν ἀπὸ τῶν ἐδῶν αὐτῶν τῶν πονηρῶν, καὶ μετανόησεν ὁ Θεὸς ἐπὶ τῇ κακίᾳ, ἣ ἐλάλησεν τοῦ ποιῆσαι αὐτοῖς, καὶ οὐκ ἐποίησεν.

Καὶ ἐλυπήθη Ἰωνᾶς λύπην μεγάλην· καὶ συνεχύθη, καὶ προσηύξατο πρὸς Κύριον καὶ εἶπεν : ὦ Κύριε, οὐχ οὗτοι οἱ λόγοι μου, οὓς ἐλάλησα, ἐτι ὄντος μου ἐν τῇ γῇ μου ; Διὰ τοῦτο προσέφθασα τοῦ φυγεῖν εἰς Θαρσεῖς, διότι ἔγνων ὅτι σὺ ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων, μακρόθυμος καὶ πολυέλεος, καὶ μετανῶν ἐπὶ ταῖς κακίαις. Καὶ νῦν, δέσποτα Κύριε, λάβε τὴν ψυχὴν μου ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι καλὸν τὸ ἀποθανεῖν με ἢ ζῆν με. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Ἰωνᾶν : Εἰ σφόδρα λελύπησαι σὺ ; Καὶ ἐξῆλθεν Ἰωνᾶς ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἐκάθισεν ἀπέναντι τῆς πόλεως· καὶ ἐποίησεν αὐτῷ ἐκεῖ σκηνὴν, καὶ ἐκάθητο ὑποκάτω αὐτῆς, ἐν σκιᾷ, ἕως οὗ ἀπίδῃ τί ἔσται τῇ πόλει. Καὶ προσέταξε Κύριος ὁ Θεὸς κολοκύνθῃ, καὶ ἀνέβη ὑπὲρ κεφαλῆς τοῦ Ἰωνᾶ, τοῦ εἶναι σκιὰν ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, τοῦ σκιάζειν αὐτῷ ἀπὸ τῶν κακῶν αὐτοῦ· καὶ ἐχάρη Ἰωνᾶς ἐπὶ τῇ κολοκύνθῃ χαρὰν μεγάλην. Καὶ προσέταξεν ὁ Θεὸς σκώληκι ἑωθινῇ τῇ ἐπαύριον, καὶ ἐπάταξε τὴν κολοκύνθην, καὶ ἀπεξηράνθη. Καὶ ἐγένετο ἅμα τῷ ἀνατεῖλαι τὸν ἥλιον, καὶ προσέταξεν ὁ Θεὸς πνεύματι καύσωνι συγκαίοντι, καὶ ἐπάταξεν ὁ ἥλιος ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἰωνᾶ, καὶ ὠλιγοφύχῃσεν, καὶ ἀπελέγετο τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, (*) καὶ εἶπε : Καλὸν μοι ἀποθανεῖν με ἢ ζῆν. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς Ἰωνᾶν : Εἰ σφόδρα λελύπημαι ἐγὼ ἕως θανάτου. Καὶ εἶπε Κύριος : Σὺ ἐφείσω ὑπὲρ τῆς κολοκύνθης, ὑπὲρ ἧς οὐκ ἐκακοπάθησας ἐπ' αὐτήν, καὶ οὐδὲ ἐξέθρεψας αὐτήν, ἣ ἐγεννήθη ὑπὸ νύκτα, καὶ ὑπὸ νύκτα ἀπώλετο. Ἐγὼ δὲ οὐ φείσομαι ὑπὲρ Νινευί, τῆς πόλεως

(*) Ἀπηλπίζετο.

τῆς μεγάλης, ἐν ἣ κατοικοῦσι πλείους ἢ δώδεκα μυριάδες ἀνθρώπων, οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν δεξιὰν αὐτῶν ἢ ἀριστεράν αὐτῶν, καὶ κτήνη πολλά ;

56. Ὁ Μιχαίας ἐλέγχει τὸν Ἰσραὴλ καὶ κηρύττει τὴν πνευματικὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ.

(Μιχαίου Ε', 1—8).

Ἀκούσατε δὴ λόγον· Κύριος, Κύριος εἶπεν : Ἀνάστηθι, κριθῇτι πρὸς τὰ ὄρη, καὶ ἀκουσάτωσαν οἱ βουνοὶ φωνήν σου. Ἀκούσατε ὄρη τὴν κρίσιν τοῦ Κυρίου, καὶ αἱ φάραγγες, θεμέλια τῆς γῆς, ὅτι κρίσις τῷ Κυρίῳ πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ μετὰ τοῦ Ἰσραὴλ διελεγχθήσεται. Λαός μου, τί ἐποίησά σοι, ἢ τί ἐλύπησά σε, ἢ τί παρηνώχλησά σοι ; Ἀποκρίθητί μοι διότι ἀνήγαγόν σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου, καὶ ἐξ οἴκου δουλείας ἐλυτρώσάμην σε, καὶ ἐξαπέστειλα πρὸ προσώπου σου τὸν Μωϋσῆν καὶ Ἀαρὼν καὶ Μαριάμ ;

Ἐν τίνι καταλάβω τὸν Κύριον, ἀντιλήψομαι Θεοῦ μου ὑφίστου ; Εἰ καταλήψομαι αὐτὸν ἐν ὀλοκαυτώμασιν, ἐν μόσχοις ἐνιαιυσίοις ; Εἰ προσδέξεται Κύριος ἐν χιλιάσι κριῶν, ἢ ἐν μυριάσι χιμάρων πιόνων ; Εἰ δώ πρωτότοκά μου ὑπὲρ ἀσεβείας, καρπὸν κοιλίας μου ὑπὲρ ἁμαρτίας ψυχῆς μου ; Εἰ ἀνηγγέλη σοι, ἄνθρωπε, τί καλόν ; Ἡ τί Κύριος ἐκζητεῖ πᾶρά σου, ἀλλ' ἢ τοῦ ποιεῖν κρίμα καὶ ἀγαπᾶν ἔλεον, καὶ ἔτοιμον εἶναι τοῦ πορεύεσθαι μετὰ Κυρίου Θεοῦ σου ;

57. Ὁ Μιχαίας οἰκτεῖρει τὴν διαφθορὰν τῶν συγχρόνων του.

(Μιχαίου Ζ', 2—7).

Οἶμοι φυγή, ὅτι ἀπόλωλεν εὐσεβὴς ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ κατορθῶν ἐν ἀνθρώποις οὐχ ὑπάρχει. Πάντες εἰς αἵματα δικάζον-

ται, ἕκαστος τὸν πλησίον αὐτοῦ ἐκθλίβουσιν ἐκθλίβῃ, ἐπὶ τὸ κακὸν τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐτοιμάζουσιν... Οὐαὶ αἱ ἐκδικήσεις σου ἦκασι, νῦν ἔσονται κλαυθμοὶ αὐτῶν. Μὴ καταπιστεύετε ἐν φίλοις, καὶ μὴ ἐλπίζετε ἐπὶ ἡγουμένοις, ἀπὸ τῆς συγκοίτου σου φύλαξαι, τοῦ ἀναθέσθαι τι αὐτῇ· διότι υἱὸς ἀτιμάζει πατέρα, θυγάτηρ ἐπαναστήσεται ἐπὶ τὴν μητέρα αὐτῆς, νύμφη ἐπὶ τὴν πενθερὰν αὐτῆς, ἐχθροὶ ἄνδρες πάντες οἱ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. Ἐγὼ δ' ἐπὶ τὸν Κύριον ἐπιβλέφομαι, ὑπομενῶ ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ σωτῆρί μου, εἰσακούσεται μου ὁ Θεός μου.

**58. Ὁργὴ τοῦ Θεοῦ κατὰ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ,
ἀπειθοῦντος εἰς τὰς ἐντολάς του.**

(Ζαχαρίου Ζ', 9—13).

Τάδε λέγει Κύριος Παντοκράτωρ : Κρῖμα δίκαιον κρίνετε, καὶ ἔλεος καὶ οἰκτιρμὸν ποιεῖτε ἕκαστος πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ χήραν καὶ ὀρφανὸν καὶ προσήλυτον καὶ πέννητα μὴ καταδυναστεύητε, καὶ κακίαν ἕκαστος τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ μὴ μνησικακείτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν. Καὶ ἠπειθήσαν τοῦ προσέχειν, καὶ ἔδωκαν νῶτον παραφρονοῦντα, καὶ τὰ ὦτα αὐτῶν ἐβάρυναν τοῦ μὴ εἰσακούειν. Καὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν ἔταξαν ἀπειθῆ τοῦ μὴ εἰσακούειν τοῦ νόμου μου, καὶ τοὺς λόγους, οὓς ἐξαπέστειλε Κύριος Παντοκράτωρ ἐν πνεύματι αὐτοῦ ἐν χειρὶ τῶν προφητῶν τῶν ἔμπροσθεν. Καὶ ἐγένετο ὀργὴ μεγάλη παρὰ Κυρίου Παντοκράτορος. Καὶ ἔσται, ὃν τρόπον εἶπε, καὶ οὐκ εἰσήκουσαν αὐτοῦ, οὕτω κεκράζονται καὶ οὐ μὴ εἰσακούσω αὐτῶν, λέγει Κύριος Παντοκράτωρ.

59. Διάφορα γνωμικὰ ἐκ τῶν Προφητῶν.

Οὐκὶ τῷ ἀνόμῳ, πονηρὰ κατὰ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτοῦ συμβήσεται αὐτῷ. (Ἡσ. Γ', 11).

Οὐαὶ οἱ λέγοντες τὸ πονηρὸν καλόν, καὶ τὸ καλὸν πονη-
ρὸν· οἱ τιθέντες τὸ σκότος φῶς, καὶ τὸ φῶς σκότος. (‘Ησ. Ε’, 20).

Ἄ δ Θεὸς ὁ ἅγιος βεβούλευται, τίς διασκεδάσει ; καὶ τὴν
χεῖρα αὐτοῦ τὴν ὑψηλήν, τίς ἀποστρέψει ; (‘Ησ. ΙΔ’, 27).

Οὐαὶ οἱ ἐν κρυφῇ βουλὴν ποιῶντες, καὶ ἔσται ἐν σκότει τὰ
ἔργα αὐτῶν. (‘Ησ. ΚΘ’, 15).

Ἀπέχου ἀπὸ ἀδίκου καὶ οὐ φοβηθήσῃ, καὶ τρόμος οὐκ
ἐγγίει σοι. (‘Ησ. ΝΔ’, 14).

Ἦξει ὡς ποταμὸς βίαιος ἡ ὀργὴ παρὰ Κυρίου, ἥξει μετὰ
θυμοῦ. (‘Ησ. ΝΘ’, 19).

Τὰ ἔθνη καὶ οἱ βασιλεῖς, οἵτινες οὐ δουλεύσουσί σοι, ἀπο-
λύνται, καὶ τὰ ἔθνη ἐρημωθήσεται. (‘Ησ. Ξ’, 12).

Τοῦ φαγόντος τὸν ὄμφακα αἰμωδιάσουσιν οἱ ὀδόντες. (‘Ιερ.
ΔΗ’, 30).

Ἐλεος θέλω ἡ θυσίαν, καὶ ἐπίγνωσιν Θεοῦ ἢ ὀλοκαυτώ-
ματα. (‘Ωσηέ ε’, 6).

Λέων ἐρεύξεται, καὶ τίς οὐ φοβηθήσεται ; (Ἀμώς Γ’, 8).

Ὅν τρόπον ἐποίησας, οὕτως ἔσται σοι τὸ ἀνταπόδομά σου
ἀνταποδοθήσεται εἰς κεφαλὴν σου. (Ὁβδιού 15).

Χρηστὸς Κύριος τοῖς ὑπομονεύουσιν αὐτὸν ἐν ἡμέρᾳ θλί-
ψεως, καὶ γινώσκων τοὺς εὐλαβουμένους αὐτόν. (Ναούμ Α’, 7).

Οὐαὶ ὁ οἰκοδομῶν πόλιν ἐν αἵμασι, καὶ ἐτοιμάζων πόλιν
ἐν ἀδικίαις. (Ἀμβακούμ Β’, 12).

Τ Ε Λ Ο Σ

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ..... Σελ. 3

ΤΜΗΜΑ Α΄.

Περικοπαί ἐκ τῶν ἱστορικῶν βιβλίων τῆς

Παλαιᾶς Διαθήκης.

1.	Ὁ Ἀβραάμ ἐγκαθίσταται ἐν Χανκάν. (Γενέσεως IB', 1—5).	5
2.	Τὸ Πάσχα (Ἐξόδου IB', 1—11).....	5
3.	Ῥδὴ τοῦ Μωϋσέως καὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν, μετὰ τὴν διά- βασιν διὰ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ τὸν ἐν αὐτῇ καταποντισμὸν τῶν Αἰγυπτίων. (Ἐξόδου IE', 1—21).	7
4.	Ἡ νομοθεσίς ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ. (Ἐξόδου K', 1—17)..	8
5.	Ἡ εἰδωλοχτρεῖς τῶν Ἑβραίων καὶ οἱ Κριτζί. (Κριτῶν B', 8—19).....	10
6.	Λόγοι τῆς Προῦθ πρὸς τὴν πενθεράν της Νοεμίν. (Προῦθ A', 16—17).....	11
7.	Ἐγκατάστασις τῆς βασιλείας ἐν τῷ Ἰσραήλ. (A' Βασι- λειῶν H', 1—5 καὶ IA', 14—15).....	11
8.	Ὁ θάνατος τοῦ Σαούλ καὶ τῶν υἱῶν του. (A' Βασι- λειῶν ΔA', 1 κ. ἐ.).....	12
9.	Θρᾶνος Δαυὶδ ἐπὶ Σαούλ καὶ Ἰωνάθαν. (B' Βασιλειῶν A', 17—27).....	13
10.	Λόγοι τοῦ προφῆτου Νάθαν πρὸς τὸν Δαυὶδ, ὅτε οὗτος ἡμάρτησεν. (B' Βασιλειῶν IB', 1—10).....	15
11.	Ὁ Ἱεροβοάμ, μετὰ τὸν χωρισμὸν τοῦ κράτους, εἰσάγει τὴν εἰδωλοχτρεῖαν ἐν τῷ Ἰσραήλ. (E' Βασιλειῶν IB', 26—33).....	16
12.	Περιγραφὴ καὶ ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομῶντος. (Ἐκ τοῦ B' Παρχλειπομένων κεφ. B'-E').....	17

13.	Ἡ διχθήκη τοῦ Ἰωβίτ πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωβίαν. (Ἰω- βίτ Δ', 1 κ. ἐ.).....	18
14.	Ἡ προσευχή τῆς Ἑσθήρ πρὸς τὸν Θεόν. (Ἑσθήρ Δ', 17).	20
15.	Ὁ διωγμὸς Ἀντιόχου τοῦ ἐπιφανοῦς κατὰ τῆς ἐβραϊκῆς Θρησκείας. (Α' Μακκαβαίων Α', 20 κ. ἐ.).....	21
16.	Ὁ ἱερεὺς Ματταθίας στασιάζει κατὰ τοῦ Ἀντιόχου. (Α' Μακκ. Β', 1 κ. ἐ.).....	23
17.	Ὁ Ἐλεάζαρος προτιμᾷ τὸν θάνατον ἢ νὰ παρῇ τὴν πί- στιν του. (Β' Μακκ. Γ' 18—31).....	25
18.	Τὸ μαρτύριον τῆς μητρὸς καὶ τῶν ἐπὶ τέκνων τῆς κατὰ τὸν διωγμὸν Ἀντιόχου τοῦ ἐπιφανοῦς. (Β' Μακκαβαίων Ζ'. 1—41).....	26

ΤΜΗΜΑ Β'.

Περικοπαὶ ἐκ τῶν ποιητικῶν βιβλίων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

α') ΕΚ ΤΟΥ ΙΩΒ

19.	Ὁ Ἰώβ μεθ' ὑπομονῆς δέχεται τὰ δυστυχήματα. (Ἰώβ Α'. 21).....	30
20.	Ὁ Ἰώβ ἐλέγχει τὴν σύζυγόν του προτρέπουσαν αὐτὸν νὰ ῥῆσθαι τὴν ὑπομονήν του. (Ἰώβ Β', 10).....	30

β') ΕΚ ΤΩΝ ΨΑΛΜΩΝ

21.	Ψαλμὸς Α'.....	31
22.	Ψαλμὸς Γ'.....	31
23.	Ψαλμὸς Ε'.....	32
24.	Ψαλμὸς Σ'.....	33
25.	Ψαλμὸς ΙΒ'.....	34
26.	Ψαλμὸς ΙΔ'.....	35
27.	Ψαλμὸς Κ'.....	35
28.	Ψαλμὸς ΚΒ'.....	36
29.	Ψαλμὸς ΛΖ'.....	37
30.	Ψαλμὸς Ν'.....	39
31.	Ψαλμὸς ΞΓ'.....	40

	Σελ.
32. Ψαλμός PB'	41
33. Ψαλμός PIB'	43
34. Ψαλμός PΛΣ'	43
35. Ψαλμός PMH'	44

γ') ΕΚ ΤΩΝ ΠΑΡΟΙΜΙΩΝ

36. Παροιμίζει κατ' ἐκλογήν	45
-----------------------------------	----

δ') ΕΚ ΤΟΥ ΑΣΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΑΣΜΑΤΩΝ

37. Ἡ εἴσοδος τῆς ἀνοίξεως (Ἄσμ. ἤσμ. Β', 11—13).....	50
---	----

ε') ΕΚ ΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΟΥ

38. Ἡ μωτιότης τῶν ἀνθρωπίνων. (Ἐκκλ. Α', 2 κ.ε.)....	51
39. Γνωμικὰ ἐκ τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ	51

ς') ΕΚ ΤΗΣ ΣΟΦΙΑΣ ΣΟΛΟΜΩΝΤΟΣ

40. Πῶς σκέπτονται οἱ ἀσεβεῖς. (σοφ. Σολ. Β', 1—25)...	52
41. Γνωμικὰ ἐκ τῆς σοφίας Σολομῶντος	53

ζ') ΕΚ ΤΗΣ ΣΟΦΙΑΣ ΣΕΙΡΑΧ

42. Γνωμικὰ ἐκ τῆς σοφίας Σειράχ	54
--	----

ΤΜΗΜΑ Γ'.

*Περικοπαὶ ἐκ τῶν προφητικῶν βιβλίων τῆς
Παλαιᾶς Διαθήκης.*

43. Ὁ Θεός, διὰ τοῦ Ἡσαίου, ἐλέγχει τὴν ἀγνωμοσύνην τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ τὴν ὕλικήν αὐτῶν λατρείαν, διδάσκει δὲ τὴν πνευματικὴν λατρείαν. (Ἡσ. Α', 2—26)	58
44. Αἱ εὐλογίαι τῶν σωθησόμενων. (Ἡσ. ΙΒ', 1—6).....	60
45. Εἰκὼν τῆς μελλούσης εὐτυχίας. (Ἡσ. ΛΕ', 1—10)....	60
46. Ὁ Ἡσαίας πρηγορεῖ τὸν λαόν. (Ἡσ. Μ', 1—11)..	61
47. Ὁ Θεὸς ἀποδοκιμάζει τὰς νηστείας τῶν Ἑβραίων. (Ἡσ. NH', 4—11)	62

48.	Εἰκὼν τῆς ἠθικῆς δικαιοσύνης τοῦ Ἰσραήλ. (Ἰερ. Θ', 1 ζ. ε.).....	63
49.	Ἐλεγχος τῶν ποιμένων τοῦ Ἰσραήλ. (Ἰερ. ΚΓ', 1—5).	64
50.	Ἐκ τῶν θρήνων τοῦ Ἱερουσάλημ κκτ' ἐκλογὴν.....	65
51.	Ἐλεγχος τῶν ποιμένων τοῦ Ἰσραήλ. (Ἰερ. ΛΔ', 1-16).	68
52.	Ὁ Ὡσηὲς προφητεύει τιμωρίαν τοῦ Θεοῦ ἐνεκα τῆς ἀ- σεβείας τοῦ λαοῦ. (Ὡσηὲς Δ', 1—6)	69
53.	Ὁ Ἰωνᾶς ῥίπτεται εἰς τὴν θάλασσαν. (Ἰωνᾶ Α', 1—16)	70
54.	Ὁ Ἰωνᾶς καὶ τὸ κῆτος. (Ἰωνᾶ Β', 1—11).....	71
55.	Τὸ κήρυγμα τοῦ Ἰωνᾶ ἐν Νινευί. (Ἰωνᾶ Γ', 1—Δ', 11).	72
56.	Ὁ Μιχάις ἐλέγχει τὸν Ἰσραήλ καὶ κηρύττει τὴν πνευματικὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ. (Μιχ. Γ', 1—8).	74
57.	Ὁ Μιχάις οἰκτερεῖ τὴν δικαιοσύνην τῶν συγχρόνων του. (Μιχ. Ζ', 2—7).....	74
58.	Ὁργὴ τοῦ Θεοῦ κατὰ τοῦ ἰουδαϊκοῦ λαοῦ, ἀπειθοῦντος εἰς τὰς ἐντολάς του. (Ζαχ. Ζ', 9—13).....	75
59.	Διάφορα γνωμικὰ ἐκ τῶν Προφητῶν	75
	Πίναξ περιεχομένων.....	77

ΔΩΡΕΑ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΔΗΜ. ΜΠΑΛΑΝΟΥ

ΔΩΡΕΑ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΔΗΜ. ΜΠΑΛΑΝΟΥ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000014262

ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ Δ. ΜΠΑΛΑΝΟΥ

ΣΥΝΤΕΤΑΓΜΕΝΑ ΚΑΤΑ ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ

Ἱερὰ Ἱστορία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, μετὰ πολλῶν εἰκόνων καὶ χάρτου τῆς Παλαιστίνης. Ἔκδ. 1914.

Ἱερὰ Ἱστορία τῆς Καινῆς Διαθήκης, μετὰ πολλῶν εἰκόνων ὁλοσελίδων καὶ μὴ καὶ χάρτου τῆς Παλαιστίνης. Ἐκδοσις 1914.

Στοιχειώδης Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, μετὰ 5 ὁλοσελίδων εἰκόνων. Ἐκδοσις δευτέρα 1915.

Στοιχειώδης Ὁρθόδοξος Χριστιανικὴ Κατήχησις. Ἐκδοσις 1914.

Λειτουργικὴ πρὸς χρῆσιν τῶν Δημοτικῶν Σχολείων κατὰ τὸ πρόγραμμα. Ἐκδοσις 1914, μετ' εἰκόνων.

Περικοπαὶ ἐκ τῶν βιβλίων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης πρὸς χρῆσιν τῶν διδασκαλείων. Ἐκδοσις 1915

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

(Ἐκδόσεις τοῦ Συλλόγου πρὸς διάδοσιν ὠφελίμων βιβλίων)

Ἡ Ἐκκλησία μας, ἥτοι ποῦ, πῶς καὶ πότε λατρεύεται ὁ Θεός, μετὰ πλήρους ἐρμηνείας τῆς θείας λειτουργίας. Ἐκδοσις 13η (80,000 ἀντίτυπα).

Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας, ἀπὸ τῆς ιδρύσεως αὐτῆς μέχρι σήμερον. Ἐκδοσις νέα.

Αἱ θρησκεῖαι, σύντομος ἱστορία τῶν διαφορῶν θρησκειῶν ἀγρίων καὶ πεπολιτισμένων ἐθνῶν.

Ἀπανθίσματα ἐκ τῶν ποιητικῶν βιβλίων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, (μετὰ εἰσαγωγῆς καὶ ἐρμηνευτικῶν σημειώσεων).